

karanlık kitaplık

GUSTAV MEYRINK

walpurgis gecesi

ithaki

Çeviren:
Damla Meşeli

"Geçmiş ile günümüzü harika bir şekilde yansıtan düşsel bir kurgu."
—*The Times*

Gustav Meyrink, doğaüstü unsurlara yer veren Avrupalı yazarlar arasında benzerlerinden sıyrılıp çağa damga vuran, ele aldığı okült konuları modern zamanların meselesi hâline getirmekte usta bir isim. Meyrink'in Birinci Dünya Savaşı gibi kritik bir dönemde kaleme aldığı romanı *Walpurgis Gecesi*, maddiyat ile maneviyatın kesiştiği, tarihte gerçekten yaşanmış olayların dönüşerek hortladığı, kadim efsanelerin geri gelip modern çağı altüst ettiği, gotik ve politik bir anlatı.

Yıl 1917. Savaş Avrupa'yı mahvediyor. Rus Çarlığı bir devrimin eşiğinde. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu çökmek üzere. Takvimler Walpurgis Gecesi'ni gösteriyor. Prag'ın kasvetli sokaklarında ayaktakımı, şiddetli bir isyan başlatarak soyluları katletmenin planlarını yapıyor. Gizemli bir kahramanın önderliğinde; düş, gerçeklik, delilik ve büyü arasında gidip gelen müphem bir atmosferde, Prag kan gölüne dönüyor.

Kan, Prag'ın gerçek kaynak suyu.

ithaki
www.ithaki.com.tr
9 786258 327823
/ithakiyayinlari

GUSTAV MEYRINK

Gustav Meyrink, bir Alman soylusu ve bir aktristin gayrimeşru oğlu olarak 1868'de Viyana'da dünyaya geldi. Daha sonra Münih ve Prag'da yaşadı. Meyrink, dönemin entelektüel çevrelerinde aranan bir isimdi. Çevirmenlik de yapan Meyrink, Charles Dickens'ın ve Rudyard Kipling'in eserlerini Almancaya çevirdi.

Erken dönem kısa öykülerinde grotesk bir üslup benimseyen yazar, okült inançlar ve Doğu mistisizmi ile tanışmasının ardından giderek bu tarzı benimsedi. 1932'de hayata veda etti. Önemli eserleri arasında *Golem, Batı Penceresinin Meleği, Yeşil Surat, Kardinal Napellus* bulunmaktadır.

Walpurgis Gecesi

Gustav Meyrink
Orijinal Adı: *Walpurgisnacht*

İthaki Yayınları - 2261
Karanlık Kitaplık - 59

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Yankı Enki*
Yayıma Hazırlayan: *Su Akaydın*
Düzelti: *Yankı Enki*
Kapak Görseli: *Hans Baldung*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Ekim 2022, İstanbul

ISBN: 978-625-8327-82-3

Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Damla Meşeli, 2022
© İthaki, 2022

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr www.ithaki.com.tr www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

karanlık kitaplık

Gustav Meyrink

Walpurgis Gecesi

Almanca aslından çeviren
Damla Meşeli

ithaki

Tiyatro Oyuncusu Zrcadlo

Bir köpek havlıyor.

Bir kere. Bir kere daha.

Sonra sessizlik. Sanki hayvan kulak kabartmış geceyi dinliyor. Ne olacak diye merak ediyor.

"Sanırım Brock havladı," dedi yaşlı Baron Konstantin Elsenwanger. "Muhtemelen Başdanışman Beyefendi geliyor."

"Ama hayatım, bu havlamak için geçerli bir sebep değil ki," diye atıldı Kontes Zahradka. Kar beyazı bukleleri, sivri bir burnu ve heyecanlı siyah gözlerinin üzerinde gür kaşları olan yaşlı bir kadındı. Böyle bir uygunsuzluğa içerlemiş gibi, bir deste iskambil kartını yarım saattir yaptığından bile daha hızlı karıştırmaya başladı.

"Bütün gün ne yapar bu adam?" diye sordu İmparatorluk Hekimi Thaddäus Flugbeil. Eski moda bir dantel yakalığın üzerindeki temiz tıraşlı, kırışık, zeki yüzüyle, İmparatorluk Sarayı'nın eski hekimi kendi atalarından birinin hayaleti gibi görünüyordu. Kontes'in karşısında bir berjerde kıvrılmış oturuyordu. İnanılmaz uzun, sıska bacaklarını maymun gibi neredeyse çenesine kadar çekmişti.

Hradschin'deki öğrenciler ona "penguen" diyor ve her gün öğle vakti saat tam 12'yi vurduğunda, kalenin avlusunda üstü kapalı bir at arabasına binmesini izlerken arkasından gülüyorlardı. Neredeyse iki metrelik vücudunu bütünüyle kabine sığdırabilmesi için arabanın üst kısmının bin bir zahmetle açılıp sonra tekrar kapatılması gerekiyordu. Birkaç yüz adım ötede, İmparatorluk Hekimi'nin titrek, kuş gibi hareketlerle kahvaltısını didiklediği "Hızlı'nın Yeri" isimli

hanın önünde durduğunda, arabadan inme merasimi de aynı derecede karmaşık oluyordu.

"Kimi kastediyorsun?" diye sordu Baron Elsenwanger, Hekim'e. "Brock'u mu yoksa Beyefendi'yi mi?"

"Beyefendi'yi elbette. Bütün gün neler yapıyor?"

"Şey, Choteks tesislerinde çocuklarla oynuyor."

"Çocukları oynatıyor," diye düzeltti Penguen, Baron'un sözlerini.

"Çocukları-oynuyor," diye araya girdi Kontes her bir kelimenin üstüne basa basa. İki yaşlı beyefendi utanarak sustular.

Bahçedeki köpek bir kere daha havladı. Bu sefer sesi daha derinden geldi, neredeyse bir uluma sesine benziyordu.

Hemen ardından, üzerinde koyunlarını otlatan bir çobanın resmedildiği koyu renkli maun kapı açıldı ve Başdanışman Kaspar Edler von Schirnding Beyefendi içeriye girdi. Elsenwanger malikânesine vist oynamaya geldiğinde her zaman giydiği dar siyah pantolonunu giymişti ve balık etli vücudunu müthiş yumuşak bir kumaştan dikilmiş açık kahverengi bir Biedermeier frakıyla sarmıştı. Acele ederek ve tek kelime etmeden bir sandalyeye doğru koşturdu, düz silindir şapkasını sandalyenin altına, halının üzerine koydu ve ardından büyük bir törenle Kontes'in elini öperek yaşlı kadını selamladı.

"Peki neden hâlâ havlıyor?" diye söylendi Penguen düşünceli bir tavırla.

"Bu sefer Brock'u kastediyor," diye açıkladı Kontes Zahradka. Baron Elsenwanger'e dalgın bir bakış attı.

"Sayın Schirnding, ter içinde kalmışsınız. Üşütmeyesiniz!" diye haykırdı Baron endişeyle. Önce biraz durakladı ve sonra bir opera sanatçısı edasıyla yan taraftaki karanlık odaya daldı. Odanın ışıkları sihir yapılmış gibi açılıverdi:

"Božena, Božena, Bo-şeenaah, akşam yemeğini servis eder misin lütfen!"

Konuklar yemek odasına geçtiler ve büyük masanın etrafındaki yerlerini aldılar.

Sadece Penguen onlara katılmadı. Sırtını dikleştirerek büyük bir gururla duvar boyunca yürüdü ve orada asılı duran duvar halılarını ilk defa görüyormuş gibi Davut ve Golyat arasındaki savaşı betimleyen işlemelere hayranlıkla baktı. Usta ellerini muhteşem kıvrımlı Maria Theresa mobilyalarının üzerinde gezdirdi.

"Aşağıdaydım! Dünyada!" diye haykırdı kendini tutamayan Başdanışman Schirnding ve alnını kocaman kırmızı ve sarı benekli bir mendille sildi. "Ve bu vesileyle de saçlarımı kestirdim," diye devam etti. Sanki ensesi kaşınıyormuş gibi bir parmağını yakasının arkasına sokup kaşındı.

Her üç ayda bir, kimsenin peruk taktığını bilmediği yanılgısı içinde, iddiaya göre kontrol edilmesi zor olduğu söylenen saç büyümesini hedef alan bu tür açıklamalar yapardı ve her seferinde karşısındakilerden bir şaşkınlık nidası duymayı beklerdi. Taktığı peruklar bazen uzun ve kıvırcık, bazense kısa olurdu. Bu sefer beklediği tepki gelmedi. Beyefendiler onun nereye gitmiş olduğunu duyunca şaşırıp kalmışlardı.

"Ne? Aşağıda mı? Dünya'da? Prag'da? Siz?" İmparatorluk Hekimi Flugbeil şaşkınlıkla Başdanışman'a dönmüştü. "Siz?"

Baron ve Kontes'in ise ağızları açık kalmıştı. "Dünya'da! Aşağıda! Prag'da?"

"Ama... ama oraya gitmek için köprüden geçmek zorundasınız!" diyebildi sonunda Kontes kekeleyerek. "Ya köprü yıkılsaydı?!"

"Yıkılmak mı? Tanrı korusun!!!" diye itiraz etti beti benzi atan Elsenwanger. "Hem de çağırılmadan!" Titrek adımlarla şömineye doğru gitti. Yerde duran kıştan kalma bir odun parçasını kaldırdı, üç kez üzerine tükürdü ve sonra bu odun parçasını tekrar sönük şömineye attı. "Davet edilmeden."

Eski moda Prag asilzade evlerinde âdet olduğu üzere, eski püskü bir önlük giymiş, başörtüsü takmış ve yalınayak gezinen hizmetçi Božena, ağır gümüşten dövülmüş süslü bir kâse ile içeriye girdi.

"Hah! Sosis çorbası!" diye mırıldandı Kontes ve o kadar mutlu oldu ki elinde tuttuğu gözlüklerini düşürdü. Hizmetçi kızın kâseyi

tutan ve kendisine küçük gelen deri eldivenlerini dolduran tombul parmaklarını sosislere benzetmişti.

"Tramvaya bindim," dedi Başdanışman sabırsızlıkla. Hâlâ yaşadığı maceranın etkisi altındaydı.

Diğerleri aralarında bakıştılar. Başdanışman'ın sözlerinden şüphe duymaya başlamışlardı. Sadece Hekim Bey'in yüz ifadesi taş gibi sert kalmıştı.

Mendilini boynuna bağlayan Baron Elsenwanger kafasını sallayarak, "Ben en son otuz sene önce aşağıya, Prag'a gitmiştim!" diye inledi. Mendilin her iki ucu da kulaklarının arkasından yukarıya doğru çıkıyor ve onun kocaman, ürkütücü bir tavşan gibi görünmesine yol açıyordu. "Aşağıya kardeşimin cenaze törenini Týn Kilisesi'nde yaptığımız zaman gitmiştim en son."

Kontes Zahradka ürpererek, "Hayatımda hiç Prag'a gitmedim," dedi. "Adımımı atmam! Şehir merkezinde atalarımı idam ettiler!"

Penguen, yaşlı kadını, "Eh, bu dediğiniz Otuz Yıl Savaşları sırasında olmuş sevgili Kontes," diye sakinleştirmeye çalıştı. "Üzerinden çok zaman geçti."

"Ah öyle demeyin. Daha dün gibi hatırlıyorum. Her neyse, lanet olası Prusyalılar!" Kontes çorba tabağına dalgın dalgın baktı, içinde hiç sosis olmamasına şaşırmıştı. Sonra tek saplı gözlüğünü tekrar gözlerinin önünde tutarak sosislerini çalıp çalmadıklarına bakmak için masadaki diğer beyefendilerin tabaklarını inceledi.

Bir an için derin düşüncelere daldı ve sonra kendi kendine mırıldandı: "Kan. Kan. Bir insanın kafası kesilince nasıl da oluk oluk kan akıyor. Hiç korkmadınız mı Başdanışman Bey?" Schirnding'e dönerek, "Ya aşağıda Prag'dayken Prusyalıların eline düşseydiniz?" diye de ekledi.

"Prusyalılar mı? Prusyalılar artık bizim müttefiklerimiz!"

"Öyle mi? Savaş sonunda bitti mi yani? Al işte, Windisch-Grätz onlara bir kez daha günlerini göstermiş."

"Hayır, Hanımefendiciğim, biz ve Prusyalılar," diye araya girdi Penguen, "demek istediğim; Prusya ile üç yıldır Rusya'ya karşı bir

olduk ve..." (Bir-ol-duk! diye vurguladı Baron Elsenwanger.) "...ve omuz omuza savaşıyoruz. Dediğiniz kişi..." Söylenenlere inanmadığı alaycı gülümsemesinden belli olan Kontes'in yüz ifadesini görünce kibarca sustu.

Sohbet sekteye uğradı ve yarım saat boyunca sadece çatal-bıçak sesleri ya da Božena'nın yeni yemekleri servis ederken masanın etrafında dolaşan çıplak ayaklarının şap şap yere vurması duyuldu.

Baron Elsenwanger mendiliyle ağzını sildi. "Beyler! Vist oynamak için içeriye geçmek ister miyiz?"

Bahçeye çöken yaz gecesinin içinden boğuk bir uluma sesi yükseldi ve sözlerini yarıda kesti.

"Aman Tanrım, bu bir işaret! Ölüm kapıma kadar geldi!"

Penguen ağır saten perdeleri kenara çekip balkona çıkan cam kapıları iterek açtığında, bahçede çalışan adamlardan birinin, "Brock! Hay lanet hayvan. Kes sesini!" diye bağırdığı duyuldu.

Oda bir ay ışığı seliyle aydınlandı ve akasya kokulu serin hava, cam avizelerdeki mum alevlerinin titreşmesine ve daha çok parlamalarına neden oldu.

Arkasında, Vltava Nehri'nin diğer tarafında kalan Prag şehrinin bir pus denizi altında uyuklarken yıldızlara kadar ulaşan kırmızımsı sis tabakası soluduğu, bahçe duvarının neredeyse el genişliğindeki çıkıntısında bir adam yavaş adımlarla yürüyordu. Gözleri görmüyormuş gibi ellerini önüne uzatmış dimdik ilerliyordu. Bazen, sanki üzerine vuran ay ışığı birden sönüyormuş gibi ağaç dallarının karanlık siluetleri tarafından yarı yarıya yutuluyor, bazen de karanlığın üzerinde havada süzülüyormuş gibi görünüyordu.

İmparatorluk Hekimi Flugbeil gözlerine inanamadı. Önce rüya gördüğünü düşündü ama sonra öfkeyle havlayan köpeğin sesi onu tekrar kendine getirdi. Kulak tırmalayan bir çığlık duydu. Duvarın üzerinde yürüyen şeklin tökezlediğini ve sessiz bir rüzgâr tarafından itilip kayıplara karıştığını gördü.

Kırılan dalların ve hışırdayan çalıların sesi adamın bahçeye düştüğünü haber verdi.

"Katil! Hırsız! Polisi çağırın!" diye bağırdı duyulan çığlık üzerine Kontes ile birlikte yerinden sıçrayan ve kapıya doğru koşan Schirnding.

Konstantin Elsenwanger dizlerinin üzerine çökmüş, inleyerek yüzünü sandalyesinin oturağına gömmüş, sıktığı yumruklarında hâlâ kızarmış bir tavuk budu tutarak bir dua mırıldanmaya başlamıştı.

Hekim Bey'in kendisini balkona atarak tırabzanlardan aşağıya doğru tüysüz küt kanatları olan devasa bir gece kuşu gibi el kol hareketleri yapması ve tiz bir sesle emirler yağdırması üzerine hizmetçiler müştemilattan çıkıp bahçe duvarına doğru koştular ve çılgınlar gibi bağırarak ellerinde fenerleriyle karanlıkta kalan köşeleri aradılar. Düzenli aralıklarla gelen yüksek sesli havlamalara bakılırsa, köpek davetsiz misafiri onlardan önce bulmuştu.

Başından beri hiçbir heyecan belirtisi göstermeyen Kontes, açık pencerelerden birinden, "Eee? Ne oldu şimdi? Sonunda o Prusyalı Kazakları yakaladınız mı?" diye bağırdı.

Hizmetçi Božena'nın çığlıkları ve feryatları duyuldu. "Kutsal Meryem Ana! Boynu kırılmış!" Sonra aşağıdakiler, bir adamın hareketsiz bedenini duvarın dibinden odanın ışığının aydınlattığı çimenlik bölgeye doğru taşıdılar.

"Onu yukarıya getirin! Çabuk! Kan kaybından ölmeden önce!" diye emretti Kontes soğuk ve sakin bir sesle. Dehşete kapılmış ev sahibinin itirazlarına ve ölü adam tekrar canlanmadan önce onun duvardan aşağıya atılmasını talep eden iniltilerine hiç aldırış etmedi.

Elsenwanger, yaşlı kadını ve yanan şamdanlardan birini tutan Penguen'i, duvarları atalarının portreleriyle dolu olan odaya doğru itip kapıyı arkalarından kilitlerken, "Hiç değilse onu resim odasına getirin," diye yalvardı.

Koridoru andıran uzun odada yaldızlı sırtları olan birkaç oymalı sandalye ve bir masa dışında hiçbir mobilya yoktu. İçerideki boğuk hava, küf kokusu ve taş zemindeki toz tabakası odanın uzun bir süredir havalandırılmadığını, hatta odaya hiç ayak basılmadığını gösteriyordu.

Odadaki gerçek boyutlu çerçevesiz tablolar duvar panellerinin içine yerleştirilmişti. Ellerindeki parşömen ruloları ve üzerlerindeki deri tunikleriyle buyurgan pozlar vermiş adamların ve kırma yakalar ile kabarık kollu elbiseler giymiş kadınların portreleri yan yana sıralanmıştı. Portrelerden biri, üzerinde Malta haçı olan beyaz pelerinli bir şövalyeye, bir diğeri ise kabarık etekleri ve soluk sarı renkli saçları olan genç bir kadına aitti. Kadının yanağında ve çenesinde benleri vardı, ahlaksız yüz ifadesine zalim, şehvetli ama tatlı bir gülümseme hâkimdi; harika elleri, dar, düz bir burnu, minicik burun delikleri ve yeşilimsi gözlerinin üzerinde ince, yüksek kemerli kaşları vardı. Portrelerden bir tanesi Barnabitlere özgü örtüsüyle bir rahibeye aitti. Ayrıca bir uşak ve son olarak da ince, çarpık parmakları, gri göz kapakları ve çökük, cansız gözleri olan bir kardinal de duvardaki yerlerini almışlardı. Asıldıkları yerde öylece duruyorlardı. Sanki odadaki çerçevelerine karanlık koridorlardan çıkıp gelmiş gibi görünüyorlardı. Yüzyıllar süren bir uykudan sonra mumların titrek ışığı ve evdeki kargaşayla tekrar uyanmışlardı. Onları inceleyen insanlara, giysilerinin hışırtısının hareket ettiklerini ele vermemesine dikkat ederek, fark ettirmeden öne doğru eğilmek ister gibi görünmeye başlıyorlardı. Dudakları hareket ediyor ve hiç ses çıkarmadan tekrar kapanıyor gibiydi. Sanki parmaklarını oynatıyor, kaşlarını kaldırıyor ve ânında tekrar donuyorlardı. Odadaki canlı insanların bakışları onları yakalamadan önce nefeslerini tutuyor, kalplerinin tekrar durmasına izin veriyorlardı.

"Onu kurtaramayacaksınız, Flugbeil," dedi Kontes ve bir şeyler bekler gibi kapıya doğru döndü. "Yine aynısı oluyor. Hatırlıyorsunuz ya! Kalbine hançer saplanmış. Yine aynı sözleri söyleyeceksiniz, 'Üzgünüm, elimden gelen her şeyi yaptım.'"

İmparatorluk Hekimi ilk başta kadının ne demek istediğini anlayamadı. Sonra, aniden aklına geldi. Daha önce de böyle yaptığını görmüştü. Kontes geçmişle bugünü karıştırıyordu.

Yaşlı kadının aklını bulandıran aynı görüntü, birden hekimin zihninde de canlandı: Yıllar önce bıçaklanmış oğlu, Hradschin'de

bulunan şatosundaki odasına taşınmıştı. Oğlan içeriye taşınmadan önce bahçeden bir çığlık sesi yükselmiş ve bir köpeğin havlaması duyulmuştu. Her şey aynı bugünkü gibi cereyan etmişti. Şimdi, bu odada olduğu gibi, o zaman da duvarlarda çoktan ölmüş akrabaların portreleri asılıydı ve masanın üzerinde gümüş bir şamdan duruyordu. Hekim Bey'in kafası o kadar karıştı ki, bir an için nerede olduğunu bilemedi. Hatıra onu ele geçirmişti. Yaralı adam kapı açılıp içeriye taşındığında ve dikkatlice yere yatırıldığında bile hayal gördüğünü zannediyordu. Elinde olmadan Kontes'i teselli edecek sözler aradı, ta ki önünde yatan adamın Kontes'in oğlu olmadığını ve masanın yanında duranın da hatırasındaki genç kadın değil, onun beyaz bukleli yaşlı hâli olduğunu anlayana kadar.

Düşünebileceğinden ve idrak edebileceğinden daha hızlı gelip geçen bir aydınlanma ânı yaşadı. "Zaman"ın, her şeye kadir görünmez bir düşman tarafından insan beynine yerleştirilen şeytani bir komediden başka bir şey olmadığı hissiyle sarsıldı.

Bu aydınlanma ânından geriye elinde tek bir fikir kaldı: Sadece bir saniyeliğine de olsa, o zamana kadar tam olarak kavrayamadığı bir şeyi sonunda kavramıştı. Kontes'in rahatsız edici değişken ruh hâli, bazen atalarının zamanından kalma tarihi olayları bugüne ait sanmasından ve onları birbirlerinden ayrılmaz bir biçimde şimdiki zamanın içine işlemesinden kaynaklanıyordu.

Üzerinde hissettiği dayanılmaz baskının sonucu olarak, "Su getirin! Bandaj bezleri!" dedi ve yine geçmişte yaptığı gibi öne doğru eğildi, eski bir alışkanlık olarak her zaman gömleğinin cebinde taşıdığı neştere uzandı.

Hekim Bey ancak baygın yatan adamın ağzından çıkan nefes, kontrol etmek için uzattığı parmaklarına değdiğinde ve bakışları, daha iyi görebilmek için Bohemyalı köylü kızlarına özgü eteğini utanmaz bir görgüsüzlükle yukarıya sıyırmış Božena'nın çıplak, beyaz bacaklarına düştüğünde kendine gelebildi. Geçmişin görüntüsü, gençliğinin baharındaki hizmetçi kızın körpe vücudu ve baygın

adamın kaskatı bedeninin oluşturduğu korkutucu tezat karşısında buharlaşan bir perde gibi çözülüp gitti.

Hizmetçi, içinde yanan mumlar bulunan şamdanı yere koydu. Işık, bir insandan çok gösterilerde kullanılan kuklalara benzeyen kurbanın tuhaf ve kendine has yüzünü aydınlattı. Bilinç kaybının da etkisiyle neredeyse griye dönen teni ve parlak kırmızıya boyanmış yanakları adamın tuhaf görünmesine yol açıyordu.

"Aziz Wenceslas. Bu Zrcadlo!" diye bağırdı hizmetçi kız ve sonra, titreyen mum ışığıyla aydınlanmış uşak portresi ona açgözlü bir bakış atmış gibi eteğini ağırbaşlı hareketlerle dizlerini kapatacak şekilde çekiştirdi.

"Kim dedin?" diye sordu Kontes şaşkınlıkla.

"Zrcadlo. 'Ayna'," diye açıkladı hizmetçi, Zrcadlo ismini Çekçeden Almancaya tercüme ederek. "Ona burada, Hradschin'de bu isimle sesleniyoruz ama gerçek ismi bu mudur bilemiyorum. Şeyin yanında yaşıyor..." utanarak duraksadı, "... şeyin... aman işte 'Bohemyalı Liesel'ın'."

"Kimin yanında?"

Hizmetçi, yüzünü kolunun iç tarafına gömerek kıkırdadı ve diğer çalışanlar da kahkahalarını zar zor tutabildiler. Kontes ayağını yere vurarak:

"Kimin yanında dedin?"

"Bohemyalı Liesel eskiden çok ünlü bir *hetaera*'ydı," diye söze girdi Hekim Bey ve ilk yaşam belirtilerini göstererek dişlerini gıcırdatmaya başlayan yaralının yanında çömeldiği yerden doğruldu. "Hâlâ hayatta olduğunu ve Hradschin'de yaşadığını bilmiyordum. Artık epey ihtiyarlamış olmalı. Oturduğu yer herhalde..."

"Totengasse, bütün kötü kızların yaşadığı yer," diye hevesle onayladı Božena.

"O zaman gidip kadını buraya getirin!" diye emretti Kontes. Kızcağız büyük bir görev aşkıyla odadan çıktı.

Bu arada yerde yatan adam sersemliğinden kurtulmuştu. Bir

---

* Hetaera: Antik Yunanda iyi eğitimli ve kültürlü bir tür seks işçisi. *—çn*

süre yanan mumların alevlerine baktı ve sonra çevresine hiç aldırış etmeden yavaşça ayağa kalktı.

"Sizce eve izinsiz mi girmeye çalışıyordu?" diye sordu Kontes alçak bir sesle hizmetçilere.

Hizmetçi hayır anlamında başını salladı ve adamın deli olduğunu ima etmek için birkaç defa işaretparmağıyla kendi alnına vurdu.

"Bana soracak olursanız bir uyurgezerlik vakasıyla karşı karşıyayız," diye açıkladı Penguen. "Bu tür hastalar dolunayda açıklanamayan bir dürtüyle uykularında dolaşmaya çıkarlar ve bunun sonucunda farkında olmadan ağaçlara, evlerin pencerelerine ve duvarlara tırmanırlar. Çoğu zaman, uyanık olsalar asla sahip olmayacakları bir özgüvenle en dar geçitlerden geçer, baş döndürücü yüksekliklerde yürürler. Çatı kenarları gibi. Hey, size söylüyorum. Pane Zrcadlo!" Tekrar hastaya doğru döndü. "Kendinizi eve gidebilecek kadar iyi hissediyor musunuz?"

Uyurgezer cevap vermedi. Soruyu anlamasa bile duyduğu belliydi çünkü başını yavaşça hekime doğru çevirmiş, ona boş ve donuk gözlerle bakmaya başlamıştı.

Penguen bir adım geri gitti. Sanki bir şey anımsamak istermiş gibi düşünceli bir tavırla alnını ovaladı ve kendi kendine söylendi: "Zrcadlo mu? Hayır. Bu isim bana yabancı. Ama ben bu adamı tanıyorum! Onu daha önce nerede görmüştüm acaba?!"

Davetsiz misafir uzun boylu, ince yapılı ve esmer tenliydi. Ağarmış uzun ve yıpranmış saçları kafatasının etrafında dağınık duruyordu. İnce uzun, sakalsız yüzünde çengelli bir burnu, çıkık bir alnı, çökük şakakları ve ince dudakları vardı. Buna ek olarak yüzüne makyaj yapılmıştı ve siyah, kadife bir ceket giymişti. Bu kontrastın absürtlüğü, adamın bu odaya, hayatın ta kendisi değil de vahşi bir rüya tarafından atıldığı izlenimini uyandırıyordu.

İmparatorluk Hekimi, "Komedyen kıyafeti giyerek mumya olduğunu saklamaya çalışan bir Antik Mısır firavununa benziyor," diye düşündü. "Bu kadar akılda kalıcı bir yüzü nerede gördüğümü hatırlayamamam ne kadar da ilginç."

Kontes biraz kendisine biraz da Penguen'e hitaben, "Herif öldü," diye homurdandı ve bir heykeli inceliyormuş gibi çekinmeden, utanmadan tek saplı gözlüklerini gözlerinin önünde tutarak ayakta duran adamın yüz hatlarını incelemeye başladı. "Yalnızca bir ceset bu kadar küçük gözbebeklerine sahip olabilir. Onları hiç oynatmıyor gibi geldi bana Flugbeil! Yaşlı bir kadın gibi mızmızlanmayı bırakın Konstantin!" diye seslendi yüksek sesle yemek odasına doğru. Kapı yavaşça açılmış ve arkasından Başdanışman Schirnding ile Baron Elsenwanger'in solgun, korkmuş suratları belirmişti. "İkiniz de içeriye gelin. Bakın, kimseyi ısırmıyor."

Konstantin ismi yabancıda zihinsel bir şok etkisi yarattı. Bir an için tepeden tırnağa şiddetle titredi ve yüz ifadesi, yüz kaslarına inanılmaz derecede hâkim olan ve aynanın karşısında mimik antrenmanları yapan bir adamınki gibi ânında değişti. Az önce kibirli bir Mısır kralının maskesine benzeyen surat ifadesi sanki burun, elmacık ve çene kemikleri derisinin altında birdenbire yumuşamış ve bükülebilir bir hâle gelmiş gibi değişivermiş, bir dizi garip aşamadan geçerek, bariz bir şekilde Elsenwanger ailesinin karakteristik özelliklerine benzemeye başlamıştı.

Sadece bir dakika içinde bu belirgin fizyonomi önceki görünümünü öyle bir değiştirmişti, yüz hatlarına öyle bir yerleşmişti ki, odada bulunanlar büyük bir şaşkınlık içinde artık karşılarında tamamen farklı bir insanın durduğuna inanmaya başlamışlardı.

Başı göğsüne düştü. Sol yanağı iltihaplı bir dişin sonucu gibi iyice şişmişti ve sol gözünün olduğundan daha küçük ve delici görünmesine yol açıyordu. Çarpık bacaklarıyla masanın etrafında birkaç beceriksiz adım attı. Sonra altdudağını sarkıtıp elleriyle üstünü başını yokladı, ceplerini aradı ve hareketlerinden anlaşıldığı kadarıyla onları bulup karıştırmaya başladı.

Zrcadlo sonunda başını kaldırıp korkudan dili tutulmuş, arkadaşı Schirnding'in koluna yapışık duran Baron Elsenwanger'e baktı. Ona başıyla selam verdi ve tuhaf bir sesle konuşmaya başladı: "Konstantincik. Ne iyi yaptın da geldin. Bütün gece seni aradım."

Baron, "İsa, Meryem ve Yusuf aşkına!" diye feryat ederek kapıya doğru kaçtı. "Ölüm kapıma kadar gelmiş. Yardım edin! Yardım edin! Merhum kardeşim Bogumil bu!"

Baron Bogumil Elsenwanger'i hâlâ hayattayken tanıma fırsatını bulmuş olan Başdanışman Schirnding, İmparatorluk Hekimi ve Kontes de uyurgezerin sesini duyunca yerlerinden sıçramışlardı. Merhumun sesine çok benziyordu.

Zrcadlo, diğerlerine hiç aldırış etmeden telaşla odanın içinde dolaşmaya başladı ve görünüşe göre sadece kendisinin gördüğü, izleyicilerinin ancak hayal güçlerini kullanarak görebildiği hayali nesnelere doğru hareket etti. Gayet inandırıcı hareketlerle bu nesneleri tuttu, kaldırdı ve kendinden uzağa koydu.

Sonra yaptığı şeyi bırakıp birden kulak kabarttı. Dudaklarını büzdü. Pencereye doğru tökezledi ve kafeste bir sığırcık görüyormuş gibi birkaç melodik ıslık çaldı. Herkes olanlardan o kadar etkilenmişti ki bir süreliğine nerede olduklarını unuttular ve merhum Baron Bogumil'in, yaşadığı zamana geri döndüklerini zannettiler.

Odadakiler anca Zrcadlo pencereden uzaklaştığında ve ışığa doğru bir adım atıp eski püskü siyah kadife ceketi tekrar görünür hâle geldiğinde dehşete kapılmayı hatırlayabildiler. Durdukları yerde sessizce davetsiz misafirin bir sonraki hamlesini beklediler.

Zrcadlo bir süre düşündü, bu sırada defalarca görünmez bir enfiye kutusunu burnuna dayayıp içine çekti. Sonra oymalı sandalyelerden birini odanın ortasındaki hayali bir masanın önüne doğru itti, oturdu, hayali bir kaz tüyünü eline alıp ucunu bir bıçakla sivrilttikten sonra başını öne doğru eğerek havaya bir şeyler yazmaya başladı. Hareketleri yine ürkütücü derecede gerçek gibiydi. Öyle ki, kaz tüyünün ucunu kesmek için kullandığı bıçağın çıkardığı çıtırtıyı bile duyabildiklerini düşündüler. Hanımefendi ve beyefendiler Zrcadlo'yu nefeslerini tutarak izledi. Penguen'in işaretiyle hizmetçiler odayı çoktan parmak uçlarında yürüyerek terk etmişlerdi. Derin sessizliği arada sırada, gözlerini "ölü karde-

şinden" alamayan Baron Konstantin'in endişeli iniltileri bölüyordu bir tek.

En sonunda Zrcadlo yazdığı mektubu veya her ne yazdığını hayal ediyorsa onu bitirmişe benziyordu, çünkü hareketlerine bakılırsa sayfanın sonunda, isminin hemen altına karmakarışık bir imza atmıştı. Gürültüyle sandalyesini geriye itti, duvara doğru gitti, resimlerden birinin asılı olduğu nişte uzun süre arandı ve "gerçek" bir anahtar buldu, duvar panelinde süslü küçük bir kabartmayı kaldırdı, anahtarı kapakçığın arkasından çıkan bir anahtar deliğine sokup çevirdi, gizli bir bölme açıldı, "mektubunu" bölmenin içine koydu ve çekmeceyi tekrar duvara iterek kapattı.

Seyircilerin merakı o kadar artmıştı ki Božena'nın kapının dışından alçak sesle seslendiğini kimse duymadı: "*Milostpane!* Efendim! İçeriye girebilir miyiz?"

"Gördünüz... Gördünüz mü? Flugbeil, siz de gördünüz mü? Merhum kardeşimin açtığı gerçek bir çekmece değil miydi?" diye hıçkıran Baron Elsenwanger'in heyecanlı sesi sessizliği bozdu; "Ben orada bir çekmece olduğunu hiç bilmiyordum." İnliyor ve ellerini ovuşturuyordu. Kelimelerin ağzından dökülmelerine engel olamıyordu: "Bogumil, Tanrı aşkına, ben sana bir şey yapmadım! Aziz Wenceslas, belki de otuz yıldır Tyn Kilisesi'ne gitmediğim için beni mirastan mahrum etmiştir!"

İmparatorluk Hekimi duvara gidip bakmak istedi ama kapının yüksek sesle vurulması onu durdurdu.

Hemen ardından, Božena'nın "Bohemyalı Liesel" olarak tanıttığı, paçavralara sarılı uzun ince bir kadın odaya girdi.

Bir zamanlar değerli olan parlak saçaklı elbisesi, kesimi ve omuzları ile kalçaları saran şekliyle imalatına gösterilen özeni bunca zaman sonra bile ele veriyordu. Boyun ve kollardaki, tanınmayacak kadar buruşuk ve kirli süslemeler, hakiki Brüksel dantelinden oluşuyordu.

Kadın yetmişli yaşlarında olmalıydı ama yüz hatları, ıstırap ve yoksulluğun korkunç yıkımına rağmen, hâlâ eskiden sahip olduğu güzelliğin izlerini taşıyordu.

Tavırlarındaki özgüven ve üç beyefendiye yönelttiği sakin, neredeyse alaycı bakışı, çevresinden hiçbir şekilde etkilenmediğini gösteriyordu. Kontes Zahradka ondan yana hiç bakmadı bile.

Liesel bir süre zevkle, onu gençliklerinde daha yakından tanıdıkları belli olan beylerin utanarak bu gerçeği Kontes'ten saklamaya çalışmalarını izledi. Sonra anlamlı bir şekilde gülümsedi ve anlaşılmaz bir şeyler kekelemeye başlayan İmparatorluk Hekimi'ni kibar bir soruyla engelledi:

"Beyefendiler ben çağırtmışlar; sebebini öğrenebilir miyim acaba?"

Alışılmadık derecede düzgün Almancasına ve biraz boğuk da olsa ahenkli sesine hayran kalan Kontes, saplı gözlüğünü kaldırdı ve yaşlı fahişeyi parlayan gözlerle inceledi. Kadınlara özgü içgüdüsüyle doğru çıkarımları yaparak beylerin utancının gerçek nedenini anladı ve kendisi de hızla bir dizi keskin soru yönelterek utanç verici durumu yumuşattı.

Yüzünü duvara dönmüş, hareketsizce Rokoko tarzındaki kadın portresinin önünde durmakta olan Zrcadlo'yu göstererek, "Şuradaki adam, az önce eve izinsiz girdi. Kimdir o? Ne istiyor? Anladığım kadarıyla sizinle birlikte yaşıyor? Sıkıntısı nedir? Deli mi? Veya sarhoş..." Devamını getiremedi. Çok yakın bir geçmişte şahit olduğu olayların hatırasıyla yeniden dehşete kapılmıştı. Daha yumuşak ifadeler kullanmaya çalıştı. "Veya... veya... demek istediğim... ateşi mi var? Hasta mı olmuş yoksa?"

Bohemyalı Liesel omuz silkti ve yavaşça soruları soran hanımefendiye doğru döndü; sözlerin geldiği yerde kimse yokmuş gibi boşluğa bakan kirpiksiz ve alev alev yanan gözlerinde o kadar kibirli ve alaycı bir bakış vardı ki, Kontes'in yüzü kıpkırmızı oluverdi.

"Bahçe duvarından aşağıya düştü," diye araya girdi İmparatorluk Hekimi hızlıca. "Önce öldü zannettik. O yüzden sizi çağırttık. Kimin nesi olduğunun..." diye devam etti titrek bir sesle. Durumun daha da rahatsız edici bir hâl almasını engellemeye çalışıyordu. "Kim olduğunun bir önemi yok. Öyle anlaşılıyor ki kendisi uyurgezerlikten mustarip. Ne olduğunu biliyorsunuz değil mi? Neyse, görüyorsu-

nuz ya, uyurgezerliğin ne olduğunu bildiğinizi tahmin ettim hemen. Evet. Şey. Geceleri ona biraz daha dikkat etmeniz gerekecek, yoksa yeniden kaçar. Onu tekrar eve götürürsünüz belki? Hizmetçilerden biri veya Božena size yardımcı olacaklardır. Şey... evet. Değil mi Baron, hizmetçilere izin verirsiniz?"

"Evet, evet. Bir an önce çıksın gitsin!" diye sızlandı Elsenwanger. "Tanrım, bir an önce, bir an önce."

Bohemyalı Liesel sakince, "Sadece isminin Zrcadlo olduğunu ve muhtemelen bir tiyatro oyuncusu olduğunu biliyorum," dedi. "Geceleri meyhanelerde dolaşıyor ve insanlara gösteriler yapıyor. Lakin..." başını salladı, "kendisinin bile kim olduğunu bilip bilmediği meçhul. Ben de kiracılarımın kim veya ne olduklarıyla ilgilenmiyorum. Meraklı biri değilimdir. Pane Zrcadlo! Gelin lütfen! Haydi gelin benimle! Burası bir meyhane değil, görmüyor musunuz?"

Uyurgezere doğru gitti ve adamın elinden tuttu.

Zrcadlo direnç göstermeden kadının kendisini kapıya doğru götürmesine izin verdi.

Merhum Baron Bogumil'e olan benzerlik, yüz hatlarından tamamen silinmişti; bedeni tekrar daha uzun ve daha kaslı görünüyordu, kendinden daha emin adım atıyordu ve özgüveni yarı yarıya geri dönmüş gibi duruyordu. Yine de hipnotize olmuş, tüm duyuları dış dünyaya kapalıymış gibi, orada bulunanları görmezden gelmeye devam etti.

Mısır kralının mağrur ifadesi de yüz hatlarından silinip gitmişti. Sadece bir tiyatro oyuncusu! Her an yeni, anlaması zor bir değişim geçirebilen etten kemikten bir maskeydi yüzü; tıpkı yaşayanların arasına karışmaya karar veren Azrail'in tercih edeceği gibi bir maske. "Bir canlının çehresi," diye düşündü İmparatorluk Hekimi. Bu adamı daha önce bir yerlerde görmüş olabileceğine dair rahatsız edici korkuya tekrar kapılmıştı. "Bugün böyleyken yarın tamamen farklı biri olabilen bir canlı. Sadece çevresi için başka bir insan değil, kendisi için de yepyeni biri olabilen bir canlı. Çürümeyen ve uzay boşluğunda dolaşan görünmez güçler için aracılık görevi gö-

ren bir ceset. Sadece ismi 'ayna' olan biri değil, belki de gerçekten 'ayna' olan biri."

Bohemyalı Liesel, uyurgezeri odadan dışarıya doğru iteklemişti. İmparatorluk Hekimi bu fırsatı ona fısıldamak için kullandı:

"Şimdi gidin, Lisinka; yarın ziyaretinize geleceğim. Kimseye bir şey söylemeyin! Zrcadlo'yu daha yakından incelemem gerekiyor."

Sonra bir süre daha kapı aralığında durup kadın ile Zrcadlo'nun birbirleriyle konuşup konuşmadıklarını duyabilmek için merdivenlerden aşağıyı dinledi ama duyabildiği tek şey tekrarlanıp duran aynı yatıştırıcı sözlerdi: "Gelin haydi, gelin Pane Zrcadlo! Gördüğünüz gibi burası meyhane değil!"

Geri döndüğünde beyefendilerin çoktan yan odaya geçtiklerini, oyun masasına oturduklarını ve kendisini beklediklerini fark etti.

Arkadaşlarının gerilmiş solgun yüzlerinden, akıllarının kartlarda olmadığını görebiliyordu. Muhtemelen onları hiçbir şey olmamış gibi her zamanki akşam eğlencesine devam etmeye zorlayan şey, iradeli yaşlı Kontes'in buyurgan emriydi.

"Bu akşam pek keyifsiz bir vist oyunu olacak," diye düşündü kendi kendine. Düşüncelerini belli etmemeye özen göstererek hafifçe eğilip selam verdikten sonra gergin elleriyle kâğıtları dağıtmakta olan Kontes'in karşısında yerini aldı.

Yeni Dünya

Penguen'in ataları, çok eski zamanlardan beri İmparatorluk ailesinin kişisel hekimleri olarak görev yapmışlardır. Hradschin'deki aristokrat çevreler arasında "Flugbeil"ların, balta anlamına gelen isimlerinin hakkını vererek, Bohemya'nın tüm taçlı kafalarının üzerinde Demokles'in kılıcı gibi asılı durduğuna dair bir deyim bile vardır. Taçlılardan biri en ufak bir hastalık belirtisi göstermeye dursun, hemen kurbanlarının üzerine düşmeye hazır beklerler. Arkasında bir veliaht bırakmadan ölen dul Kraliçe Maria Anna'nın İmparatorluk hanedanlığının sonu olması gibi, "Flugbeil" soyu da ailenin "Penguen" olarak bilinen son evladı, bekâr Hekim Thaddäus Flugbeil'la yok olmaya mahkûm edilmişti. Yani iki aile arasındaki özel bağ, burada da kendini belli etmişti.

Her bir saati, saniyesi saniyesine planlanmış olan İmparatorluk Hekimi'nin bekâr hayatı, o gece uyurgezer Zrcadlo'nun ortaya çıkmasıyla yaşanan maceranın ardından istenmeyen bir sekteye uğramıştı.

Uykusunda çok değişik rüyalar görmüş ve hatta içinde Bohemyalı Liesel'ın (henüz güzel ve çekici olduğu zamanlardaki hâliyle) cazibesinin de önemsiz sayılmayacak bir rol oynadığı, gençliğine ait boğucu anılarının gölgesi bile kendisini ziyaret etmişti.

Ana eksenini, elinde bir yürüyüş sopası tutmanın verdiği tuhaf hissiyatın oluşturduğu biraz şuh, biraz kafa karıştırıcı bu fanteziler curcunası Hekim Bey'i sonunda makul sayılmayacak kadar erken bir saatte uyandırdı.

Krallığın şahsi hekimi her sene bahar mevsiminde, daha doğrusu her yıl 1 Haziran'da, kaplıcalarda tatil yapmak üzere Karlsbad'a giderdi ve oraya giderken bir Yahudi icadı olarak gördüğü demiryolundan nefret ettiği için at arabasıyla seyahat etmeyi tercih ederdi. Yolculuğun ilk gecesi mola, arabayı çekme ayrıcalığına sahip olan sarı renkli sıska at Karlitschek, kırmızı bir yelek giyen saygıdeğer arabacının ısrarlı talimatları sayesinde zar zor, Prag'ın beş kilometre dışındaki bir banliyö olan Hollenschowitz'e ulaşılabildiğinde verilirdi. Ertesi gün ise normalde üç hafta olması gereken, ancak yaşlı at Karlitschek'in keyfine bağlı olarak daha uzun veya daha kısa sürebilen seyahate devam edilirdi. Karlsbad'a varıldığında, dönüş yolculuğuna kadar kendisini tıka basa yulafla doldurmasına izin verilirdi. O kadar çok yerdi ki sonunda dört ayak üzerinde duran bir sosisi andırmaya başlardı. Hekim Bey de bunun üzerine atın yürüyüş egzersizi yapmasını önerirdi. Yatağın üstünde, duvarda asılı duran yaprak takvimde kırmızı renkle işaretlenmiş olan 1 Mayıs tarihinin görünmesi, bavulları toplama zamanının geldiğini gösteren bir işaretti. Ama bu sene İmparatorluk Hekimi takvime hiç bakmadı. Altında tüyler ürpertici bir yazıyla "Walpurgis Gecesi" yazan 30 Nisan tarihinin basılı olduğu sayfayı kopartmadan yerinde asılı bıraktı. Çalışma masasına oturdu. Çekmeceden, büyük büyükbabasından kalan ve Flugbeil ailesinde babadan oğula geçerek nesiller boyu günlük görevi görmüş, domuz derisiyle kaplı, cildinin köşeleri pirinç detaylarla süslenmiş devasa bir defter çıkardı. Esrarengiz Zrcadlo'yla daha önce nerede ve ne zaman karşılaştığını öğrenmenin mümkün olup olmadığını görmek için gençlik yıllarında doldurduğu sayfaları karıştırmaya başladı. Çünkü Zrcadlo'yla daha önce de karşılaşmış olması gerektiği düşüncesi ona bir türlü huzur vermiyordu.

Kırk beş yaşından, yani babasının öldüğü tarihten beri kendinden önce gelen akrabalarının da yaptığı gibi her sabah kalkar ve her bir gün için sayfaları ardışık sayılarla numaralandırarak yaşadıklarını günü gününe yazardı. Bugünün numarası 16177'ydi.

Bekâr kalacağını ve bu nedenle geride hiçbir vâris bırakamayacağını bilmediği için, başlangıçtan itibaren aşkla ilgili tüm konuları, kendisinden önce gelen aile fertleri gibi o da yalnızca kendisinin çözebileceği şifreler ve işaretler aracılığıyla, bilmeyenler için okunamaz bir hâlde yazmıştı.

Bu tür pasajlar defterde takdire değer derecede azdır. Görülme sıklığı açısından, yine özenle kayda geçirilen ve "Hızlı'nın Yeri" isimli handa tüketilen gulaşların kaydedildiği pasajların sayısına oranla yaklaşık 300'de 1'dir.

Günlüğünü büyük bir titizlikle tutmuş olmasına rağmen, İmparatorluk Hekimi uyurgezerle ilgili herhangi bir pasaj bulamadı ve hayal kırıklığına uğrayarak defteri kapattı.

Daha sayfaları karıştırırken bile içini bir huzursuzluk kaplamıştı. Tek tek notları okurken hayatında ilk kez, yıllarını ne kadar inanılmaz derecede monoton bir şekilde geçirdiğini fark etti.

Başka bir zaman olsa Hradschin'in en seçkin aristokrat çevrelerindeki en düzenli ve en sınırlı yaşamı sürdürdüğü için övünmekten gurur duyardı. Ayrıca kanı mavi yerine burjuva rengi akmasına rağmen bütün hırsını ve bütün yontulmamış açgözlülüğünü yitirdiğini de söylerdi. Ama şimdi, Elsenwanger malikânesinde yaşananlara dair anıları zihninde hâlâ tazeyken, birdenbire içinde bir şeyler yerinden oynamış gibi geldi ona. Bu dürtüyü isimlendirmeye çalışınca aklına sadece çirkin isimler geliyordu: Macera arzusu, tatminsizlik veya merak, açıklanamayan olayları araştırmayı istemek ve buna benzer isimler.

Odaya şaşkınlık içinde baktı. Süslenmemiş, beyaz badanalı duvarlar onu rahatsız etti. Daha önce hiç rahatsız etmemişlerdi ama! Neden şimdi?

Kendi kendine sinirlendi.

İkamet ettiği üç odalı dairesi İmparatorluk sarayının güney kanadında bulunuyordu. Emekli olduktan sonra Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Kale Komutanlığı tarafından kendisine tahsis edilmişti. Odasının terasındaki çok kuvvetli bir dürbünden "dünyayı",

yani Prag'ı seyredebiliyordu ve şehrin arkasında, ufukta, ormanlar ve tepelik bir arazinin hafif dalgalı yeşil görüntüsü de yine terasından görülebiliyordu. Odanın diğer tarafındaki bir pencere ise uzadıkça pusların arasında kaybolan ve gümüşi ışıltılar saçan bir şerit gibi kıvrılan Yukarı Vltava Nehri'nin manzarasını sunuyordu.

Çığırından çıkan düşüncelerini biraz yatıştırmak için dürbününün yanına gitti ve alışılageldiği gibi elinin dürbünü gelişigüzel yönlendirmesine izin vererek şehre doğru baktı.

Mercek, nesneleri o kadar büyütüyordu ki bakan için dürbünün diğer ucunda kalanları bir bütün olarak görmek imkânsız oluyordu. Sanki uzakta değiller de burnunun hemen ucundalarmış gibi sadece bir bölümleri görünüyordu.

İmparatorluk ailesinin kişisel hekimi, çatılardan birinde baca temizliği yapan birilerini veya başka uğurlu alametler görmek için istemsiz, hatta daha önce hiç aklına bile gelmeyen, gizli bir istekle merceğe eğildi, ancak korkuyla bir çığlık atarak hemen geri çekildi.

Bohemyalı Liesel'ın gerçek boyutlardaki yüzü, kötü niyetli bir ifadeyle görüş alanına girmiş ve kirpiksiz göz kapaklarıyla ona göz kırpmıştı. Kadın sanki onu durduğu yerden görebiliyordu ve kim olduğunu çok iyi biliyormuş gibi merceğe doğru sırıtmıştı!

Görüntü o kadar korkunçtu ki Hekim Bey tir tir titremeye başladı. Bir süre dürbünün arkasında öylece kalakaldı ve şehrin arkasında kalan, güneş ışığıyla aydınlanmış araziye boş boş baktı. Bir hayalet, muhtemelen de süpürgesi üzerine binmiş bir cadı gibi yaşlı kadının her an üzerine atlamasını bekledi.

Sonunda kendine gelip dürbüne tekrar baktığında yaşlı kadının artık orada olmadığını gördü. Tesadüflerin insan zihnine ne garip oyunlar oynadığını düşünerek hayret etti ama yine de gördüğü şeye mantıklı bir açıklama getirebildiği için de mutluydu. Görüş alanına sadece olanlardan habersiz yabancıların yüzleri girip çıkıyordu. Bu yabancıların ifadelerinde bile tuhaf bir heyecan, kendisine kadar yansıyan bir gerilim varmış gibi geldi ona.

Birbirlerini aceleyle ittirmelerinden, el kol hareketlerinden, he-

vesle gevezelik eden dudaklarından, çığlık atıyormuş gibi görünen açık ağızlarından bir isyan çıkmış olması gerektiğini anladı ancak nedenini bu uzaklıktan tespit etmesi zordu. Dürbünü biraz kaydırdı. Kalabalığın görüntüsü bir anda kayboldu ve onun yerine önce bulanık ana hatlarıyla görüş alanına giren, kare şeklinde karanlık bir "şey" belirdi. Yavaş yavaş, merceği ayarladıkça ortaya gazete kâğıtlarıyla kapatılmış üçgen şeklinde kırık bir pencere çıktı.

Paçavralara sarılı, yüzü gözü ceset gibi solgun ve bitkin bir genç kadın pencerenin önünde oturmuş, bakışlarını donuk bir kayıtsızlıkla önünde yatan ve görünüşe göre kollarında ölmüş, iskelet gibi bir deri bir kemik kalmış küçük bir çocuğa odaklamıştı.

İkisinin de üzerine düşen parlak güneş ışığı, her ayrıntının acımasız bir netlikle görünmesine sebep oluyordu ve baharın coşkulu ihtişamıyla birleşerek keder ve sevinç arasındaki korkunç uyumsuzluğu dayanılmaz kılıyordu.

"Savaş. Evet, savaş," diye iç geçirdi Penguen ve korkunç manzaranın kahvaltısını gereksiz yere mahvetmemesi için dürbününü bir kez daha kaydırdı.

Bir an sonra gözlerinin önünde yeni bir görüntü belirdi. "Tiyatronun arka girişi falan olmalı," diye mırıldandı kendi kendine. Pek çok sokak çocuğu ve yere çömelmiş başörtülü yaşlı kadının aval aval bakışları altında iki işçi, büyük bir kapıdan devasa bir tablo çıkarıyordu. Tabloda resmedilmiş yaşlı adamın gözlerinde tarifsiz bir şefkat ifadesi vardı, sağ elini karşısındakini kutsarcasına havaya kaldırmış, sol elini ise dikkatlice bir kürenin üzerine yerleştirmişti.

Memnuniyetsizlik ve isteksizlik içinde olan İmparatorluk Hekimi tekrar odasına çekildi, uşağından gelen "Wenzel aşağıda bekliyor" yazılı notu tek kelime etmeden kabul etti; silindir şapkasını, eldivenlerini ve fildişi bastonunu kaparak yürüdükçe gıcırdayan ayakkabılarıyla serin taş basamaklardan kale avlusuna indi. Arabacı, efendisinin uzun bedenini kazasız belasız yerleştirebilmek için arabanın çatısını yerinden sökmekle meşguldü.

Penguen'in aklına bir fikir düştüğünde, at arabası dik sokağın

büyük bir bölümünü çoktan arkasında bırakmıştı bile. Böylece Penguen, Karlitschek sonunda izabel rengindeki ön ayaklarını kasıp aniden olduğu yerde kalana ve Wenzel oturduğu yerden aşağıya atlayıp şapkasını çıkararak kapıya gelene kadar, arabanın yerinden çıkmak üzere olan camlarına vurup durdu.

Sanki yerden bitmiş gibi, bir grup okul çocuğu hemen at arabasının etrafına toplandı. İçerideki Penguen'i gördüklerindeyse takma adına ithafen, çarpık kollarını uçuyormuş gibi beceriksizce çırparak ve birbirlerini gagalıyormuş gibi hareketler yaparak bir tür sessiz kutup kuşu dansı yapmaya başladılar.

İmparatorluk Hekimi, alay eden çocuklara dönüp bakmadı bile. Onun yerine duydukları karşısında kelimenin tam anlamıyla donup kalan arabacının kulağına bir şeyler fısıldamaya devam etti.

"Ekselansları, beyefendi, anlamadım, Ekselansları aşağıya mı... Totengasse'ye mi inmek istiyor?" diye kekeledi adam en sonunda. "İnsanlara... insanların olduğu yere mi? Sabahın bu erken saatinde hem de?"

"Ama 'Bohemyalı Liesel' Totengasse'de yaşamıyor." Penguen planını ona daha ayrıntılı olarak açıklayınca arabacı rahatlayarak sözlerine devam etti. "'Bohemyalı Liesel', 'Yeni Dünya'da yaşıyor. Çok şükür."

"O da aşağıda mı? Dünyada?" diye sordu İmparatorluk Hekimi ve camdan dışarıya, aşağıda ayaklarının altında uzanan Prag'a keyifsiz bir bakış attı.

Arabacı onu, "Yeni Dünya'da yaşıyor," diyerek sakinleştirmeye çalıştı. "Dağ geçidi Hirschgraben'ın etrafında dolanan dar sokaklardan birinde yaşıyor." Sanki kadın neredeyse erişilmez bir yerde, deyim yerindeyse gök ve yer arasındaki astral âlemlerde yaşıyormuş gibi başparmağıyla gökyüzünü işaret etti ve koluyla havada geniş bir daire çizdi.

Birkaç dakika sonra Karlitschek, yükseklik korkusu olmayan bir Kafkas dağ katırının ölçülü ve yavaş hareketleriyle Spornergasse'nin dik yokuşunu tırmanmaya başlamıştı bile.

İmparatorluk Hekimi'nin aklına yarım saat önce dürbünle bakarken Bohemyalı Liesel'ı Prag sokaklarında görmüş olduğu gelmişti ve bu nedenle, onun yanında yaşayan tiyatro oyuncusu Zrcadlo'yla özel olarak görüşmek için bundan iyi bir fırsat yakalayamayacağını düşünmüştü. Böylece bu fırsattan yararlanmaya ve "Hızlı"da yapacağı kahvaltısından vazgeçmeye karar vermişti.

"Yeni Dünya" olarak adlandırılan sokak, utanç verici durumlardan sakınmak için sokağa gelmeden arabasından inmek zorunda kalan İmparatorluk Hekimi'nin de bir süre sonra fark ettiği üzere, yaklaşık yedi ayrı binadan oluşuyordu. Binaların hemen karşısında yarım daire şeklinde bir duvar vardı. Duvar, çocukların elinden çıkmış gibi görünen ve tebeşirle çizilmiş ilkel ama bir o kadar da cinsel hayata dair aşırı derecede sert imalardan oluşan bir frizle süslenmişti. Sokakta, ayak bileklerine kadar beyaz kireç tozu içine batmış neşeyle ciyaklayan birkaç çocuk dışında kimse görünmüyordu.

Yamaçları çiçek açan ağaçlar ve çalılarla kaplı Hirschgraben'dan esen rüzgâr beraberinde yasemin ve leylak kokularını da getirdi. Uzakta Kraliçe Anna'nın gümüş çeşmelerle çevrili yazlık sarayı görünüyordu. Sarayın öğlen güneşi altında parlayan bakır kaplı bombeli, yeşil renkli çatısı devasa bir böceği andırıyordu.

İmparatorluk Hekimi'nin kalbi göğsünde gümbür gümbür çarpmaya başladı. Yumuşak ve durgun bahar havası, çiçeklerin baş döndürücü kokusu, oynayan çocukların çığlıkları, aşağıdaki puslu şehrin ışıltılı görüntüsü ve kargaların, üzerinde sürüler hâlinde cıyaklayarak uçtuğu yüksek katedral, her şey onda bu sabah hissettiği felç edici ve sitemkâr hissi tekrar uyandırdı. Bunca senedir kendi kendini aldatmış olabileceği düşüncesinden bir türlü kurtulamadı.

Hekim Bey bir süre kırmızı ve gri renklerde, huni şeklindeki küçük topaçların kırbaç darbeleriyle dönmelerini ve dönerken yerden toz bulutları kaldırmalarını izledi. Hatırladığı kadarıyla kendi çocukluğunda böyle eğlenceli bir oyun hiç oynamamışlardı. Şimdi geriye dönüp baktığında uzun ve mutlu bir hayat sürme fırsatını kaçırmış gibi geliyordu ona.

Oyuncu Zrcadlo'nun kaldığı daireyi bulmak için girip baktığı küçük binaların geniş koridorları terk edilmiş gibi duruyordu.

Evlerden birinin önünde cam pencereleri olan ahşap bir paravan vardı. Muhtemelen barış zamanlarında bu paravanın arkasında üzerine mavi haşhaş tohumları serpilmiş küçük börekler veya kurumuş tahta fıçıdan da anlaşılacağı üzere yerel bir tat olan acı turşu suyu satılıyordu. Bu sıvının içinde süzülen deri kayışlardan birini bir kuruşluk ücret karşılığında iki kez ağzınıza sokup suyunu emmenize izin verilirdi.

Başka bir evin girişinde, üzerinde çift başlı bir kartal resmi olan sarı-siyah renkli teneke bir levha asılıydı. İsteyenlere kayıtdışı bir şekilde tuz verilebileceği yazıyordu.

Ancak etraftaki her şey insanda, artık burada yaşayan kimse olmadığına dair üzücü bir izlenim uyandırıyordu.

Üzerinde bir zamanlar siyah olduğu anlaşılan harflerle "Hizmetçiler burada on iki kuruş ücret karşılığında çamaşırlarını bir saat boyunca yıkayabilirler" yazan bir afiş bile ortadan ikiye yırtılmıştı. Bu, işyeri sahibinin gelir kaynağına olan bütün güvenini kaybetmiş olması gerektiğine dair açık bir işaretti.

Savaşın acımasız yumruğu her yerde yıkıcı faaliyetinin izlerini bırakmıştı.

Sokaktaki binaların sonuncusunun bacasından maviye kaçan gri renkli ince uzun bir duman, solucan gibi bulutsuz mayıs gökyüzüne doğru kıvrılıyordu. Hekim Bey gelişigüzel içeriye daldı. İçeride, uzun uzun çalmasına rağmen açılmayan bir kapıyı açtı ve eşikten adım atar atmaz tatsız bir sürprizle karşılaştı. Bohemyalı Liesel dizlerinin üzerine oturmuş tahta bir kâseden çorba içiyordu. Kadın onu görür görmez tanımış ve içten bir sesle, "Selam! Penguen! Evet, sen misin?!" diye karşılamıştı.

Köşede duran eski paçavralar, saman yığınları ve buruşturulmuş gazete kâğıtlarından da anlaşılacağı üzere oda hem mutfak hem salon hem de yatak odası olarak kullanılıyordu ve pislik içindeydi. Masa, sandalyeler, şifoniyer, çanak çömlek, her şey birbirine girmişti.

Düzgün görünen tek şey Bohemyalı Liesel'ın kendisi gibi duruyordu. Çat kapı gelen ziyaretçinin onu mutlu ettiği açıktı.

Yıpranmış ve rengi atmış antik roma usulü duvar kâğıdının belli belirsiz deseninin üzerinde çürük defne yapraklarından çelenkler ve soluk mavi ipekten kuşaklar asılıydı. Duvar kâğıdının üzerinde "Büyük Sanatçı" gibi pek çok hürmet ifadesi okunabiliyordu. Duvarın hemen yanında da kurdelelerle süslenmiş bir mandolin duruyordu.

Bohemyalı Liesel görmüş geçirmiş bir kadından beklenen soğukkanlılıkla sessizce oturmaya devam etti ve İmparatorluk Hekimi'nin utançtan kıpkırmızı olarak tutup sıktığı, ancak öpmekten kaçındığı elini uzattı.

Yiğitlik eksikliğini sevgiyle görmezden gelen Bohemyalı Liesel konuşmaya güzel havalar hakkında birkaç söz ederek başladı, utanmadan çorbasını hüpürdetti ve sonra Ekselanslarına, böylesine değerli bir eski dostu ağırlamaktan dolayı büyük memnuniyet duyduğuna dair güvence verdi.

"Sen çok zarif bir beyefendisin ve öyle de kalacaksın Penguen." Hitap şeklini aniden değiştirmişti. Daha samimi bir tutum takınarak resmi dili kullanmaktan vazgeçti ve Prag jargonunda konuşmaya devam etti. "Senin gibi yakışıklı beyefendilere ne derler bilirsin; *sakramensky chlap*."

Anılar onu bunaltmış gibiydi ve bir an için sessiz kaldı. Gözleri özlem dolu hatıralarla kapandı. İmparatorluk Hekimi ne söyleyeceğini görmek için endişeyle beklemeye devam etti.

Sonra birden büzülmüş dudaklar ve boğuk bir sesle mırıldanmaya başladı.

"Brussi, Brussi!" ve kollarını açtı.

Dehşete düşen İmparatorluk Hekimi geriye doğru bir adım attı ve kadına korku dolu gözlerle baktı.

Liesel hekimi umursamadı, duvara doğru atıldı, orada asılı duran dagerotip resimlerden birini yerinden söktü ve söktüğü resmi öpücüklere boğdu.

İmparatorluk Hekimi'nin nefesi kesildi. Liesel'a neredeyse kırk

sene önce hediye ettiği resmi hemen tanımıştı. Resimdeki kişi kendisiydi.

Bohemyalı Liesel resmi özenle ve şefkatle tekrar yerine astı. Yırtık pırtık eteğini sivri parmaklarıyla dizlerine kadar kaldırdı ve şehvetli bir rüyadaymış gibi düğüm düğüm olmuş saçlarını bir oraya bir buraya sallayarak ürkütücü bir gavot dansı yapmaya koyuldu.

İmparatorluk Hekimi felç geçirmiş gibi kaskatı kesildi. Oda gözlerinin önünde dönmeye başlamıştı. "*Danse macabre*," dedi içinden bir ses ve bu iki sözcük, bir zamanlar bir antikacıda gördüğü eski gravürün üzerine oyulmuş süslü harfler hâlinde gözünün önünde beliriverdiler.

Gözlerini yaşlı kadının, yeşilimsi bir parlaklığa sahip, yırtık pırtık siyah çoraplarla kaplanmış iskelet gibi ince bacaklarından alamıyordu. Korkuya kapılarak kapıya doğru koşmak istedi, ancak kaçma fikri, daha kararını vermeden önce aklından uçup gitti. Geçmiş şimdiki zamanla birleşerek hem kendisiyle hem de çevresiyle ilgili ürkütücü derecede gerçek bir görüntü oluşturuyordu ve kaçmak için ihtiyaç duyduğu kuvveti bulmasına engel oluyordu. Yeni gerçeklikte kendisi hâlâ gençti. Önünde az önce dans eden genç ve güzel kadın birdenbire dişsiz bir ağzı ve iltihaptan buruşan göz kapaklarıyla kadavraya benzeyen bir canavara mı dönüşmüştü? Yoksa sadece rüya mı görüyordu? Ne kendi gençliği ne de kadının gençliği gerçekte hiç var olmamış mıydı? Artık emin olamıyordu.

Ezilmiş çizmelerin gri renkli küflü kalıntılarının içinde, önünde hızla dönen ve hoplayıp zıplayan bu toynaklar gerçekten de bir zamanlar onu çok büyüleyen, çok beğendiği narin bileklere sahip aynı zarif ayaklar olabilirler miydi?

"Botları yıllardır ayaklarından çıkarmıyor olmalı. Çıkarsaydı da zaten deri un ufak olurdu. Uyurken bile çıkartmamış," dedi içindeki ses. Daha bu düşünceyi bitirememişken bir diğeri onu takip etti. "Ne kadar korkunç! İnsan hâlâ hayattayken zamanın görünmez mezarında çürüyor."

"Hatırlıyor musun Thaddäus!" diye tısladı Bohemyalı Liesel boğuk bir sesle ve bir melodi tutturdu:

"Sen, sen, sen... ne kadar soğukkanlısın ama seni gören herkese sıcak basıyor, buzu ateşe veriyorsun."

Sonra, biri onu dürtmüş gibi aniden durdu. Kendini bir sandalyeye attı ve nereden geldiği belli olmayan bir hüzne yenik düşerek iki büklüm oldu. Yüzünü elleriyle kapatarak ağlamaya başladı. İmparatorluk Hekim'i sersemliğinden bir an için kurtulmayı başardı, kendini toparladı ve kontrolü tekrar ele geçirdi ama huzursuz uykusu sırasında gördüğü rüyayı hatırlayarak hemen kaybetti. Daha birkaç saat önce rüyasında, çiçek açan genç bir kadın bedenini kollarıyla sarıp sarmalamış, aşkla sarhoş olmuştu. Şimdiyse rüyasında gördüğü aynı beden, paçavralara sarınmış ve yıpranmış bir hâlde, zavallı gibi önünde yerde yatıyor, hıçkırıklarla sarsılıyordu.

Penguen ağzını birkaç kez açtı ve kapadı. Bir şeyler söylemek istedi ama ne diyeceğini bilemedi.

"Liesel?" diyebildi en sonunda, "Liesel, kendini çok mu kötü hissediyorsun?" Odaya bir göz attı ve bakışları tahta çorba kâsesinde durdu, hmm... evet. "Liesel, senin için yapabileceğim bir şey var mı?" Bu kadın eskiden gümüş tabaklardan yemek yerdi. Üzeri çamurla lekelenmiş yatağa baktı. Hmm... ve kuştüyü yataklarda uyurdu.

Yaşlı kadın yüzünü kaldırmadan şiddetle başını salladı.

İmparatorluk Hekimi kadının ellerinin arkasından bastırılmış bir inleme duydu.

Duvardaki kendi fotoğrafı dosdoğru gözlerinin içine bakıyordu. Pencerenin önünde duran kör bir aynadan, duvardaki fotoğraf sırasına eğik bir ışık huzmesi yansıyordu. Fotoğraflardaki yüzlerin hepsini tanıyordu: Aralarında artık prensler ve baronların da olduğu bir grup genç adam. Bazılarıyla hâlâ görüşüyordu. Şimdi hepsinin saçları daha beyazdı. Altın işlemeli paltosu ve kollarının altında tuttuğu üç köşeli şapkasıyla kendi fotoğrafı da duvardan neşeli gözlerle ona bakıyor ve gülümsüyordu.

Birkaç dakika önce, fotoğrafın kendisine ait olduğunu ilk anladığında, onu gizlice ortadan kaldırmak istemişti. Duvara doğru istemsiz bir adım attı. Ama bu düşüncesinden dolayı kendinden utanarak bundan vazgeçti.

Yaşlı kadının omuzları ve sırtı, bastırmaya çalıştığı hıçkırıklarla sarsılmaya devam ediyordu. Penguen, yaşlı kadının hâlini görünce ona acımadan edemedi.

Kirli saçlarını görünce hissettiği tiksintiyi unutarak elini yavaşça başının üzerine koydu, hatta utangaçça saçlarını bile okşadı.

Penguen'in bu hareketi kadını sakinleştiriyor gibiydi. Bir çocuk gibi ağlaması yavaşladı ve durdu.

"Liesel," diye devam etti Penguen bir süre sonra kısık bir sesle, "Liesel, bak, endişelenme tamam mı? Yani eğer moralin bozuksa demek istedim. Bildiğin gibi..." Doğru sözcükleri aradı. "İşte bildiğin gibi, savaş bu. Ve... ve bu aralar herkes açlıktan mustarip. Savaş zamanlarında olur böyle." Yalan söylediğinin bilincinde, utanç içinde birkaç kez yutkundu. Hayatında hiç açlık çekmemişti. Açlık nedir bilmezdi. Hatta beyaz undan yapılmış taze ekmekler bile her gün "Hızlı'nın Yerinde" gizlice peçetesinin altına konulurdu. "Eh, artık kendini kötü hissettiğini bildiğime göre endişelenmene gerek kalmadı, Liesel. Sana yardım edeceğimi söylememe bile gerek yok." Kadını neşelendirmek için sesinin mümkün olduğunca neşeli çıkmasına çalıştı, "Savaşa gelecek olursak, belki de ertesi gün bitecek ve sen de hizmet vermeye..." cümlesini tamamlayamadı. O anda Liesel'ın mesleğinin ne olduğunu hatırladı. Onun durumundaki biri için "hizmet"ten söz edilemezdi. "Hmm, her zaman yaptığını yapmaya devam edebilirsin." Kısa bir duraklamadan sonra cümlesini alçak sesle tamamladı çünkü daha iyi nasıl söylenir bilemedi.

Liesel aceleyle Penguen'in tuttuğu elini minnetle öptü. Kadının gözyaşlarının parmaklarına düşüşünü hissetti. "Dur, bırak elimi," demek istedi ama sözcükler boğazında takılı kaldı. Çaresizce etrafına bakındı.

İkisi de bir süre sessiz kaldılar. Daha sonra kadının kendi kendine mırıldandığını duydu fakat ne söylediğini anlayamadı.

"Benbenben teşekkür," diye hıçkırdı Liesel en sonunda. Sesi boğulur gibi çıkmıştı. "Benben teşekkür ederim, Peng... teşekkür ederim, Thaddäus. Hayır, hayır, para istemiyorum," diye ekledi aceleyle. Penguen ona yardım etmekle ilgili bir şeyler söylemeye devam ediyordu. "Hayır, bir şeye ihtiyacım yok." Ani bir hareketle doğruldu ve yüzündeki acıyı göstermemek için kafasını duvara doğru çevirdi ama Penguen'in elini tutmaya devam etti. "Ben oldukça iyiyim. Benden korkmadığın için mutlu oldum. Hayır hayır, gerçekten gayet iyiyim. B... b... biliyor musun, eski zamanları hatırlayınca insan üzülüyor." Bir an için tekrar hıçkırıklara boğuldu ve nefes alamıyormuş gibi boğazını tuttu. "Biliyor musun, yaşlanmak... yaşlanmak çok korkunç."

Penguen karşısındaki kadına korku dolu gözlerle baktı. Delirdiğini düşünüyordu. Fakat Liesel daha sakin bir ses tonuyla konuşmaya devam ettikçe ne demek istediğini anlamaya başladı.

"Az önce kapıdan bir girişin vardı, Thaddäus, tekrar gençleştiğimi zannettim," dedi ve daha kısık bir sesle ekledi. "Beni hâlâ beğendiğini zannettim. Sık sık böyle hissediyorum. Bazen... bazen bu hâllerim daha uzun sürüyor. Özellikle arka sokaklarda dolaşırken kim olduğumu unutuyorum ve insanların bana güzel ve genç olduğum için baktıklarını zannediyorum. Sonra çocukların arkamdan bağırarak neler söylediklerini duyuyorum." Elleriyle yüzünü kapadı.

İmparatorluk Hekimi, "Bu kadar kafana takma, Liesel," diye kadını teselli etmeye çalıştı. "Çocuklar hep acımasız olurlar. Ne söylediklerini bilmezler. Onlara kin beslememelisin. Umursamadığını gördüklerinde de zaten..."

"Onlara bu yüzden kızgın olduğumu mu düşünüyorsun? Ben kimseye kızmam ki. Sevgili Tanrı'ya bile kızgın değilim, ki bu günlerde her insanın Tanrı'ya kızgın olmak için geçerli sebepleri var. Hayır, konu o değil. Ama artık genç olmadığımın her farkına varışımda, güzel bir rüyadan uyanıyor gibi oluyorum, Thaddäus, sanki canlı canlı yanıyormuşum gibi hissediyorum."

Penguen odaya tekrar göz attı ve düşündü. "Bu odayı onun için biraz daha rahat bir hâle getirebilselerdi," diye düşündü "belki o zaman..."

Liesel düşüncelerini okumuştu sanki. "Buranın neden bu kadar korkunç olduğunu ve neden artık kendimi pek düşünmediğimi mi merak ediyorsun? Tanrım! Bir bilsen bu odayı kaç kere temizlemeye çalıştığımı. Eğer temizlik yapmaya başlayıp bir koltuğu azıcık çekmeye kalkışsam içimdeki ses bana hiçbir şeyin artık eskisi gibi olmadığını ve olamayacağını haykırıyor. Belki pek çok insan da aynı şekilde hissediyordur. Bunun nasıl bir his olduğunu ancak, aydınlığın yerini karanlığa bırakışını izlemek zorunda kalanlar anlayabilirler. Bana inanmayacaksın Thaddäus ama gerçekten, kendim gibi etrafımdaki diğer her şeyin de çürümüş ve iğrenç olması beni teselli ediyor." Bir süre dümdüz önüne baktı. Sonra tekrar konuşmaya devam etti. "Ayrıca nedenini de biliyorum. Evet, evet. Ruhu iğrenç bir kadavranın içinde hapsolmuş bir insanın neden pislik içinde bir odada yaşamakta zorluk çekmediğini şimdi anlayabiliyorum...

Ve şimdi de... burada, pisliğin ortasında," diye mırıldandı neredeyse fısıldayarak, "belki zamanla unuturum." Kendi kendine konuşmaya başladı. "Evet, eğer Zrcadlo burada olmasaydı..." Zrcadlo ismini duyan Hekim Bey buraya oyuncuyu görmek için geldiğini hatırlayarak söylenenlere kulak kesildi. "Evet, eğer Zrcadlo burada olmasaydı! Sanırım her şeyin suçlusu o. Onu kovmalıyım. Keşke... Keşke gücüm olsaydı."

İmparatorluk Hekimi kadının dikkatini çekebilmek için yüksek sesle boğazını temizledi. "Söylesene, Liesel, Zrcadlo'nun sorunu nedir?" Sonra direkt konuya girmeye karar verdi. "Senin yanında oturuyor, değil mi?"

Liesel eliyle alnını sıvazladı. "Zrcadlo mu? Onu nereden çıkardın şimdi?"

"Hiç. Öylesine sordum. Elsenwanger'in evinde dün gece olanlardan sonra merak ettim. İlgimi çekti. Özel bir sebebi yok. Hekim olduğum için sordum."

Bohemyalı Liesel yavaş yavaş kendine geliyordu. Birden gözlerinde bir korku ifadesi beliriverdi. Hekim Bey'in koluna yapıştı.

"Biliyor musun, bazen onun şeytanın ta kendisi olduğunu düşünüyorum. Tanrım sen bizi koru. Zrcadlo'yu aklına getirme Thaddäus!" Kulak tırmalayan bir kahkaha attı. "Yok canım, saçmalıyorum sadece. Şeytan diye bir şey yoktur. Zrcadlo sadece deli. Veya... veya bir tiyatro oyuncusu. Veya ikisi birden." Tekrar gülmek istedi ama gerilen dudaklarından ses çıkmadı.

İmparatorluk Hekimi, Liesel'ın soğuk bir esintiyle ürperdiğini ve dişsiz çenesinin titrediğini gördü.

"Elbette hasta," dedi sessizce. "Ama bazen aklı başına geliyor olmalı. Onunla bir kez olsun konuşmak isterim."

"Hiçbir zaman kendinde değildir o," diye mırıldandı Bohemyalı Liesel.

"Ama dün gece onun meyhanelerde dolaştığını ve insanlar için küçük gösteriler yaptığını söylemiştin?"

"Evet, evet. Yapıyor zaten."

"Eee, o zaman aklı başında olmalı?"

"Hayır. Değil."

"Demek öyle. Hmm." İmparatorluk Hekimi bir süre düşündü. "Ama dün gece yüzünde makyaj vardı! Bilinçsiz mi yapıyor bunu? Kim yapıyor makyajını?"

"Ben."

"Sen mi? Neden?"

"Bir tiyatro oyuncusu olduğu zannedilsin diye. Birkaç kuruş kazanır belki diye. Onu tımarhaneye tıkmasınlar diye."

Penguen yaşlı kadına şüpheyle baktı.

"Zrcadlo, Liesel'ın pezevengi olamaz," diye düşündü. Acıma duygusu uçup gitmiş, yerini tekrar tiksintiye bırakmıştı. "Muhtemelen Zrcadlo'nun kazandığı üç beş kuruşla geçiniyorlar. Evet, evet. Öyle olmalı."

Bohemyalı Liesel da birden değişivermişti. Cebinden bir parça ekmek çıkardı ve asık bir suratla ekmeği kemirmeye başladı.

İmparatorluk Hekimi mahcup bir tavırla ağırlığını bir ayağından diğerine verdi. Buraya geldiği için içten içe kendisine kızmaya başlamıştı.

"Gitmek istiyorsan, seni tutmayayım," diye homurdandı yaşlı kadın iki taraf için de sıkıntı verici bir sessizlikten sonra.

İmparatorluk Hekimi hemen şapkasını aldı ve üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi, "Evet, doğru söylüyorsun Liesel, saat çok geç olmuş. Hmm, evet. Ara sıra nasıl olduğuna bakmak için ziyaretine gelirim." İçgüdüsel bir hareketle elini cüzdanına attı.

Yaşlı kadın, "Sana daha önce de söyledim, paraya ihtiyacım yok," diye tısladı.

İmparatorluk Hekimi elini geri çekti ve gitmek için döndü:

"Peki öyleyse, Tanrı seni korusun Liesel."

"Hoşça kal Thadd... hoşça kal Penguen."

Göz açıp kapayıncaya kadar İmparatorluk Hekimi kendini, gözlerini kamaştıran parlak güneşin altındaki sokakta buldu ve "Yeni Dünya"dan çıkıp bir an önce öğle yemeğine gitmek için hızlı adımlarla at arabasının olduğu yere doğru ilerledi.

Açlık Kulesi

Eskiden insanların içinde bir işkence yöntemi olarak açlıktan ölmeye terk edildiği "Daliborka" Kulesi'nin duvarlarla çevrili, sessiz avlusundaki yaşlı ıhlamur ağaçlarının eğik gölgeleri şimdiden yere düşüyor ve emektar Vondrejc'in felçli karısı ve 19 yaşında bir konservatuvar öğrencisi olan evlatlık oğlu Ottokar'la birlikte yaşadığı küçük bekçi kulübesine yaklaşık bir saattir öğleden sonra serinliği doluyordu.

Yaşlı adam bir bankta oturmuş, o gün kuleye gelen ziyaretçilerden bahşiş olarak topladığı bir yığın bakır ve nikel sikkeyi sayıyor ve yanındaki çürük tahtanın üzerine diziyordu. Bozuk paraları onar onar ayırıyor, her bir onluk için tahta bacağıyla yerdeki kuma bir çizik atıyordu.

Paraları sayıp bitirince bir ağaca yaslanmış, siyah takımının dizlerindeki göze batan lekeleri fırçalamakla meşgul olan evlatlık oğluna memnuniyetsiz bir ifadeyle, "İki gulden seksen yedi Kreizer," diye mırıldandı. Sonra yatalak karısının da duyabilmesi için meblağı açık pencereden içeriye emir veren bir asker edasıyla tekrar anons etti.

Hemen ardından ona hayat veren ipleri kopartılmış bir kukla gibi iki büklüm oldu. Gri renkli asker şapkasının altında gizlenmiş olan kel kafası ölüme benzer bir sakinlikle önüne düştü ve yarı kör gözleri, ağaçtan düşen yusufçuk şeklindeki çiçeklerle bezenmiş yere sabitlendi.

Evlatlık oğlu keman çantasını banktan alıp kadife şapkasını

da başına geçirip üzerinde sarı ve siyah çizgiler olan kışla tarzı çıkış kapısına doğru yürüdüğünde bile gözünü kırpmadı. Oğlunun veda niyetine söylediği birkaç söze de tepki vermedi. Konservatuvar öğrencisi, Kontes Zahradka'nın dar, kasvetli bir sarayda yaşadığı Thunsche Sokağı'na doğru yola çıktı ama birkaç adım sonra aklına gelen ani bir fikirle olduğu yerde durdu, yıpranmış cep saatine baktı, aceleyle döndü ve yolunu mümkün olduğunca kısaltmaya çalışarak "Hirschgraben"ın köprülerinden uçarak geçti, "Yeni Dünya"ya kadar koştu, kapıyı çalmadan Bohemyalı Liesel'ın odasına daldı.

Yaşlı kadın, gençliğinin anılarına o kadar dalmıştı ki uzun süre ondan ne istendiğini anlayamadı.

"Gelecek mi? O da ne demek, gelecek?" diye sızlandı. Aklı başka yerdeydi. Cümlelerin sadece son kelimelerini algılıyordu. "Gelecek? Gelecek diye bir şey yok ki!" Karşısındakini baştan aşağı süzdü. Genç adamın giydiği bağcıklı öğrenci eteği aklını karıştırmıştı belli ki. "Neden altın örgüler değil? Baş Saray Nazırı değil mi o?" diye sordu kısık bir sesle önündeki boşluğa. "Ah, Pan Vondrejc *mladsi*, ah, genç Beyefendi Vondrejc geleceği bilmek istiyor! Demek öyle." Nihayet ziyaretçisinin kim olduğunu anlamıştı.

Başka bir şey söylemeden şifoniyerin yanına gitti, eğildi, mobilyanın altından üzeri kızılımsı kil parçalarıyla kaplı olan bir tahta çıkardı, masanın üzerine koydu, konservatuvar öğrencisine bir kurşun kalem verdi ve dedi ki:

"İşte! Batırın bakalım, Pane Vondrejc! Sağdan sola. Ama fazla düşünmeden! Sadece ne bilmek istediğinizi düşünün! Alt alta on altı sıra olmalı."

Öğrenci, kalemi eline aldı, kaşlarını çattı ve bir süre duraksadıktan sonra içindeki heyecanla birlikte bembeyaz kesildi ve titreyen elleriyle alelacele yumuşak yüzeyde birkaç delik açtı.

Bohemyalı Liesel delikleri sayıp topladı, gencin dikkatli bakışları altında bir kara tahtaya yan yana ve alt alta sütunlar hâlinde sayıları not aldı, sonuçları çok bölmeli bir dörtgen şeklinde geometrik bir

düzene soktu ve bütün bunları yaparken de mekanik hareketlerle kendi kendine mırıldanmaya devam etti.

"Bunlar anneler, kızları, yeğenler, tanıklar, kırmızı olan, beyaz olan ve yargıç, ejderha kuyruğu ve ejderha başı. Her şey tam olarak eski Bohemya noktalama sanatının gerektirdiği gibi. İnsan kanına bulanmış beyaz dağdaki savaşlarda yok edilmeden önce Sarazenlerden öğrendiklerimiz buydu. Bohemya tüm savaşların kalbidir. Hep öyleydi ve hep öyle kalacak. Jan Zizka, rehberimiz, Kör Zizka!"

Genç öğrenci heyecanla araya girdi. "Zizka'yla ne alakası var? Zizka'yla ilgili bir şeyler mi görüyorsun?"

Liesel soruyu duymazdan geldi. "Vltava bu kadar hızlı akmasaydı, bugün rengi hâlâ kan kırmızısı olurdu." Sonra birdenbire, sanki gaddar bir neşe içindeymiş gibi ses tonunu değişti. "Vltava'da neden bu kadar çok sülük olduğunu biliyor musun delikanlı? Kaynağından Elbe'ye kadar, kıyıda duran taşları kaldır. Her birinin altından küçük sülükler çıkacaktır. Çünkü eskiden nehirden kan akardı. Sülükler bekliyorlar çünkü bir gün tekrar taze kan bulacaklarını biliyorlar. Bu da nedir?" Tebeşiri şaşkınlıkla düşürdü ve bir genç adama bir tahtadaki rakamlara baktı. "Bu da nedir! Dünyanın hâkimi mi olmak istiyorsun yoksa?" Işığı yansıtan simsiyah gözlerine sorgularcasına baktı.

Genç adam cevap vermedi ama Liesel onun sendelememek için masaya sımsıkı tutunduğunu fark etti. "Hem de şurada görünen kız için?" Geometrik şekillerden birini işaret etti. "Ben de hep Baron Elsenwanger'in Božena'sıyla aranda bir şeyler olduğunu düşünürdüm?"

Ottokar Vondrejc şiddetle kafasını salladı.

"Ya? Demek yine ayrıldınız ha delikanlı? Eh, gerçek bir Bohemya kızı kimseye aldırış etmez. Hamile kalsa bile. Ama şundan..." tekrar geometrik şekli gösterdi, "kendini sakın. Kan emicinin teki. Bir Çek kızı ama tehlikeli, eski ırktan."

"Bu doğru değil," dedi öğrenci boğuk bir sesle.

"Ya? Sen öyle san. Borivoj soyundan geliyor, o kadarını söyleye-

yim sana." Genç adamın dar, esmer yüzüne uzun ve düşünceli bir şekilde baktı. "Ve sen... sen de Borivoj soyundan geliyorsun. Demek bu yüzden mıknatısın demiri çektiği gibi birbirinizi çekiyorsunuz. Bunun için işaretleri okumaya gerek yok." Öğrenci onu durduramadan kolunun yeniyle tahtadaki şekilleri sildi. "Dikkat et de sen demir o mıknatıs olmasın, yoksa kaybolur gidersin delikanlı. Borivoj'larda eşlerin birbirini öldürmesi, ensest ve kardeş cinayetleri günlük hayatın bir parçasıdır. Aziz Wenceslas'ı düşün!"

Konservatuar öğrencisi gülümsemeye çalıştı. "Aziz Wenceslas bir Borivoj değildi, benim de olmadığım gibi. Benim ismim Vondrejc, Hanımefendi...Hanımefendi Lisinka."

"Bana Hanımefendi Lisinka deyip durma!" Yaşlı kadın sinirle yumruğunu masaya vurdu. "Ben hanımefendi değilim. Ben bir orospuyum. Ben genç bir kadınım."

Öğrenci korkarak, "Az önce İmparator olmak ve Jan Zizka'yla ilgili söylediklerinizle, Lisinka, ne demek istediniz? Bilmek istiyorum," diye sordu.

Duvardan gelen bir gıcırtı dikkat kesilmesine neden oldu.

Bakmak için döndüğünde yavaşça açılan kapının eşiğinde bir adamın durduğunu gördü. Yeni gelenin yüzünde büyük siyah gözlükler vardı. Aşırı uzun frakı sanki kamburunu gizlemek istermiş gibi özensizce omuzlarının üstüne oturtulmuştu. Burun delikleri içlerine tıkılan pamuklardan dolayı iyice genişlemişti. Kafasında tilki postu gibi kızıl bir peruk ve yanaklarında yüz adım öteden bile sahte oldukları anlaşılan bir çift favorisi vardı.

"*Prosim! Milostpane*! Saygıdeğer Hanımefendi!" diye seslendi yabancı Bohemyalı Liesel'a. Sesini bilerek değiştirdiği çok belliydi. "Özür dilerim, rahatsız ettiysem kusura bakmayın. Az önce sizi ziyaret eden adam İmparatorluk Hekimi von Flugbeil değil miydi?"

Yaşlı kadının dudakları sessiz bir sırıtmayla gerildi.

"Kusura bakmayın, bana dendi ki... bana burada olduğu söylendi."

Yaşlı kadın bir kurukafa gibi sırıtmaya devam etti.

Garip adam gözle görülür şekilde rahatsız olmuştu.

"Ona söylemem gereken..."

"Ben İmparatorluk Hekimi falan tanımıyorum!" diye bağırmaya başladı Bohemyalı Liesel. "Çıkın gidin buradan, sığır herif!"

Kapı aniden kapandı ve yaşlı kadının yazı tahtasının yanından alıp ziyaretçiye doğru fırlattığı ıslak sünger şap diye yere düştü.

"Gelen adam Stefan Brabetz'ti," diye açıkladı konservatuvar öğrencisinin soru sormasına fırsat vermeden. "Para karşılığında çalışan bir muhbir. Her seferinde başka bir kılığa giriyor ve kimsenin onu tanıyamayacağını düşünüyor. Bir yerlerde bir şeyler olmuşsa mutlaka gidip burnunu sokuyor. İnsanları sıkıştırarak bilgi almaya çalışıyor ama nasıl yapacağını da bilmiyor. Aşağıdan geliyor. Prag'dan. Oradakilerin hepsi böyle. Galiba topraktan yükselen esrarengiz havadan kaynaklanıyor. Hepsi zamanla bu herife benzemeye başlıyorlar. Bazıları daha erken, bazıları daha geç. Öncesinde ölmezlerse tabii. Sokakta karşılaşınca birbirlerine pis pis gülümsüyorlar. Birbirleri hakkında bilgi sahibi oldukları zannedilsin diye. Hiç fark etmemiş miydin delikanlı?" Kadına garip bir huzursuzluk geldi. Odanın içinde ileri geri yürümeye başladı. "Prag'da herkesin delirdiğini hiç fark etmedin mi? Hep gizli saklı işler çevirmekten. Sen bile delisin delikanlı, sadece henüz farkında değilsin! Yukarıda, burada Hradschin'de de başka bir çılgınlık kol geziyor. Aşağıdakinden çok farklı. Böyle, daha taşlaşmış bir çılgınlık. Buradaki her şeyin taşlaşmış olması gibi. Taşlar bir kere kırılmaya başladı mı sanki taştan devler canlanmış da şehri yerle bir ediyorlarmış gibi oluyor. Ben küçükken..." sesi gitgide kısılmış, mırıltıya dönmüştü, "küçükken bana büyükannem anlatırdı. Ve evet, işte öyle, muhtemelen Stefan Brabetz Hradschin'de bir şeyler olduğunun kokusunu almıştır. Bir şeyler oluyor."

Öğrenci kızardı ve istemeden de olsa utangaç gözlerle kapıya doğru baktı. "Neden? Ne oluyor olabilir?"

Bohemyalı Liesel ziyaretçisinin söylediklerine aldırış etmeden konuşmaya devam etti: "Evet, inan bana delikanlı, sen de delisin. Belki gerçekten de dünyanın hâkimi olmak istiyorsundur." Duraksa-

dı. "Tabii, neden olmasın ki? Bohemya'da bu kadar deli adam olmasaydı nasıl savaşın kalbi olacaktı! Delir delirebildiğin kadar delikanlı! Ne de olsa Dünya delilere ait. Ben de Kral Milan Obrenovich'in metresiydim, çünkü olabileceğime inandım. Sırbistan Kraliçesi olmama ramak kalmıştı!" Birden derin bir uykudan uyanmış gibi kendine geldi. "Sahi, sen neden savaşta değilsin delikanlı? Öyle mi? Kalp ağrısı demek? Eh... Hmm. Sana Borivoj olmadığını düşündüren nedir?" Karşısındakinin cevap vermesine izin vermedi. "Eee? Peki şimdi nereye gidiyorsun delikanlı? Elinde kemanınla?"

"Hanımefendi Kontes Zahradka'ya. Onun için keman çalacağım."

Yaşlı kadın şaşkınlıkla başını kaldırdı, genç adamın yüzünü uzun uzun inceledi ve ardından ne yaptığını bilen birinin edasıyla başını salladı. "Evet. Hmm. Borivoj. Peki seni seviyor mu, bu Zahradka?"

"O benim vaftiz annem."

Bohemyalı Liesel yüksek sesli bir kahkaha attı: "Vaftiz anne, haha, vaftiz anne!"

Öğrenci kahkahaya ne anlam vereceğini bilemedi. Jan Zizka'yla ilgili sorusunu tekrarlamak istedi ama pek bir işe yaramayacağını anladı.

Yaşlı kadını o kadar uzun zamandır tanıyordu ki aniden yüzünde beliren sabırsız ifadesinden, ziyaretin artık sona ermesini dilediğini görebiliyordu.

Utangaç bir teşekkür mırıldandıktan sonra kapıyı iterek dışarı çıktı.

Kontes Zahradka'nın sarayına giderken yanından geçmek zorunda olduğu günbatımında rüya gibi görünen eski Kapusen Manastırı görüş alanına anca girmişti ki Aziz Loretto şapelinin muhterem çanlarının sesi duyulmaya başladı. Sesleri kulağına arplardan oluşan büyülü bir orkestra çalıyormuş gibi geldi ve onu selamlayarak büyüsüyle mest etti.

Yakınlardaki bahçelerden gelen çiçek kokularıyla ıslanmış melodi, gözle görünmeyen ilahi bir dünyayı örten yumuşacık ve nazik bir

perde gibi etrafına dolanıyor, havada yarattığı ses dalgalarıyla onu sarıp sarmalıyor ve hareket etmesini engelliyordu. Çok uzaklardan gelen ve binlerce ses tarafından söylenen eski bir ilahi çan seslerine eşlik etmeye başlayana kadar dinlemeye devam etti. Bütün dikkatini vererek dinledi. Duyabiliyordu. Sesler kendi içinden geliyormuş gibiydi. Sonra tekrar duydu. Şarkı kafasından yukarıya doğru süzülüyor ve bulutlardan yankılanarak ona geri dönüyordu. Bazen o kadar yakından duyuluyordu ki şarkının Latince sözlerini bile anlayabildiğini düşündü. Bazen de sözler çanların bronz ağızlarından yankılanan kükremeler tarafından yutuluyor ve sadece belli belirsiz, yeraltı manastırlarından yükseliyormuş gibi boğuk çıkıyorlardı.

Yürürken derin düşüncelere daldı, parlak huş dallarıyla rengârenk dekore edilmiş Hradschin Meydanı'ndan ve ses dalgalarının taşlı dış cephesinde kırıldığı İmparatorluk şatosunun yanından geçti. Yankı o kadar kuvvetliydi ki kılıfının içinde bir tabutta yatıyormuş gibi duran kemanı, her bir ses dalgasıyla titreşiyor ve canlanıyordu.

Sonra yeni kale merdivenlerinin platformunda durdu ve korkuluklarla çevrelenmiş iki yüz granit basamağın aşağıya, üzerlerine güneş vuran bir çatılar denizine doğru inişine baktı. Çatıların arasından bir alay, büyük siyah bir tırtıl misali sürünerek ilerliyordu.

Sürünerek ilerleyen tırtıl mor benekli antenleri olan gümüş renkli kafasını yukarıya doğru kaldırdı. Üzerlerinde tunik ve etol olan, beyaz bir gölgelik taşıyan dört din adamıyla beraber başının üzerinde kırmızı bir takke, ayaklarında kırmızı ipekten ayakkabıları ve omuzlarına sardığı altın işlemeli peleriniyle başpiskopos adım adım ilerleyerek şarkı söyleyen kalabalığın önüne geçti.

Yardımcıları tarafından taşınan mumlarının üzerindeki alevler, sıcak ve durgun akşam havasında şeffaf halkalar gibi neredeyse belli belirsiz bir şekilde dalgalanıyorlardı ve büyük bir merasimle sallanan buhurdanlıkların mavi renkli sis bulutlarına karışarak havaya yükselen ince siyah duman şeritleri oluşturuyorlardı.

Günbatımı şehrin üzerinde uzanıyor, köprülerin üzerinde kıpkırmızı şeritler oluşturuyor, köprü bacaklarının arasından akan altın

renkli suyu kan kırmızısına boyuyordu. Binlerce camdan yansıyor ve evlerin alevler içinde kalmış gibi görünmelerine neden oluyordu.

Öğrenci, karşısındaki tabloya bakakaldı. Liesel'ın Vltava'nın bir zamanlar kan kırmızısı renginde aktığıyla ilgili sözleri kulaklarında çınladı. İhtişamlı alay şimdi kale basamaklarından yukarıya çıkmaya ve adım adım ona yaklaşmaya başlamıştı. Bir an için tüm vücudunu bir uyuşukluk ele geçirdi. Evet, bir gün taç giyme konusundaki çılgın hayali gerçekleşseydi muhtemelen kendini aynen şu andaki gibi hissederdi.

İnsanların alayın gelişini izlemek için yanına gelip durduklarını görmemek için gözlerini bir saniye bile olsun kırpmadan önüne bakmaya devam etti. Sadece kısacık bir süre daha orada tek başına durduğu hissine tutunmak istedi.

Sonra arkasını döndü ve diğer ıssız yollardan Thunsche Sokağı'na zamanında ulaşmak için kalenin avlularını geçti.

Parlamento binasının köşesini dönerken Wallenstein Sarayı'nın ardına kadar açık duran geniş kapısını gördü ve şaşırdı.

Duvarları kol kalınlığında sarmaşıklarla sarılı kasvetli bahçeye, Rönesans dönemi özellikleri taşıyan muhteşem salona ve onun ötesindeki tarihi hamama bir göz atabilmek için hemen açık kapıya doğru koşturdu. Uzun zaman önce, henüz daha bir çocukken bu tarihi ve görkemli yapıyı yakından görmesine izin verilmişti. O günden beri sarayın görüntüsü bir masalın en görkemli parçasıymış gibi zihninde yer etmişti. Gümüş işlemeli üniformalı, kısa kesilmiş favorileri ve tertemiz traşlı yüzleri olan uşaklar, Wallenstein'ın bir zamanlar bindiği içi doldurulmuş atı sessizce sokağa sürüklüyorlardı.

Atı, üzerine örtülen koyu kırmızı örtüden ve görür görmez hatırladığı, çocukken bile onu uzun süre uykudan mahrum bırakan, asla anlam veremediği esrarengiz bir alamet olarak ona musallat olan sarı renkli cam gözlerinden tanımıştı.

Şimdi at batmakta olan güneşin kızıl-altın ışığının altında, tam önünde duruyordu. Atın ayakları, bütün savaşların en kötüsünü bile (yani Wallenstein'ın katıldığı mekanik iblislerin insanlara karşı sa-

vaştığı muharebeleri kastediyordu) aptal birer meyhane kavgası gibi gösteren, hayal dünyasından yoksun bir zamanın ortasına yerleştirilmiş devasa bir oyuncak gibi koyu yeşil bir tahtaya vidalanmıştı.

Binicisiz at sanki kararlı birinin, yeni bir efendinin çıkıp gelmesini ve sırtına atlayarak eyere yerleşmesini bekliyormuş gibi görünüyordu. Genç Vondrejc az önce alayı gördüğünde omurgasından aşağıya doğru inen ürpertiyi tekrar hissetti.

Atın kürkünün güveler tarafından yendiğini söyleyen küçümseyici yorumu duymadı. Uşaklardan birinin ona alaycı bir tavırla sorduğu soru, "Belki Bay Mareşal ata binme lütfunda bulunurlar?" içinde bir şeyleri kıpırdattı ve kaderin efendisinin yeryüzünün en derinliklerinden gelen sesini ilk defa duyuyormuş gibi tüylerini diken diken etti. Hizmetkârın sözlerinde yatan küçümsemenin üzerinde fazla durmadı. Yaşlı kadın ona daha bir saat önce, "Sen de çoktan delirdin delikanlı, sadece farkında değilsin," demişti. Ama bu sözlerden hemen sonra, "Ne de olsa dünya delilere ait," diye de eklememiş miydi?

Vahşi bir heyecanla çarpan kalbi yerinden çıkacakmış gibi hissetti, kendisini daldığı hayallerden kopardı ve Thunsche Sokağı'na doğru koşmaya başladı.

Bahar mevsiminin gelmesiyle birlikte yaşlı Kontes Zahradka, odalarının hiçbirinin asla ışık almadığı, kız kardeşi merhum Kontes Morzin'in karanlık küçük sarayına taşınırdı çünkü güneşten, insanın içini kıpır kıpır eden ılık mayıs esintisinden ve şıkır şıkır kıyafetler giymiş neşeli insanlardan nefret ederdi. Strahov Premonstratensiyen Manastırı'nın yakınında, şehrin en yüksek tepesinde bulunan kendi evi, yılın bu zamanlarında kapalı perdelerin arkasında derin bir uykuya dalardı. Öğrenci, herhangi bir antreye çıkmayan, tek tek bütün odaların kapılarının açıldığı soğuk, sade, mermer döşemeli bir koridorla sonlanan tuğla merdivenleri tırmandı.

Mahkeme salonunu andıran çıplak evde muazzam bir hazinenin saklandığı ve perili olduğu efsanesinin nereden çıktığını ancak Tanrı bilebilirdi. Bu söylentinin, yapının içindeki taşlardan yayılan

her tür romantizmi olduğundan daha da iç karartıcı göstermek için soytarının biri tarafından uydurulduğu varsayılabilirdi.

Öğrencinin aklını kurcalayan fantastik düşünceler öylece uçup gidiverdiler. Bir anda, kimsenin tanımadığı peş parasız bir hiç olduğu gerçeğini o kadar derinden hissetti ki kapıyı çalıp içeriye girmeden önce bile eğilip selam vermekten kendini alamadı.

Kontes Zahradka'nın kaba kumaştan dikilmiş gri renkli bir koltukta kendisini beklediği oda, hayal edilebilecek en rahatsız edici şeydi: Dresden porselenleriyle döşeli eski şömine, kanepeler, şifonyerler, koltuklar, görünüşe göre yüzlerce mumluğun olduğu Venedik avizesi, bronz büstler, zırh... odadaki her şey bir müzayede öncesi yapıldığı gibi beyaz çarşaflarla örtülmüştü. Duvarları tepeden tırnağa kaplayan sayısız minyatür portrenin üzerine bile beyaz bir tül atılmıştı. Çocukken neden her şeyin örtülü olduğunu sorduğunda Kontes'in ona, "Sineklere karşı korumak için," dediğini hatırlar gibi oldu. Aralarında geçen bu konuşmayı sadece hayal mi etmişti yoksa? Çünkü buraya yaptığı onca ziyarette tek bir sinek bile gördüğünü hatırlamıyordu.

Yaşlı kadının önünde oturduğu karartılmış pencere camlarının öteki tarafında ne olduğu konusunda sık sık kafa yoruyordu. Bir avluya mı, bahçeye mi yoksa sokağa mı bakıyorlardı? Ama hiçbir zaman kesin bir kanıya varmaya cesaret edememişti. Diğer tarafta ne olduğuna bakmak için Kontes'in yanından geçmek zorundaydı ve bunun düşüncesi bile onu korkutuyordu.

Odanın ebediyen değişmeyen görünümü yüzünden camın arkasında ne olduğuna dair de aklına yeni fikirler gelmiyordu. Odaya adım attığından beri, burayı ilk ziyaret ettiği ânı tekrar yaşıyormuş gibi hissediyordu ve tüm varlığı kendir ve keten kumaşlarından dikilmiş bir örtüyle kaplanmış gibi geliyordu. Var olmayan "sineklerden korumak için."

Üstü örtülmemiş veya kısmen örtülmemiş tek nesne, minyatürlerin arasında asılı duran gerçek boyutlu bir portreydi. Resmi ve çerçevesini örten Amerikan bezinin üzerinde kare şeklinde bir de-

lik açılmıştı. Kontes'in merhum kocası, sarkık yanaklı Yüksek Saray Nazırı Zahradka, armut biçimindeki kel kafası ve balığa benzeyen donuk, su mavisi gözleriyle açılan bu delikten dışarıya bakıyordu.

Ottokar Vondrejc nereden olduğunu tam olarak hatırlayamıyordu ama bir yerlerden Kont'un zalim ve acımasız bir insan olduğunu, sadece başkalarının değil aynı zamanda kendi çevresindeki insanların acılarına karşı da kayıtsız kaldığını duymuştu. Mesela çocukken, sırf can sıkıntısından tahta döşemeye çıplak ayağıyla vurarak bir çivi çaktığı bile söylenirdi.

Ev kedilerle doluydu. Etrafta sinsi sinsi dolaşan yaşlı hayvanlardı bunlar.

Öğrenci sık sık bir düzinesini, her an ifade vermek için mahkeme salonuna çağrılmayı bekleyen tanıklar gibi dalgın ve sessiz adımlarla koridorda volta atarken görüyordu. Odaya hiç girmiyorlardı. Biri kafasını yanlışlıkla kapıdan içeriye soksa bile sanki henüz ifade verme sırasının onda olmadığını anlamış gibi neredeyse özür dilercesine tekrar geri çekilirdi.

Kontes Zahradka'nın öğrenciye kendine has bir yaklaşımı vardı.

Bazen yaşlı kadında neredeyse sevgi dolu bir annenin şefkatine benzeyen bir duygu görebiliyor, ama bu sadece birkaç saniye sürüyordu. Bir sonraki anda kadın ona buz gibi bir aşağılamayla, hatta neredeyse nefretle bakıyordu.

Neden böyle olduğunu hiçbir zaman anlayamamıştı. Bu tavrı Kontes'in bütün varlığıyla bütünleşmiş gibiydi. Belki de asırlardır mütevazi hizmetçilerle çevrili olmaya alışık olan soylu Çek ailesinden kalan bir mirastı.

Eğer içinde bir yerlerde varsa bile sevgisini asla kelimelere dökmezdi. Ama korkunç kibri sözcüklerin anlamlarından olmasa bile konuştuğundaki sert ses tonundan çok net hissedilir olurdu.

Katolik kilisesine kabul edildiği gün Kontes'e çocukken kullandığı kemanıyla eski bir Bohemya halk şarkısı çalmak zorunda kalmıştı: "Andulko, me ditě, já vás mám rád." Sonra daha asil melodiler çalmaya başlamıştı. Kendini geliştirdikçe ilahilerden aşk şarkılarına,

hatta Beethoven'in sonatlarına kadar çeşitli eserler çalmıştı. Ama başarılı olsun veya olmasın, hiçbir zaman Kontes'in yüzünde herhangi bir onaylama veya onaylamama belirtisi görmemişti. Bugüne kadar sanatının takdir edilip edilmediğini öğrenememişti.

Zaman zaman doğaçlamalarla kadının kalbine seslenmeye çalışmıştı ve ondan kendisine doğru akan ve sürekli yön değiştiren duygu selinden, çaldığı notaların ruhuna dokunup dokunmadığını anlamaya çalışmıştı. Çoğu zaman kemanından yanlış notalar çıksa bile kadından yayılan sevgi dalgasını, diğer zamanlarda da kemanı hatasız çalmasına rağmen kadının nefretini üzerinde hissetmeye devam ediyordu.

Belki de kusursuz keman çalışını kendi ırkına tanınan ayrıcalıklara tecavüz olarak algılaması ve nefretle dolması, damarlarında akan kibirden kaynaklanıyordu. Belki de bu tavırları Slavlara özgü yalnızca zayıf ve yoksul olanı sevme içgüdüsünden kaynaklanıyordu. Belki de sadece tesadüftü. Ama kendisi ve yaşlı kadın arasında bir engel olduğu kesindi. Nasıl pencereye gidip arkasında ne var diye bakmak artık aklına bile gelmiyorsa bu engeli kaldırmaya çalışmaktan vazgeçmesi de çok uzun sürmemişti.

Sessiz, saygılı bir selamdan sonra keman çantasını açıp yayını çıkardığında her zaman yaptığı gibi sakin bir ses tonuyla, "Haydi o zaman Pane Vondrejc, çalın!" dedi yaşlı kadın.

Wallenstein Sarayı'nın önünden geçerken gördükleri ile şu anda içinde bulunduğu odanın gri görüntüsünün arasındaki kontrasttan olsa gerek, kendisini her zamankinden daha nostaljik hissetti ve ne yaptığını tam da bilmeden Katolik kilisesine kabul edildiği gün çaldığı aynı aptal, duygusal şarkıyı çalmaya başladı: Andulko... İlk birkaç notayı çaldıktan sonra irkildi ama Kontes ne şaşırmış ne de kızmış görünüyordu. Aynı kocasının portresi gibi boş gözlerle önüne bakıyordu.

Yavaş yavaş melodiyi değiştirmeye başladı.

Sanki kemancı kendisi değil de bir başkasıymış gibi kendi çaldığı şarkıyı dinledi. Kendi resitalini şaşkın bir dinleyici gibi dinleyebil-

menin tek yoluydu bu; onun bir parçası olan ama kendisi olmayan, keman çalmasının haricinde dış görünüşü ya da yüreğinde yatanlar hakkında hiçbir şey bilmediği bir dinleyici.

Kemanının sesini dinlerken gözlerini kapattı. Rüyalarında gördüğü o uzak ülkelerde dolaştı, insan gözünün görmediği zamanlarda gezindi, çok derinlerden çınlayan hazineler çıkardı. O kadar mest oldu ki içinde bulunduğu odanın duvarları onun için yok oldular ve sürekli değişen renkler ve seslerden oluşan yepyeni bir dünya etrafını sardı.

İşte böyle anlarda bulanık pencereler gözüne kristal kadar berrak görünmeye başlardı. Tam o anda pencerelerin, yaz mevsiminde havanın bembeyaz parladığı ihtişamlı bir peri krallığına baktıklarını görebiliyordu. Kendini, sonsuz yasemin ağaçlarının eğilerek üzerinde bir kubbe oluşturduğu koridorlardan geçerken görüyordu. Aşk sarhoşu, teninin güzel kokusuyla bütün ruhunu ıslatan gelinlikli genç kadının sıcak omzunu kendisininkine sımsıkı bastırdığını hissediyordu.

Sonra, diğer zamanlarda da olduğu gibi, ölü saray nazırının portresini örten gri örtü kadının upuzun kül rengi saçlarına ve üzerinde açık mavi bir kurdele olan hasır bir şapkaya dönüştü. Koyu renk gözleri ve yarı açık dudakları olan genç bir kadının suratı ona bakmaya başladı.

Uykusunda, uyanıkken ve hayallerinde sürekli beliren kadının yüz hatlarını zihninde canlanırken her gördüğünde, "öteki" sanki "kadının" verdiği gizemli bir emire uyuyormuş gibi içinde tekrar uyanıyor ve kemanla çaldığı ezgiler daha da vahşileşiyor, biçimsiz bir zulmün kasvetli rengini alıyordu.

Yan odanın kapısı aniden açıldı ve hayal ettiği genç kadın usulca içeri girdi.

Yüzü, Elsenwanger Sarayı'ndaki Rokoko tarzındaki kadın resmine benziyordu, tıpkı onun gibi genç ve güzeldi.

Arkasından bir kedi sürüsü kafalarını kaldırıp içeriye baktı.

Öğrenci, genç kadın hep buradaymış gibi sakin ve doğal bir

edayla bakışına karşılık verdi. Neden şaşırsındı ki? Sonuçta kendi zihninden çıkıp da karşısında belirivermemiş miydi?

Kemanını çaldı ve çaldı. Hayallerde kayboldu. Aklı bir karış havada çalmaya devam etti. Kendini, zifiri karanlıkta St. George Kilisesi'nin yeraltı mezarında genç kadınla birlikte dururken gördü, bir keşiş tarafından taşınan mumun ışığı neredeyse insan boyutunda, siyah mermerden oyulmuş bir heykelin üzerinde titreşiyordu: göğsü paçavralara sarılı, gözleri solmuş, yarı çürümüş ölü bir beden. Bedenin korkunç bir şekilde parçalanmış kaburgalarının altında bir çocuk yerine iğrenç, yassı ve üçgen başlı bir yılan yatıyordu.

Ve kemanının sesi, St. George Kilisesi'ndeki keşişin hayaletimsi ve monoton sesiyle yeraltı mezarını ziyarete gelen herkese bir ayin gibi tekrar ve tekrar söylediği kelimelere dönüştü:

"Yıllar önce Prag'da sevgilisiyle günah dolu bir hayat yaşayan bir heykeltıraş varmış. Ve sevgilisinin hamile olduğunu görünce, kendisini başkasıyla aldattığını düşünerek ona olan güvenini kaybetmiş ve onu boğduktan sonra Hirschgraben'a atmış. Atıldığı çukurda bedenini kurtçuklar yemiş. Kadının ölü bedeni bulunduğunda onu kimin öldürdüğünü hemen anlamışlar. Katili, cesetle birlikte kilisenin yeraltı mezarına kapatmışlar ve işlediği suçun kefareti olarak asılmadan önce öldürdüğü kadının suretini taşa yontmaya zorlamışlar."

Ottokar birden yerinden sıçradı. Kemanın üzerindeki parmakları çalmayı bıraktı. Kendine gelmişti ve aniden uyanmanın şokuyla açılan gözleri, yaşlı Kontes'in arkasında duran ve gülümseyerek ona bakan genç kızı görmüştü.

Felç geçiriyormuş gibiydi. Hareket edemiyordu. Kemanın yayını hareketsizce tellerin üzerinde tutmaya devam etti.

Kontes Zahradka saplı gözlüğünü eline aldı ve yavaşça başını çevirdi:

"Çalmaya devam et Ottokar. Yabancı değil, bu benim yeğenim. Ottokar'ı ürkütme Polyxena."

Öğrenci kıpırdamadı. Sadece kolu, kalp spazmı geçiriyormuş gibi gevşek bir şekilde yan tarafına düştü.

Odaya hâkim olan sessizlik neredeyse bir dakika sürdü.

"Neden çalmaya devam etmiyor?" diye söylendi Kontes kızgın bir sesle.

Ottokar titreyen ellerini yaşlı kadından nasıl saklayacağını bilemeden kendini toparlamaya çalıştı. Sonra kemandan bir kez daha yumuşak ve utangaç notalar yükselmeye başladı:

"Andulko,
Sen, sen, sen... ne kadar soğukkanlısın,
ama seni gören herkese sıcak basıyor,
buzu ateşe veriyorsun."
"mé ditě,
já vás mám rád."

Genç kadının cıvıl cıvıl kahkahası melodiyi bastırdı. "Lütfen söyleyin Bay Ottokar, az önce çaldığınız o harika şarkı da neydi öyle? Yoksa sizin hayal gücünüzün bir ürünü müydü?" Polyxena her kelimenin ardından anlamlı bir şekilde duraksadı, düşünceli bir şekilde koltuğun kenarını çekiştirirken gözlerini yere çevirdi. "Siz... çalarken... St. George... Kilisesi'ndeki... yeraltı... mezarı... bütün... ayrıntılarıyla... gözümde... canlandı... Bay... Bay... Ottokar."

Yaşlı Kontes hafifçe irkildi. Yeğeninin, Ottokar'ın ismini söylerken kullandığı ses tonunda onu şaşırtan bir tını vardı.

Kafası karışan öğrenci birkaç anlamsız kelime mırıldandı. Üzerine dikilmiş iki çift göze baktı. Biri o kadar şiddetli bir tutkuyla doluydu ki bütün düşüncelerini yakıp kavuruyordu. Diğeri ise deliciydi, jilet gibi keskindi. Aynı anda hem şüphe hem de ölümcül bir nefret saçıyordu. Birini derinden incitmeden veya diğerine hissettiklerini ele vermeden ikisinden hangisine bakması gerektiğini bilemedi.

"Çalmalıyım! Sadece çalmaya devam etmeliyim! Haydi, haydi!"

diye bağırdı içindeki ses. Hemen yayı tekrar tellerin üzerine yerleştirdi.

Korkudan alnı terlemeye başladı. "Tanrı aşkına, yine o lanet 'Andulko, mé ditě' şarkısı olmasın!" Dehşet içinde daha yayın ilk hareketiyle melodinin kaçınılmaz olarak tekrar aynı yere döneceğini fark etti. Gözleri karardı. Sonra sokaktaki bir laternanın sesleri yardımına koştu. Çılgına dönmüş gibi, aceleyle yayını hareket ettirmeye başladı ve sokaktan gelen o çok bilindik ezgiye eşlik etti.

"Beyaz tenli kızlar, hep yalnız kalmalılar;
Sadece güller gibi kırmızı olanlar
Erkeklerle olmalılar
Onlara bir şey olmaz."

Devam edemedi. Kontes Zahradka'dan yayılan nefret dalgasıyla kemanını neredeyse elinden düşürecekti.

Bir sis perdesinin arkasından bakıyormuş gibi Polyxena'nın sessizce kapının yanındaki ayaklı saate doğru yürümesini, saatin üzerindeki kapağı kenara doğru iterek açmasını ve hareket etmeyen göstergeyi saat 8'e doğru itmesini seyretti. Bunun bir randevu saati olduğunu hemen anladı ancak Kontes'in her şeyi anlamış olabileceği korkusu sevincini kursağında bıraktı.

Yaşlı kadının uzun ince parmaklarıyla sandalyenin kolundaki örgü çantayı karıştırdığını görebiliyordu. "Şimdi... şimdi bir şeyler yapacak," diye tahmin etti içinden. Onu aşağılamak için akla hayale sığmayacak bir şey yapacaktı kesin. O kadar korkunç bir şey ki düşünmek bile istemiyordu.

"Bu-gün-harikulade-çaldınız, Vondrejc," dedi Kontes her bir kelimenin üzerine basa basa. Örgü çantasından iki buruşuk kâğıt para çıkararak ona doğru uzattı. "Durmayın alın, bahşiş. Kendinize bir dahaki sefer için daha-düzgün-bir-pantolon alın lütfen. Benim hesabıma yazdırabilirsiniz. Sizin pantolonunuz kir içinde kalmış."

Öğrenci utancından yerin dibine girdi.

O an aklını toparlayıp da düşünebildiği tek şey, niyetini daha

fazla açık etmemek için kendisine uzatılan parayı alması gerektiğiydi. Bütün oda gözlerinin önünde birbirine girerek renksiz kocaman bir kütle hâline geldi; Polyxena, ayaklı saat, merhum saray nazırının yüzü, zırh, koltuk... Sadece loş pencereler hâlâ beyazımsı büyük kareler olarak gri kütleden ayrı duruyorlardı. Ne olduğunu anladı; Kontes onun üzerine de "sineklerden korumak için" ölene kadar kurtulamayacağı gri bir örtü örtmüştü.

Sokağın ortasında dururken merdivenlerden nasıl indiğini hatırlayamadığını fark etti. Yukarıdaki odaya hiç çıkmış mıydı? Derinlerde açılan bir yaranın acısı ona çıkmış olması gerektiğini söylüyordu. Hem bahşiş olarak verilen para da elindeydi.

Düşünmeden parayı cebine tıkıştırdı.

Sonra Polyxena'nın saat sekizde onunla buluşmaya geleceğini hatırladı. Çanların çeyreği vurduğunu duydu. Bir köpek ona havladı. Köpeğin havlaması suratına tokat gibi çarptı. Gerçekten de zenginlerin köpeklerini havlatacak kadar perişan mı görünüyordu?

Düşüncelerini susturmak ister gibi dişlerini sıktı ve titreyen dizleriyle eve doğru koşmaya başladı.

Bir sonraki köşede tökezleyerek durdu. "Hayır, eve değil, uzağa, Prag'dan çok uzağa!" İçi utanç duygusuyla kavruldu. "En iyisi suya!" Gençliğinin de verdiği heyecanla karar vermekte gecikmedi ve Vltava'ya doğru koştu. İçindeki "öteki", ayaklarını felç etti. Boğulursa Polyxena'ya verdiği sözü tutmamış olacağı konusunda ona yalan söyledi. Yalnız onu intihar etmekten alıkoyan tek şeyin kendi yaşama dürtüsü olduğunu kurnazca gizledi.

"Tanrım, aman Tanrım. Geldiğinde nasıl yüzüne bakacağım!" diye ağladı içindeki ses. "Hayır, hayır, gelmeyecek," diye kendisini teselli etmeye çalıştı. "Gelemez ki, mümkün değil!" Ama bu düşünce göğsündeki acının daha da hararetlenmesine yol açtı. Eğer gelmeyecekse, bundan sonra hiç gelmeyecekse, yaşamaya nasıl devam edecekti!

Siyah-sarı çizgili kapıdan "Daliborka"nın avlusuna girdi. Önündeki bir saatin korkunç derecede uzun olacağından şimdiden emin-

di. Polyxena gerçekten de gelecekse utançtan yerin dibine girecekti. Gelmeyecekse de sabah olmadan aklını yitirecekti.

İçi korkuyla dolarken yuvarlak beyaz şapkasıyla Hirschgraben'daki yıkık dökük duvarların arkasından yükselen "açlık kulesine" baktı. Kulenin hâlâ yaşadığını hissedebiliyordu. Taştan karnında kimbilir kaç kurban açlıktan delirerek ölmüştü. Yine de Molek doymak bilmiyordu ve şimdi, bir asırlık derin uykudan sonra yeniden uyanıyordu.

Çocukluğundan beri ilk defa karşısındaki binanın insan elinden çıkma bir yapı olmadığı hissine kapıldı. Hayır, geceleri avlanan yırtıcı bir hayvan gibi bağırsaklarında et ve kan sindirebilen, granitten korkunç bir canavardı karşısındaki. İçi yatay katmanlara ayrılmış üç ayrı bölümden oluşuyordu. Tam ortasından da ağzından midesine kadar inen ve bir yemek borusunu andıran yuvarlak bir boşluk vardı. En üstteki katmanda yıllarca hapis yatan mahkûmlar ışıksız korkunç karanlıkta yavaş yavaş çiğnenirlerdi. Son defa bir parça ekmek yedikten ve bir yudum su içtikten sonra, orta katmana indirilirlerdi. Orada, eğer daha önce en alt katmandan gelen çürük ceset kokusundan deliye dönüp de kendilerini aşağıya atmazlarsa, açlıktan ölmeyi beklerlerdi.

Akşam alacakaranlığı ıhlamur ağaçlarının olduğu avluya nemli bir serinlik üflüyordu ama bekçi kulübesinin penceresi hâlâ açıktı.

Ottokar açık pencerenin diğer tarafında uyuduğunu düşündüğü hasta kadını rahatsız etmemek için sessizce dışarıdaki banka oturdu. Sadece kısa bir an için, beklemenin ıstıraplı süreci başlamadan önce, yaşananları kafasından söküp atmak istedi; kalbini alt edebileceğini zanneden bir gencin çocukça girişimi.

Üzerine ani bir yorgunluk çöktü. Boğazının kasılmasına yol açan ve neredeyse boğulmasına sebep olan hıçkırık nöbetine karşı tüm gücüyle savaşmak zorunda kaldı.

Odanın içinden, sanki yastıklara bastırılmış gibi, cılız bir ses kulağına ulaştı:

"Ottokar?"

"Evet anne?"

"Ottokar, içeriye gelmeyecek misin? Yemek hazır."

"Hayır anne, aç değilim, dışarıda bir şeyler atıştırdım."

Kadın bir süre cevap vermedi.

Odanın içindeki saat metalik bir sesle 7 buçuğu vurdu. Öğrenci dudaklarını birbirine bastırdı ve ellerini yumruk yapıp sıktı: "Ne yapmalıyım, ne yapmalıyım!"

İçeriden gelen ses tekrar duyuldu: "Ottokar?"

Cevap vermedi.

"Ottokar?"

"Efendim anne?"

"Neden... neden ağlıyorsun Ottokar?"

Kendini gülümsemeye zorladı:

"Ben mi? Nereden çıkardın anne! Ağlamıyorum ki. Neden ağlayayım?"

Bir cevap gelmedi. İnanmadığı belliydi.

Öğrenci gözlerini üzerine gölgeler düşen topraktan kaldırdı. "Keşke çanlar artık çalsa ve bu ölüm sessizliğini bozsa."

Gökyüzündeki kızıl çatlağa baktı. Bir şeyler söylemesi gerektiğini hissetti:

"Babam içeride mi?"

"Meyhaneye gitti," diye geldi cevap bir süre sonra. Ayağa fırladı:

"O zaman ben de oraya gideyim. İyi geceler anne!" Keman kılıfını aldı ve kuleye doğru baktı.

"Ottokar?"

"Efendim? Camı mı kapatayım?"

"Ottokar! Ottokar, meyhaneye gitmediğini biliyorum. Kuleye mi gideceksin?"

"Evet, şey... o zaman, daha sonra gideceğim. En iyi... en iyi orada pratik yapılıyor. İyi g..."

"Kız arkadaşın yine kuleye mi gelecek?"

"Božena mı? Ah Tanrım, bilmem. Belki. Zamanı olursa belki gelir. Geldiği zaman biraz sohbet ediyoruz. Babama... babama iletmemi istediğin bir şey var mı?"

Ses daha da hüzünlü çıkmaya başladı:

"Božena olmadığını bilmediğimi mi zannediyorsun? Ayak seslerinden anlıyorum. Gün boyu ağır bir işte çalışan kimse bu kadar hızlı ve hafif adım atamaz."

"Sen de anne, neler düşünüyorsun yine." Yine gülmeye çalıştı.

"Evet haklısın Ottokar. Pencereyi kapat. Çenemi kapalı tutacağım. Hem böylesi daha iyi. Kız arkadaşın geldiğinde çaldığın korkunç şarkıları duymak istemiyorum. Keşke sana yardım edebilseydim Ottokar!"

Öğrenci camı kapattı, sonra kemanı banktan kaptığı gibi duvardaki küçük kapıya doğru koştu. Ufalanmakta olan taş basamaklardan aşağıya indi, küçük ahşap bir köprüden geçip kulenin en üst katına ulaştı. Durduğu yarım daire şeklindeki odanın güney cephesinde kalan bir metre kalınlığındaki duvardan genişletilmiş bir atış mazgalı gibi dar bir pencere pervazı çıkıntı yapıyordu ve kalenin üzerinde süzülen katedralin siluetini yansıtıyordu.

Gün içinde "Daliborka"yı görmeye gelen ziyaretçiler için odaya bir çift kaba ahşaptan sandalye, üzerinde su şişesi olan bir masa ve rengi solmuş bir divan yerleştirilmişti. Mobilyalar, odaya hâkim olan alacakaranlıkta duvar ve zeminle bir olmuş gibi görünüyorlardı. Üzerinde haç olan demir bir kapı, iki yüz yıl önce Kontes Polyxena'nın büyük büyük büyükannesi olan Kontes Lambua'nın hapsedildiği bitişikteki hücreye açılıyordu. Lambua, kocasını zehirlemiş ve delirip ölmeden hemen önce bileğindeki damarları ısırarak parçalamıştı. Bileklerinden akan kanı kullanarak duvara kocasının bir resmini boyamıştı.

Bu duvarın öbür tarafında, tutsaklardan birinin bir demir parçasıyla kazdığı odacık vardı. Yaklaşık iki metrekare genişliğindeki bu karanlık odaya bir insan çömelerek sığabiliyordu. Tutsak, tüneli kazmak için otuz sene uğraşmıştı. Sadece birkaç santim daha kazabilseymiş özgürlüğe kavuşabilecekmiş. Biraz daha kazabil-

seymiş duvarda bir delik açabilecek ve kendisini kuleden aşağıya, Hirschgraben'ın derinliklerine bırakabilecekmiş.

Ama amacına ulaşamadan yakalanmış ve açlıktan ölmesi için kulenin iç kısımlarına kapatılmış.

Ottokar huzursuzca bir aşağı bir yukarı yürüdü, pencere pervazında oturdu, tekrar ayağa kalktı; bir an Polyxena'nın geleceğinden emin oluyorsa, hemen sonra onu bir daha asla göremeyeceğine ikna ediyordu kendisini. Her iki olasılık da birbirinden korkunç görünüyordu gözüne.

Onun için ikisi de hem umut hem de endişe vericiydi.

Polyxena'nın görüntüsünü gece uyumadan önce rüyasında görmek üzere aklına kazırdı. Kızın yüzü hem uykusunda hem de uyanık olduğu zamanlarda bütün benliğini kaplıyordu. Kemanını çalarken onu düşünüyordu, yalnız kaldığı zamanlarda zihninde onunla sohbet ettiğini hayal ediyordu; hayali saraylarını sırf onun için inşa etmişti. Bundan sonra nasıl ilerleyecekti? Yalnızca on dokuz yıllık bir kalbin becerebileceği, sınırları olmayan çocuksu bir umutsuzluk içinde, "Hayat ışıksız ve havasız bir zindan," diye düşündü.

Kemanını bir kere daha çalabilme düşüncesi ona tüm imkânsızlıkların en imkânsızı gibi geldi. Göğsünün derinliklerinden gelen güzel, narin bir ses ona her şeyin düşündüğünden çok ama çok farklı gelişebileceğini söylüyordu ama o dinlemedi, söyleyeceklerini duymak istemedi.

Keder çoğu zaman o kadar bunaltıcıdır ki ruh iyileşmeyi reddeder ve teselli, içten gelse bile, insanın canının daha da acımasına neden olur. Issız odadaki karanlık gitgide büyüyor ve genç adamın heyecanı dakikalar geçtikçe daha dayanılmaz bir hâle geliyordu.

Sürekli dışarıdan bir hışırtı duyduğunu zannediyor ve bunun "o" olması gerektiği düşüncesiyle neredeyse kalbi duruyordu. Sonra bir insanın basamakları tırmanıp kapıdan girmesi için gereken saniyeleri sayıyordu ama her seferinde beklentisi boşa çıkıyordu ve Polyxena'nın eşikten geri dönmüş olabileceği düşüncesi onu yeni bir umutsuzluğa sürüklüyordu.

Sadece birkaç ay önce tanışmışlardı. Tanıştıkları günü düşündükçe ona gerçekleşen bir peri masalını yaşıyormuş gibi geliyordu. İki yıl önce onun bir resmini görmüştü; kül sarısı saçları, zayıf, neredeyse şeffaf yanakları ve arkasında küçücük, kana susamış beyaz dişlerin parladığı yarı açık, şehvetli dudaklarıyla Rokoko tarzında bir kadın portresi olarak karşısına çıkmıştı. Portre, Elsenwanger Sarayı'nın resim galerisinde, diğer ölen akrabaların portreleriyle birlikte duvarda asılı duruyordu. Bir akşam, konuklara keman çalması için çağrıldığında, kadın duvarda asılı olduğu yerden gözlerini ona dikip bakmıştı ve o zamandan beri yüzü bilincine kazınmıştı. Ne kadar hafızasından silmeye çalışsa da kadının suratı zihninde daha da belirgin hâle gelmişti ve yavaş yavaş genç ruhunu ele geçirmişti. Ona özlem duymaya başlamıştı. Genç kadının görüntüsü bütün düşüncelerini ve duyularını öylesine işgal etmişti ki günler geçtikçe hayali daha canlı bir hâl almaya başlamıştı. Akşamları ıhlamur ağaçlarının altındaki banka oturup onu hayal ettiğinde sık sık, etten kemikten bir varlık gibi başını göğsüne yasladığını hissedebiliyordu.

Daha sonra öğrendiğine göre portre Kontes Lambua'ya aitti. Kadının ismi ise Polyxena'ydı.

Çocukluğun verdiği coşkuyla güzellik, mutluluk, ihtişam, şans ve kabaran duygular namına düşünebildiği her şey o andan itibaren Polyxena isminde birleşmişti. "Polyxena" artık sihirli bir kelime hâline gelmişti. Bu isimle anılan kadının yakınlığını bir okşayış gibi hissetmek ve iliklerine kadar titremek için sihirli kelimeyi fısıldaması yeterli oluyordu. Gençliğine ve o âna kadarki sarsılmaz sağlığına rağmen, aniden beliren kalp hastalığının tedavi edilemez olduğunu ve muhtemelen hayatının baharında öleceğini düşünüyordu. Bu duyguyu ölümün lezzetinin küçük bir tadımı olarak algıladı ve hiç kederlenmedi.

Kasvetli hikâyeleri ve efsaneleriyle açlık kulesinin garip, dünyevi olmayan çevresi onda çocukluğundan beri, gerçek hayatın tehlikeli bir hapishane gibi olan bunaltıcı baskısı ve yoksulluğuna zıtlık oluşturan, havada süzülen kaleler inşa etme eğilimini uyandırmıştı.

Hayalini kurduğu ve özlemini çektiği şeyleri dünyevi gerçekliğine çekmek isteyebileceği daha önce aklına hiç gelmemişti. Zaman, gelecek için plan yapmaya değmezdi.

Kendi yaşıtlarıyla neredeyse hiç iletişimi yoktu. Yalnızca bir avlusu olan "Daliborka", kendisini evlatlık edinen suskun bir anne-baba ve patroniçesi Kontes Zahradka okula gitmesini istemediği için çocukluk yıllarında onun için tuttuğu öğretmen uzun zamandır gördüğü ve hayatını şekillendiren tek varlıklardı.

Günün birinde başına varoluşunu iliklerine kadar sarsan bir olay gelmemiş olsaydı, neşeden yoksun çevresi ve muvaffakiyet arayışındaki hırslı insanların dünyasından soyutlanmış olmak, onu Hradschin'de yaşayan, zamanın dokunamadığı ruhsuz, tükenmiş, yalnız bir varoluşa sürüklenen çok sayıdaki tuhaf insandan biri yapardı. Bir anda dış dünyası ile iç dünyasını birbirinden ayıran duvarı yerle bir eden, hem ürkütücü hem de çok gerçek olan bu olay onun, kendinden geçtiği anlarda hayal ettiği en çılgın fantezilerinin bile neredeyse zahmetsizce gerçeğe dönüşebileceğini anlamasını sağlamıştı.

Bir gün katedralde tespih duasına gelen ve giden kadınların arasında oturmuş, gözlerini dikip kilisenin kubbesini izlemeye dalmıştı. Kilisenin boşaldığını ve yanında Polyxena'nın görüntüsü belirene kadar zamanın nasıl geçtiğini fark etmemişti bile.

Hayalini kurduğu kadının birebir aynısı hemen yanı başında durmaktaydı.

İşte o anda rüya ile gerçek arasındaki uçurum onun için yok olup gitmişti. Her şey sadece bir saniyede olup bitivermişti. Bir an hayal gördüğünü düşünmüştü. Ama sonra önünde yaşayan, nefes alıp veren genç bir kadın olduğundan emin olmuştu. O kısacık an bile bir insanın mantıklı kararlar sonucu önceden belirlenmiş hayatını rayından çıkarıp inancın dağları yerinden oynatabildiği sonsuz dünyalara fırlatmak için ihtiyaç duyduğu kaderin gizemli çarklarını değiştirmesini sağlayan kolları bulmasına yeterli olmuştu.

Özlemini duyduğu tanrısını birdenbire karşısında görmesiyle kendinden geçen deli bir adamın şaşkın coşkusuyla kendini, hayal-

lerinin ete kemiğe bürünmüş hâlinin önünde yerlere atmıştı. Genç kadının adını haykırmış, ayaklarına kapanmış, ellerini defalarca öpmüştü. Kadına, heyecandan titreyen sesiyle kendisi için bütün bu olanların ne anlama geldiğini ve onu karşısında kanlı canlı görmeden önce bile uzun zamandır tanıdığını hızlı hızlı anlatmaya çalışmıştı.

Ve oracıkta, kilisede, azizlerin altın heykellerinin şahitliğinde her ikisini de, yüzyıllar boyunca hareketsiz resimlere hapsedilmiş tutkulu bir soyun atalarının aniden uyanan hayaletlerinin sebep olduğu şiddetli bir kasırga gibi vahşi, doğaüstü bir aşk ele geçirmişti.

Sanki Şeytan bir mucize gerçekleştirmiş gibi, kısa süre önce katedrale aklı başı yerinde ve bilinçli bir şekilde giren genç kadın, kiliseden ayrılırken kendisiyle aynı ismi, "Polyxena"yı taşıyan ve şimdi Baron Elsenwanger'in şatosunda bir portresi asılı olan büyük büyük büyük büyükannesinin manevi yansımasına dönüşmüştü.

O zamandan beri öncesinde sözleşmeden ve tamamen tesadüfen sık sık görüşme fırsatı bulmuşlardı. Tutkularının büyülü çekimi tarafından yönlendiriliyormuş gibi birbirlerini asla ıskalamıyor ve nerede olurlarsa olsunlar bulabiliyorlardı. Kızışmış hayvanlara özgü bir içgüdüyle damarlarında akan kanın sesini anlayabiliyorlardı ve birbirleriyle önceden iletişim kurmaya ihtiyaç duymuyorlardı.

Birbirlerine en çok özlem duydukları anlarda, tesadüfen yollarının kesişip duruyor olması ikisine de hiç şaşırtıcı gelmiyordu. Ottokar için bu durum, göğsüne yaslanan hayali kadının birdenbire gerçek olması gibi, doğa kanunu hâline gelmişti neredeyse. Aynı mucize sürekli tekrarlanıp duruyordu.

Polyxena'nın kuleye yaklaşan ayak seslerini (bu sefer gerçekten oydu) duyduğunda çektiği ıstırabı da unuttu, uzun süredir devam eden bir kederin hatırası gibi solup gitti.

Ne zaman buluşsalar, kendilerini birbirlerinin kollarında buluveriyorlardı ve Ottokar bunun nasıl olduğunu hiçbir zaman anlayamıyordu; Polyxena bir hayalet gibi duvarlardan mı geçip geliyordu veya kapıyı açmadan mı içeriye giriyordu?

Böyle buluşma anlarında Ottokar'ın tek bildiği artık sevgilisine

kavuştuğu oluyordu. Ondan önce yaşanan her şey, birbirlerine kavuştukları anda geçmişin uçurumu tarafından yutuluyor, geriye bir şey kalmıyordu.

Bu sefer de farklı olmamıştı.

Ottokar odanın karanlığında genç kadının soluk mavi kurdeleli şapkasını gelişigüzel yere attığını gördü ve sonra bir anda her şey kaybolup gitti. Beyaz kıyafetleri önce bir bulut misali masanın üzerinde uçuştular, sonra kırış buruş bir yığın hâlinde sandalyelerin üzerine düştüler. Ellerini kızın sıcak vücudunda gezdirdi, dişlerini boynunda hissetti, şehvetli inlemelerini dinledi. Her şey onun kavrayabileceğinden çok daha hızlı gerçekleşiyordu. Gözlerinin önünden bir anda, biri diğerinden daha çarpıcı bir dizi imge geçti. Zaman kavramını paramparça eden şehvetli bir çılgınlık hâli tarafından ele geçirildi. Kız ondan keman çalmasını mı istemişti?

Bilmiyordu, böyle bir şey isteyip istemediğini anımsayamıyordu.

Tek bildiği Polyxena'nın önünde durduğu, kollarını beline doladığıydı. Ölümün, damarlarındaki kanı emdiğini hissetti. Tüyleri diken diken oldu, teni buz kesti ve dizleri titremeye başladı. Aklı durmuştu, hiçbir şey düşünemiyordu, sırt üstü düşüyormuş gibi hissediyordu. Sonra aynı anda sanki Polyxena kolundan tutup onu yukarıya çekmiş gibi uyandı. Elinde tuttuğu kemanından şehvet, korku ve dehşetin birbirine karıştığı bir şarkı yükseldiğini duydu. Kemanı çalan el kendisine aitti ama yay Polyxena'nın iradesine boyun eğiyordu.

Yarı baygın ve savunmasız bir hâlde notaların anlattıklarını dinledi. Gözlerinin önünde beliren görüntülerde Polyxena'nın şehvetli bir çılgınlık hâlinde ne hayal ettiğini gördü. Kızın zihninden geçenlerin kendi zihnine aktarıldığını hissetti, olayların canlandıklarını, gerçek olduklarını gördü ve sonra bir taş tablet üzerine süslü püslü harflerle kazınmalarını izledi.

Taş tablette yazanlar, Bohemya'nın tacını ele geçirmeye cüret eden adamın korkunç sonu anısına yapılmış, Hradschin'deki "küçük şapelde" bulunan "Şişlenen Adamın Resmi" isimli tablonun hikâyesini anlatan eski bir eserdi.

"Kazığa oturtulan şövalyelerden biriydi Borivoj Chlavec. Sonunda kazık, koltuk altından tekrar dışarıya çıkmış, kafasına zarar vermemişti. Akşama kadar büyük bir özveriyle dua etti ve gece olduğunda kazık ikiye bölündü. Önce arkasından giren parçayı çıkardı ve böylece hâlâ içinde kalan diğer parçayla Hradschin'e kadar yürüdü ve bir gübre yığınının üzerine uzandı. Gün ağardığında yerinden kalktı ve Aziz Benedict Kilisesi'nin yanındaki eve gitti. Prag Kalesi içinde bulunan kiliselerin rahiplerinden birinin getirilmesini istedi ve onun huzurunda Yüce Tanrı'ya işlediği günahı bir dua eşliğinde itiraf etti. Bunun yanı sıra günah çıkarmadan ve Hıristiyan Kilisesi tarafından emredildiği gibi kutsal kabul törenine katılmadan asla ölemeyeceğini bildirdi. Bu nedenle muktedir Tanrı'nın onuruna her gün bir "Ave Maria" ve kutsal ana Meryem'in onuruna her gün kısa bir dua vaadini tuttuğunu söyledi. Devir güvenme devridir diyerek, Bakire Meryem adına ettiği dualar sebebiyle, kiliseye kabul edilmeden önce ölmeyeceğini de ekledi.

Rahip ona şöyle söyledi: Sevgili çocuğum, bana ettiğin duayı tekrarla. Şövalye konuşmaya başladı: Yüce Tanrım, şehidiniz Aziz Barbara için dua etmeme izin vermenizi rica ediyorum, böylece hızlı bir ölümden kurtulabilirim ve sonumdan önce, kutsal ayin sayesinde görünen veya görünmeyen tüm düşmanlarımdan, kötü ruhlardan korunabilirim ve nihayetinde Kurtarıcımız ve Yaratıcımız İsa Mesih aracılığıyla sonsuz yaşama erişebilirim. Âmin.

Duasını duyduktan sonra rahipler tarafından kutsal ayin yapıldı. Borivoj Chlavec aynı gün öldü. Halktan pek çok kişinin katıldığı bir törenle Aziz Benedict Kilisesi'nin bahçesine gömüldü."

Polyxena gitmişti. Gri kule, karanlık gecenin parıldayan yıldızlarının altında cansız yatıyordu. Ama Ottokar'ın taş gibi göğsünde küçücük bir insan kalbi atmaya devam ediyordu. Durmamaya, dinlenmemeye dair ettiği yeminden dolayı patlamak üzereydi. Sevdiğini insan iradesinin ulaşabileceği en yüksek seviyeye getiremeden ölmektense, zalimce kazığa oturtulmuşların eziyetlerine binlerce kez katlanmayı tercih ederdi.

Aynadaki Yansıma

Tam bir hafta boyunca İmparatorluk Hekimi Flugbeil kendine olan öfkesinden bir türlü kurtulamadı.

Bohemyalı Liesel'a yaptığı ziyaret ruh hâlini iyice bozmuştu ve işin en kötü tarafı ise kadına olan eski aşkının hatırasından bir türlü kurtulamıyor olmasıydı.

O yıl her zamankinden daha cezbedici çiçekler açan yumuşak mayıs havasını suçladı. Her sabah, kanını kaynatan bahar heyecanını söndürebilecek bir bulutun görünüp görünmediğine bakmak için boş boş gökyüzünü seyrediyordu.

Gece yatağına uzandığında ve alışkanlığının aksine hemen uyuyamadığında kendi kendine "Muhtemelen 'Hızlı'daki gulaş çok baharatlıydı," diyordu ve sık sık pencereyi örten perdeleri daha net görebilmek için kalkıp mumları yakıyordu çünkü öbür türlü karanlıkta üzerine ay ışığı vuran kumaşta her türden ürkütücü yüzü görüyordu.

Kafasını dağıtmak için en sonunda aklına bir gazeteye abone olmak gibi tuhaf bir fikir geldi ama bu işleri daha da kötüleştirdi çünkü ne zaman bir yazı ilgisini çekse, gözü bir sütun büyüklüğündeki boş bir lekeye takılıyordu ve o noktadan sonra gözlüklerinin üzerine merceğini bile oturtsa o lekeden başka bir şey göremez oluyordu.

İlk başlarda, bu kaygılandıran görüntünün beyninde oluşan hasardan kaynaklı bir tür görme problemi olduğunu düşünüp dehşete düşmüştü ama kahyası ona, kendisinin de boş bırakılan yerleri gördüğünü söyleyince içi rahatladı. Öyle olunca boşlukların, okuyucuyu zararlı bilgilerden korumak için sansür uyguladığı sonucunu çıkardı.

Yine de matbaadan çıkan karbol kokulu siyah mürekkebin ortasında beliren beyaz lekeler onu rahatsız etmeye devam ediyorlardı. Gazeteyi neden eline aldığını çok iyi biliyordu: Bohemyalı Liesel'ı düşünmek zorunda kalmamak için. Fakat sayfayı her çevirmesinde bir sonraki sayfanın yine boş olmasından ve bir yazarın hararetli köşe yazısı yerine –tabiri caizse, kişinin kendi zihinsel kaygılarının bir saldırısı olarak– Bohemyalı Liesel'ın iğrenç hatlarının beyaz kâğıt üzerinde belirmesinden korkuyordu.

Dürbününün yanına yaklaşmaya bile cesaret edemiyordu. Yaşlı kadının, merceğin diğer ucundan ona nasıl sırıttığını hatırlamak bile tüylerinin diken diken olmasına neden oluyordu. Buna rağmen, cesaretli olduğunu kendine kanıtlamak için bazen dürbünüyle şehre baktığı oluyordu ama öncesinde mutlaka bir erkeğe yaraşır şekilde o yapma beyaz dişlerini sıkıyordu.

Gün boyunca, tiyatro oyuncusu Zrcadlo'yla yaşadığı deneyim, kafasını meşgul eden ana konu olmaya devam ediyordu. Adamı "Yeni Dünya"da tekrar görmeye gitme fikrini ise anlaşılır bir şekilde reddetmeye devam ediyordu.

Bir keresinde –"Hızlı"da– kara turplu bir kurabiye yiyen Beyefendi von Schirnding'le uyurgezer hakkında konuşmuş ve Konstantin Elsenwanger'in o geceden beri değiştiğini ve artık ziyaretçi kabul etmediğini öğrenmişti. Sürekli uyurgezer tiyatro oyuncusunun çekmeceye koyduğu görünmez belgenin aslında gerçek olabileceği ve merhum kardeşi Bogumil'in onu mirasından menettiği korkusuyla yaşıyormuş.

"Neden olmasın?" dedi Edel von Schirnding. Morali bozularak, ısırdığı kurabiyeyi elinden bıraktı. "Mucizeler gerçekleşiyor ve insanlar yüzlerini dolunayda değiştirebiliyorsa neden ölüler de yaşayanları miraslarından menedemesinler? Baron çekmeceyi açmamakta, içinde ne var diye bakmamakta haklı. Mutsuz olmaktansa aptal olmak daha iyidir."

İmparatorluk Hekimi bu görüşe katıldığını söylemişti ama yalnızca nezaketten. Beyninde Zrcadlo'yla ilgili tesadüfü gizlediği çek-

meceyi hiçbir şekilde rahat bırakamıyordu. Tam aksine her fırsatta açıp içini kurcalıyordu.

Zrcadlo yine aklına gelince, "Bir gece mutlaka Yeşil Kurbağa'ya gidip bakmalıyım, herifi belki orada yakalarım," diye karar verdi kendi kendine. "Ah o Liesel, lanet cadı. Neden sürekli aklıma geliyordu? Geceleri Zrcadlo'nun meyhaneleri dolaştığını söylemişti."

Aynı akşam uyku saatinden hemen önce planını uygulamaya karar verdi. Çoktan gevşemiş olan pantolon askılarını tekrar sıktı, üstünü başını düzeltti ve yüzünü, aksi bir ifade verecek şekilde buruşturarak (bu kadar geç bir saatte dışarıda bir tanıdıkla karşılaşırsa hakkında uygunsuz şeyler düşünmesinler diye) eski ve saygın saraylar ve manastırlarla çevrili Yeşil Kurbağa'nın, varlığını Bacchus'a borçlu olduğu gece hayatını sürdürdüğü Maltheseplatz'a doğru yola çıktı.

Savaşın patlak vermesinden bu yana ne o ne de arkadaşları barı ziyaret etmişlerdi. Yine de en ortada duran oda sanki beyefendiler için rezerve edilmiş gibi boştu. Aklında çocuklar için toplanan yardım paralarını yönetmekten başka bir şey yokmuş gibi görünen yardımsever bir noterin ciddi yüz ifadesine sahip, altın gözlüklü yaşlı bir beyefendi olan meyhane sahibi, orta odayı başkasına vermeye cesaret edememişti sanki.

Kraliyet ailesinin kişisel hekimi yerine oturunca gri gözleri dostça bir ışıltıyla parlayan Noter, "Ekselansları ne emrederler?" diye sordu. "Ha? Bu akşam için bir şişe 1914 kırmızı Melnik? En iyisinden?"

Piccolo, maymunlara benzer bir çeviklikle Noter'in daha önce kulağına fısıldayarak verdiği emir üzerine arkasında gizlediği 1914 Melnik şişesini masaya koydu ve iki adam derin bir selam verdikten sonra Yeşil Kurbağa'nın labirent gibi koridorlarında kayıplara karıştı.

Beyaz örtülü masasında oturan İmparatorluk Hekimi'nin bulunduğu oda, sağdaki ve soldaki odalara açılan kapıları perdelerle örtülmüş, uzun ince bir bölmeydi. Yan odalarda neler olduğunu

görebilmek için giriş kapısının hemen karşısına kocaman bir ayna yerleştirilmişti.

Duvarlarda her yaştan ve sınıftan insanın resmedildiği çok sayıda yağlı boya tablosu, meyhaneci Bay Bzdinka'nın –vurgu ilk hecede– sadık tabiatını gözler önüne seriyordu ve aynı zamanda gençliğinde açık denizlerde korsanlık yaptığına dair bazı küstah dedikoduları da yalanlıyordu.

Yeşil Kurbağa'nın tarihini herkes bilirdi. 1848'de patlak veren devrimin orada başladığı söylenirdi. Bu konu, ister hancının servis ettiği ekşi şaraptan ister başka sebeplerden olsun, muhtelif müdavim sofralarında her akşam sohbet konusu olmuştur.

Bay Wenzel Bzdinka'nın meyhaneye katkısı da göz ardı edilemezdi. Sadece mükemmel içkileriyle değil, aynı zamanda gecenin geç saatlerinde bile koruduğu kibar tavırları ve yüksek ahlaki ciddiyetiyle, müessesenin kötü şöhretini iyice ortadan kaldırmıştı. Artık evli kadınlar bile –tabii kocalarıyla birlikte– bazen orada yemek yemeye geliyorlardı. En azından ön tarafta bulunan odalara.

İmparatorluk Hekimi, masanın üzerinde duran elektrikli lambanın ışığında yakut gibi parlayan Melnik şişesinin başında derin düşüncelere dalmış oturuyordu.

Ne zaman başını kaldırsa, kapının orada duran aynada ikinci bir İmparatorluk Hekimi'nin oturduğunu görüyordu. Onu her gördüğünde, kendisi kadehini sağ eliyle tutarken aynadaki yansımasının kadehi sol eliyle tutmasının ne kadar harika olduğunu ve aynadaki ikizine mühür yüzüğünü atacak olsa, onu muhtemelen sağ yüzük parmağına takacağını düşünüyordu.

"Orada garip bir yansıma var," dedi İmparatorluk Hekimi kendi kendine. "Gençliğimizden beri yansımamızı doğal karşılamaya alışmamış olsaydık aynaların üzerimizdeki etkisi gerçekten ürkütücü olurdu. Hımm. Bu yansıma mekânın tam olarak neresinde başlıyor acaba? Evet, evet. Elbette. Kesin konuşursak tek bir matematiksel noktada başlıyor. Bu kadar küçük bir noktanın, uçsuz bucaksız uzayın kendisinden çok daha fazlasını barındırıyor olması o kadar tuhaf ki!"

Konuyu daha fazla irdelese ve içerdiği kuramı hayatın diğer alanlarına da uygulamaya kalksa, insanın bilinçli iradesiyle herhangi bir şey yapamadığı, daha ziyade kendi içinde bulunan bir noktanın yardıma muhtaç makinesi olduğu sonucuna varacağına dair belirsiz bir endişe onu bu konu hakkında daha fazla düşünmekten alıkoydu.

Ancak tekrar aynı konuya takılmamak için ne olur ne olmaz diye lambayı kapatmaya karar verdi ve böylece yansımasını kendisi ve herkes için görünmez hâle getirdi.

Aynada kendisi yerine komşu odaların bazı kısımları belirdi. İmparatorluk Hekimi'nin hangi tarafa doğru eğildiğine bağlı olarak bir sol taraftaki bir sağ taraftaki oda görünür oluyordu.

İkisi de boştu.

Birinde, etrafında pek çok sandalye olan, zengin bir şekilde dekore edilmiş bir masa vardı, diğeri ise barok tarzında döşenmiş bir odaydı ve süslü döşemeleri olan bir divan ve divanın önünde küçük kavisli bir masadan başka bir şey yoktu.

İmparatorluk Hekimi odaları görünce içi inanılmaz bir melankoliyle doldu.

Yıllar, yıllar önce başından geçen ve zaman içinde tamamen unuttuğu aşk dolu bir anı, tüm ayrıntılarıyla tekrar gözlerinin önünde canlandı.

O güne dair deneyimlerini günlüğüne yazmış olduğunu hatırladı. Nasıl olmuştu da böyle bir anıyı birkaç kısa kelimeye sığdırmayı başarabilmişti? "Eskiden, gerçekten de bu kadar basit bir insan mıydım?" diye sordu kendi kendine üzülerek. "Ya da ölüme yaklaştıkça kendi ruhumuzu daha mı iyi anlamaya başlıyoruz?"

Oradaki divanın üzerinde ceylan gözlü, tutku dolu genç Liesel ilk defa onun sevgilisi olmuştu.

İstemsiz bir hareketle Liesel'ın yansımasını görmek için yarı karanlıkta kalan aynaya bir bakış attı. Ama onu göremedi. Her türlü yansımayı barındıran aynayı artık kendi içinde barındırıyordu. Kapının yanında duran ise gelip geçici bir aldatmadan başka bir şey değildi.

Kemerine bir demet sarı gül takmıştı Liesel. O zaman yani. Çiçekler hemen yanındalarmış gibi burnuna kokuları geldi.

Anılar yeniden canlandıklarında hayalet gibi bir şeye dönüşüyorlar! Sanki küçücük bir yerden çıkıp geliyorlar, genişledikçe genişliyorlar ve aniden odanın tam ortasında beliriveriyorlar; eskiden olduklarından daha gerçek, daha güzel.

Ateşli kollarının arasında çığlık atmamak için ısırdığı dantelli mendil şimdi neredeydi? "L. K." Üzerine, isminin baş harfleri işlenmişti. Liesel Kossut. Bir zamanlar ona hediye ettiği bir düzine mendilden bir tanesiydi. Sonra birden mendilleri nereden aldığını da hatırladı. Dükkân gözlerinin önüne geldi. Liesel için mendillerin üzerine baş harflerini işletirdi.

"Neden o gün yanında olan mendili bana hediye etmesini istemedim ki? Hatıra niyetine. Şimdi o günden geriye sadece anısı kaldı. Ya da..." tüyleri ürperdi, "...mendili de odasındaki yırtık pırtık paçavraların arasında bir yerdedir. Ve ben... ben ise burada karanlıkta oturmuş bekliyorum. Geçmişle baş başa oturuyorum."

Divanı görmemek için bakışlarını kaçırdı. "Yeryüzü ne kadar acımasız bir ayna. Kendi yarattığı görüntülerin tamamen kaybolmadan önce yavaş yavaş solmasına ve iğrençleşmesine izin veriyor."

Üstü zengince dekore edilmiş masanın olduğu oda görüntüye girdi.

Noter, genel izleniminin tatmin edici olup olmadığına bakmak için bir ressam gibi masayı her açıdan inceliyor, sessizce bir sandalyeden diğerine gidiyor ve Pikkolo'ya sessizce kaş göz işaretleri yaparak şampanya soğutucularının nereye konması gerektiğini gösteriyordu.

Sonra dışarıdan sesler ve kahkahalar yükseldi ve bir grup beyefendi içeriye girdi. Çoğu smokin giymişti. Yakalarına karanfiller takmışlardı. Hemen hemen hepsi gençti. Belli bir sebepten savaşamayacak olanlar veya askerden muaf tutulanlar. Sadece bir tanesi altmışlarında hafif göbekli bir beyefendiydi. İri yapılı, neşeli bir görünüşü vardı. Bir frak giymişti ve altın fob saatinin zinciri görünü-

yordu. Pantolonu ve diğer her şeyi ise ütüsüzdü. Belli ki gençler bu gece onun misafirleriydi.

Pikkolo şapkaları, bastonları ve paltoları aldı. Hepsini kucaklayınca bir yük katırına benzemişti. Onca kumaşın altında neredeyse kaybolup gitmişti.

Beyefendilerden bir tanesi son olarak silindir şapkasını Pikkolo'nun kafasına yerleştirdi.

Yerleştikten sonra hepsi bir süre sessiz sedasız oturdular ve menüyü incelediler.

Noter tüm nezaketini görünmez bir küre hâline getiriyormuş gibi, dostça bir ifadeyle ellerini ovuşturdu.

"Aa, İngilizlere özgü *Mockturtle* yani kelle çorbası," diye alay etti beylerden bir tanesi, monoklünü bırakarak. 'Mock' yalancı demek ve 'turtle' = kaplumbağa. Neden o zaman yalancı kaplumbağa çorbası demiyorlar ki? Tanrı İngilizlerin iyiliğini versin. Bana şu harika kaplumbağa çorbanızdan getirin."

"Walterscott, ah, bana da," diye ekledi içlerinden bir diğeri ve geri kalanlar da kahkahalarla güldüler.

"Beyler, beyler, hahaha," dedi neşeli görünen yaşlı beyefendi, ayağa kalktı, gözlerini kapadı ve bir konuşma yapmak istermiş gibi dudaklarını büzdü, söze nereden başlayacağını bilemeyerek kollarındaki düğmeli manşetleri çekiştirdi. "Beyler, hahaha, hahaha..." Ama "hahaha" dan kurtulamadı ve sonunda amacına ulaşamadan, ancak misafirlerine hitap etmiş olmanın başarısıyla tekrar yerine oturdu.

Sonraki yarım saat boyunca İmparatorluk Hekimi başka yaratıcı fikirler duymadı: Beyler gelen yemekleri mideye indirmekle meşguldü. Noter'in rehberliğinde servise devam eden Pikkolo nikel kaplı, tekerlekli bir masayı ittirerek içeriye girdi. Portatif masanın üzerindeki alevlerde bir koyun budu pişiyordu. Monokl takan züppenin rostoyu ustaca kesişini izledi ve arkadaşlarına, parlak ışıklandırmadan dolayı cesaret edemedikleri için dört ayak üzerinde köpekler gibi değil de insan gibi otururak bekleyen zavallı dar kafalılar olduklarını söyleyerek hırladığını işitti.

İş eğlenceye gelince ortamın tonunu genç beyefendi belirliyor

gibi görünüyordu. Aklınıza gelebilecek en çılgın yemekleri sipariş ediyordu; domuz yağında pişmiş ananas dilimleri, tuzlu çilekler, ballı salatalıklar. Tam bir kargaşa. Aklına ne geliyorsa onu söylüyor, bunu da mıy mıy bir sesle, küçümseyici, hoşgörüden yoksun bir tavırla yapıyordu ve söylediği yemeklere diktatörlere yakışır bir açıklama getiriyordu: "Namuslu bir adam saat on biri vurunca iyi pişmiş yumurtalar yemeli" veya "Lezzetli domuz yağı insan mezenterini canlı tutar". Sahne o kadar tuhaf ve komikti ki İmparatorluk Hekimi bazen gülümsemesini bastıramıyordu.

Monokl takan beyefendinin başka bir yerde göremeyeceğiniz, önemsiz konuları ölüm kalım meselesiymiş gibi ele alırken sergilediği Avusturyalılara özgü özgüvenine karşın bu hayattaki sözde ciddi meseleleri ancak bir öğretmen kadar cesur karşılaması, Hekim Bey'in gözünün önüne kendi gençliğinden birtakım sahneler getirdi.

Kendisi bu tür eğlencelere hiç katılmamış olsa bile, tüm farklılıklarına rağmen varlığının en derinlerinde, monokl takan genç beyefendiyle ortak bir yanının olduğunu hissedebiliyordu: Bir Doğu Alman gibi bira içmek ama zerresine kadar Avusturyalı aristokrat tavrını korumak, bilgi ve beceri sahibi olmak ama onları yanlış yerlerde sergilemek yerine, eğitim sistemindeki açıklar sebebiyle tatsız bir insan hâline gelen ve liseyi bir türlü bitiremeyen bir öğrenci gibi yapmacık küstahlıkların arkasında saklanmak.

Şölen gitgide tuhaf ama fazlasıyla komik bir sarhoş muhabbetine dönüştü.

Artık kimse kimseyi umursamıyordu. Tabiri caizse herkes kendi dünyasında yaşıyordu.

Kraliyet Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı Dr. Hyacinth Braunschild (neşeli görünen yaşlı beyefendi alkolün de etkisiyle kendini Pikkolo'ya böyle tanıtmıştı) bir sandalyeye çıkmış genel olarak kahkahalardan oluşan bir teşekkür konuşması yapıyordu; "Ekselansları, çok kıymetli hamimiz ve işverenimiz." Her bir cümleden sonra monokl takan züppe bir tür nişan niyetine puro bantlarını çıkarıp ona takdim ediyordu.

Kraliyet Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı, henüz dengesini kaybedip de sandalyeden düşmemiş olmasını, arkasında duran Noter'in sağduyusuna borçluydu. Meyhaneci, Nibelung'lar Destanı'ndaki kahraman Siegfried gibi beyefendinin arkasında duruyor ve dünyanın, yerçekimi kanununu kötüye kullanmasına engel oluyordu.

Beyefendilerden biri bağdaş kurmuş yerde oturuyordu. Dümdüz burnunun ucuna bakıyor ve başının üzerinde bir şampanya tıpasını dengede tutmaya çalışıyordu. Muhtemelen bir Hint fakiri olduğunu hayal ediyordu. Hint fakirinin hemen yanında oturan adam, köpük tatlısının içindeki kremayı çenesinin etrafına bulamış, bir meyve bıçağı ve cep aynasıyla tıraş olmaya çalışıyordu.

Bir üçüncüsü likör bardaklarını yan yana dizmiş ve içlerini değişik renklerdeki likörlerle doldurmuştu. Yüksek sesle konuşarak likörleri hangi sırayla içmesi gerektiğini kabalaya göre hesapladığını iddia ediyordu.

Yine bir diğeri sol ayağını buz kovasının içine soktuğunun farkında bile olmadan ayakta duruyor, eline geçen bütün porselen tabakları elinde tutamayacağı bir hızda havada çevirmeye çalışıyordu. En sonuncu tabak da yere düştükten sonra çatlak sesiyle eski bir şarkı söylemeye başladı:

"Tuğla, nadiren yalnızdır;
Başkaları nerdeyse o da oradadır.
Eğer bir gün yalnız görürseniz
Bilin ki bir yerlerde uyuyakalmıştır."

Sıra nakarata geldiğinde Pikkolo da dahil herkesin şarkıya katılması gerekmişti:

"Kalın kafalı,
Kalın kafalı,
Ne kadar da eğlenceli!
Kalın kafalı,
Kalın kafalı,
Ne kadar da komik!"

Bunca sarhoşun yarattığı kargaşanın arasında, tiyatro oyuncusu Zrcadlo'nun yerden biter gibi birdenbire nasıl ortaya çıktığı, İmparatorluk Hekimi için büyük bir muammaydı.

Noter bile ilk başta Zrcadlo'nun varlığını fark etmemişti ve bu yüzden onu el kol hareketleriyle kovalamakta çok geç kalmıştı veya jestleri dikkate alınmamıştı. Oyuncuyu odadan zor kullanarak çıkarmaya da cesaret edemezdi çünkü durduğu yerden ayrıldığı takdirde Mülkiyet Amiri sandalyesinden düşerdi ve hesabı ödeyemeden boynunu kırıp ölebilirdi.

Müşteriler arasından tuhaf davetsiz misafiri ilk keşfeden Hint fakiri oldu.

Dehşete kapılarak ayağa fırladı ve Zrcadlo'ya bakakaldı, öte dünyadan bir astral figürün onun özverili çabalarının bir sonucu olarak cisimleştiğine ve canını almaya niyetlendiğine son derece ikna olmuş gibi duruyordu.

Gerçekten de tiyatro oyuncusu biraz ürkütücü görünüyordu; bu gece makyaj yapmamıştı. Bu yüzden parşömen gibi sarı teni çok daha solgun ve çökük gözleri çürümüş kirazlar gibi siyah ve küçük görünüyorlardı.

Beyefendilerin çoğu olayın tuhaflığını kavrayamayacak kadar sarhoş olmuşlardı. Özellikle Mülkiyet Amiri şaşırma yetisini öyle bir kaybetmişti ki artık sadece nazik bir şekilde gülümsüyor, bir yanılsama içinde yeni gelen arkadaşının masayı şereflendirdiğini söyleyerek teşekkür ediyor ve hayalet misafirini yanağından öpmek üzere sandalyeden aşağıya inmeye çalışıyordu.

Zrcadlo, yüzünü buruşturmadan beyefendinin ona yaklaşmasına izin verdi.

Derin bir uykudaymış gibi görünüyordu. O gece, Baron Elsenwanger'in sarayında olduğu gibi.

Mülkiyet Amiri sendeleyerek tam önüne kadar geldiğinde ve her zamanki "hah hah"larıyla kollarını açarak onu kucaklamak istediğinde başını kaldırdı ve ona düşmanca baktı.

Hemen ardından olanlar, öyle bir hızla olup bitti ve o kadar şa-

şırtıcıydı ki İmparatorluk Hekimi Flugbeil, aynadaki yansımanın kendisini aldattığını düşündü:

O âna kadar sarhoş Mülkiyet Amiri gözlerini kapalı tutmuştu. Gözlerini açar açmaz –ki bunu tiyatro oyuncusuna çarpmasına sadece birkaç adım kala yapmıştı– Zrcadlo'nun yüzündeki ifade o kadar korkunçtu ki İmparatorluk Hekimi karanlık odasında ayağa fırladı ve aynaya bakakaldı.

Zrcadlo'nun ceset gibi çarpılmış yüzüyle karşı karşıya kalan Mülkiyet Amiri, gözlerinin tam ortasına yumruk yemiş gibi oldu.

Birden üzerinde sarhoşluktan eser kalmadı, yüz hatları korkudan daha fazlasını ele veriyor gibiydi, istemeden eter koklamış birinde olduğu gibi burun delikleri aniden açıldı ve kapandı, şaşkınlıktan açık kalan çenesi kilitlendi kaldı, gerilen dudakları bembeyaz kesildi ve dişleri görünür olmaya başladı, bütün rengi çekilen yanakları içeriye doğru çöktü ve üzerlerinde mor lekeler belirmeye başladı. Kendini korumak için öne doğru uzattığı eli bile kan dolaşımının durduğunu göstermek istercesine bembeyaz kesilmişti.

Kollarını birkaç kez çılgınca sağa sola savurdu, sonra boğazından gelen hırıltılı bir sesle yere yığıldı.

İmparatorluk Hekimi pek faydalı olamayacağını hemen anladı. Yine de çıkan kargaşa ona engel olmasaydı, hastalanan adamın yardımına koşmak isterdi.

Birkaç saniye içinde, şaşkınlık içinde çığlık atan arkadaşları ve hancı ölen adamı dışarı taşıdı; masa ve sandalyeler devrildikleri yerde kalakaldılar. Kırılan cam şişelerden yerlere dökülen kırmızı renkli içkiler küçük birikintiler oluşturdular.

Hekim Bey bir an ne yapacağını bilemedi. Sadece aynaya bakarak tanık olduğu hayalî ve akıldışı ama aynı zamanda elle tutulacak kadar gerçek olayın karşısında tamamen sersemlemişti. Düşünebildiği ilk şey şu oldu:

"Zrcadlo nerede?"

Elektrikli lambayı açmasıyla geriye doğru sıçraması bir oldu:

Tiyatro oyuncusu hemen dibinde duruyordu. Siyah cüppesinin

içinde, az önce odaya hâkim olan karanlığın bir parçası gibi görünüyordu. Hâline bakılacak olursa, sarhoş adamın ona sendeleyerek yaklaştığı anlarda olduğu gibi, hâlâ uykudaydı.

İmparatorluk Hekimi soğukkanlılığını korumaya çalışarak tiyatro oyuncusunu izlemeye başladı. Her an başka korkunç bir tuhaflığın ortaya çıkmasını bekliyordu. Ama hiçbir şey olmadı. Adam hareket etmedi. Ayakta, dimdik duran bir cesedi andırıyordu.

Kısaca, "Burada ne işiniz var?" diye sordu talepkâr bir tavırla. Çok gerilmişti. Oyuncunun boynundaki damarları büyük bir dikkatle inceledi ama nabzının attığına dair küçücük bir işaret bile göremedi: "Kimsiniz siz?"

Cevap gelmedi.

"İsminiz nedir?"

Cevap gelmedi.

İmparatorluk Hekimi düşündü; sonra bir kibrit yaktı ve uyurgezerin gözlerine tuttu.

Simsiyah irislerinden zar zor ayırt edilebilen koyu renkli gözbebekleri küçülmediler. Kibritin parlayan ışığına hiç tepki vermediler.

Uyurgezerin yan tarafında hareketsiz duran koluna uzandı ve bileğini tuttu: Nabzının –eğer hayal etmediyse– attığını hissetti, çok hafif ve çok yavaş. Sanki atan kalbi değil de duvardaki saatin sarkacından gelen tereddütlü 'tık tık' sesinin uzaktan duyulan yankısıydı. Bir – i-iki – ü-üç – d-dör-t. Dakikada en fazla 15 kalp atışı sayabildi.

İmparatorluk Hekimi büyük bir çabayla saymaya devam etti. Aynı zamanda da yüksek ve keskin bir sesle tekrar sordu:

"Kimsiniz siz? Cevap verin!"

İşte! Tiyatro oyuncusunun nabzı birdenbire daha hızlı atmaya başlamıştı. Dakikada on beşten yüz yirmiye yükselmişti. Sonra bir tıslama sesi duyuldu. O kadar şiddetli nefes alıp veriyordu ki burun deliklerinden giren hava ses çıkarıyordu.

Sanki atmosferden gelen görünmez bir varlık tarafından ele geçirilmiş gibi tiyatro oyuncusunun gözleri aniden parladı ve İmparatorluk Hekimi'ne masumca gülümsedi. Duruşu değişerek daha

yumuşak, daha barışçıl bir hâl aldı ve yüzündeki katı ifade eriyip kayboldu, neredeyse bir çocuğun yüzü gibi yumuşadı.

İmparatorluk Hekimi önce uyurgezerin içindeki insanın uyandığını düşündü ve dostça sordu:

"Şimdi, bana kim olduğunuzu söy..." Ama kelimeler dudaklarında solup gitti. Karşısında duran adamın dudaklarının şekli! (Şimdi çok daha net görebiliyordu.) Ve yüzü! Bu yüz! Elsenwanger'de yaşadığı aydınlanmayı tekrar yaşadı ama bu sefer daha net, daha kesindi. Bu yüzü tanıyordu. Onu sık sık görmüştü. Artık şüpheye yer yoktu.

Ve yavaşça, çok yavaşça, hafızasının üzerinde oluşan kabuklar bir bir kalkıyormuş gibi, onu bir kez –belki de hayatında ilk kez– ışıltılı bir nesnede, belki de gümüş bir tabakta gördüğünü hatırladı. En sonunda emin oldu: Henüz bir çocukken aynen böyle görünüyordu.

Karşısında duran adamın derisi yaşlı ve kırışıktı, saçları kırlaşmıştı ama genç çocuğun ifadesi apaçık ortadaydı. Dünyadaki hiçbir ressamın yakalayamayacağı, açıklanamayan bir şey.

Oyuncunun ağzından iki kelime çıktı: "Kimim ben?" İmparatorluk Hekim'i geçmişteki kendi sesini duyar gibi oldu; ses, gerçekten de bir çocuğa aitti ama aynı zamanda yaşlı bir adamın sesiydi; iki kişi aynı anda konuşuyormuş gibi iki farklı ses çıkmıştı: Bir tanesi –geçmişten gelen– çok uzaklardan geliyordu, diğeri ise –şimdiki ses– diğerinin bir yankısı gibiydi. İlk sesi yükseltiyor, daha duyulur bir hâle getiriyordu.

Söyledikleri de çocuksu bir masumiyet ile yaşlı bir adamın tehditkâr ciddiyetinin bir karışımıydı: "Kimim ben? Dünya var olduğundan beri bu sorunun doğru cevabını bilen bir insan olmuş mudur? Görünmez bir bülbülüm. Kafeste oturup şarkı söylerim. Ama bülbül şarkı söylediğinde her kafesin parmaklıkları titremez. Kaç kez içinde, beni duyasın diye bir şarkı söyledim, ama sen hayatın boyunca sağırdın. Bu koskoca evrende hiç kimse, sana benim olduğum kadar yakın olmadı. Şimdi bana kim olduğumu mu soruyorsun? Bazı insanlar kendi ruhlarına o kadar yabancılaşırlar ki onlarla yüzleşme zamanı geldiğinde yere yığılıp kalırlar. Kendi

ruhlarını tanıyamıyorlar ve ruhları da onlara Medusa'nın başı gibi görünmeye başlıyor. Medusa, o güne kadar yaptıkları ve içten içe, ruhlarını kirletmiş olabileceğinden korktukları kötülüklerin yüzünü taşır. Şarkımı ancak ona eşlik edersen duyabilirsin. Suçlu, ruhunun şarkısını duyamayandır. Hayata, başkalarına ve kendisine karşı bir kabahat işleyendir. Sağır olan aynı zamanda dilsizdir. Bülbülün ışığını her an duyan, annesini babasını öldürse de günahsızdır."

"Ne duymam gerekiyor? Nasıl duyacağım?" diye sordu İmparatorluk Hekimi. Düştüğü şaşkınlık içinde karşısındakinin zihinsel engelli hatta belki de deli olduğunu tamamen unutmuştu. Oyuncu onu duymazdan geldi ve tuhaf bir şekilde birbirlerine zıt düşen ama birbirlerini tamamlayan iki sesiyle konuşmaya devam etti:

"Benim şarkım mutluluğun sonsuz melodisidir. Mutluluk, yani saf ve temelsiz mutluluğu her kim tatmadıysa sözüm onadır: Ben benim, ben ben olanım ve her zaman olacak olanım. Kutsal Ruh'un bir günahkârıyım. Gökyüzünde bir güneş gibi parıldayan mutluluğun ihtişamı önünde, karanlığın hayaletleri yol verir, insana geçmiş yaşamlarda işlenmiş ve unutulmuş suçların gölgeleri olarak eşlik eder, kaderinin iplerini birbirlerine dolaştırır. Bu mutluluk şarkısını duyan ve söyleyen kişi, tüm suçlarının sonuçlarından kurtulur ve bir daha asla suçlanamaz.

"Kim mutluluğu tatmaz ise, o kişinin içindeki güneş ölmüş demektir. Böylesine parlak bir ışık başka türlü nasıl yayılabilir?

"Saf olmayan neşe bile ışığa karanlıktan, kasvetli ciddiyetten daha yakındır.

"Kim olduğumu mu soruyorsun? Sevinç ve Ben aynı kişidir. Mutluluğu tatmayan kişi, kendini de tanımamış demektir.

"En derindeki benlik mutluluk kaynağıdır, ona tapmayan cehenneme hizmet eder. Kutsal kitapta da şöyle yazmaz mı: 'Tanrınım, gökteki Babanım ben. Benden başka tanrın olmayacak.'

"Bülbülün şarkısını duymayan ve söylemeyenin benliği de yoktur; yabancı şeytanların gelip gittiği ölü bir aynaya dönüşmüştür. Gökyüzünde ateşi sönmüş ay gibi yürüyen bir ceset olmuştur.

"Hadi dene, mutlu ol!

"Mutlu olmayı deneyenlerden bazıları şunu sorar: Ne için mutlu olacağım? Mutluluğun sebebi yoktur. İman gibi, kişinin kendi içinden gelir; bir sebebe ihtiyaç duyan mutluluk, mutluluk değildir. Sadece hoşnut olmaktır.

"Bazıları mutlu olmak ister ama olamaz. Suçu da Dünya'ya ve kadere atar. Hiç düşünmez: Parlamayı neredeyse unutmuş bir Güneş, şafak sökmeye başladığında, bin yıllık gecenin hayaletlerini nasıl kovalayabilir? Bir ömür boyu kendi kendisine ihanet eden bir insanın suçu, bir anda düzelemez!

"Ama bir kez sebepsiz mutluluğu tattı mı insan, artık sonsuz yaşama kavuşmuş demektir, çünkü ölümü tanımayan 'ben' ile birleşir. O 'ben' her zaman mutludur, kör ve sakat doğmuş olsa bile. Mutluluk ise öğrenilmek ister, candan arzulanmak ister. İnsanların arzuladıkları ise mutluluk değil, mutlu olmak için sebeplerdir.

"Mutlu olmak için sebeplere açlık duyarlar, mutlu olmaya değil."

"Çok tuhaf!" diye düşündü İmparatorluk Hekimi, "Kendi benliğim benimle, kim ve ne olduğunu bilmediğim bir yabancı aracılığıyla konuşuyor! O zaman, benliğim beni terk etti de artık *onun* benliği mi oldu? Eğer öyle olsaydı, düşünme yetimi kaybetmez miydim? Kendi benliği olmayan biri yaşamaya devam edebilir mi? Ne aptalca şeyler!" Hekim Bey kendi kendine sinirlendi. "Sert şarap başıma vurdu."

"Çok mu tuhaf buldunuz Ekselansları?" diye sordu tiyatro oyuncusu alaycı bir tavırla. Ses tonu değişmişti.

"Hah, şimdi yakaladım seni!" diye düşündü Hekim Bey kendi kendine. Ama karşısındakinin düşüncelerini okuyabildiği gerçeğini görmezden gelmişti. "Komedyen maskesini sonunda düşürdü." Ama yine yanılmıştı.

Zrcadlo doğruldu, Hekim Bey'in gözlerinin içine baktı ve elini, sanki orada uzun bir bıyık çıkıyormuş gibi temiz tıraşlı üst dudağında gezdirdi, bıyığını burdu ve ağzının kenarlarından aşağı doğru çekiştirdi.

Eski bir alışkanlık gibi fazla dikkat çekmemesi gereken basit bir

hareketti ama Hekim Bey'in üzerindeki etkisi o kadar şiddetli olmuştu ki adamın bıyığını görür gibi oldu.

"Size tuhaf mı geldi Ekselansları? Sokaklarda dolaşan her insanın bir benliği olduğuna gerçekten de inanıyor musunuz? Hayır yoktur ama her an 'benliğin' yerine geçen hayaletimsi başka bir şey tarafından ele geçiriliyorlar. Ve her gün, Ekselansları, benliğinizin başka insanlara aktarıldığını deneyimlemiyor musunuz? Ekselansları, hiç başınıza gelmedi mi? Ne zaman bir insan hakkında kaba bir şeyler düşünseniz, o insanın size karşı kaba davrandığına hiç şahit olmadınız mı?"

Hekim Bey itiraz etti. "Bunun nedeni, kaba bir şeyler düşünüp düşünmediğinizin yüzünüzden okunması olabilir."

"Demek öyle." Bıyıklı yanılsama kötücül bir gülümsemeyle karşılık verdi. "Peki ya adam körse? Onu nasıl açıklayacaksınız? O da mı yüz ifadelerini okuyor?"

"O da konuşanın ses tonundan algılıyordu," diye karşılık vermek istedi Hekim Bey ama itiraz etmekten vazgeçti, çünkü içten içe karşısındakinin haklı olduğunu biliyordu.

"Bu bakış açısıyla, Ekselansları, her şeye bir kılıf uydurabilirsiniz. Özellikle pek zeki olmayan ve sebep-sonuç ilişkisini kuramayan biriyle tartışırken. Kafanızı kuma gömmeyin Ekselansları! Devekuşu politikası bir Penguen'e hiç yakışmıyor."

"Ne küstah bir adamsınız!" diye kükredi Hekim Bey ama karşısındaki yanılsama bildiğinden şaşmadı:

"Sizin küstah olmanızdansa benim küstah olmam daha iyidir Ekselansları. Bir 'uyurgezerin' gizli yaşantısını gözlemlemek için bilimi bahane etmeniz sizce de küstahça değil miydi? Söylediklerim hoşunuza gitmedi mi Ekselansları? Eğer kendinizi daha iyi hissettirecekse bana vurabilirsiniz ama lütfen önce şunu düşünün: Yumruğunuz bana isabet edemez! En fazla zavallı Zrcadlo'ya vurmuş olursunuz. Görüyorsunuz ya; 'benlik' meselesine benzer işler. Şuradaki lambayı kıracak olsanız, elektriğin zarar göreceğini mi düşünüyorsunuz? Siz kendinizi *düşündünüz.* 'Kendi benliğim beni terk edip tiyatro oyun-

cusuna mı geçti?' Ben de bu sorunuza cevap veriyorum: Gerçek benliğiniz yalnızca etkisinden anlaşılabilir. Bir kütlesi yoktur ve bir kütlesi olmadığı için de her yerdedir. Anlıyorsunuz ya: Her yerde! Her şeyin üstündedir. Her yerde mevcuttur.

"Sözde 'kendi' benliğiniz sizin ağzınızdan değil de başka birinin ağzından daha net konuşursa şaşırmayın. Ne yazık ki siz de çoğu insan gibi, erken yaşlardan itibaren 'benlik' denilince bedeniniz, sesiniz, zihniniz veya Tanrı bilir başka nerenizin kastedildiğini zannettiniz ama yanıldınız. Bu sebepten dolayı da artık 'ben'inizin gerçekten ne olduğu hakkında en ufak bir fikriniz yok. Benlik, insanın içinden geçen bir akımdır, bu yüzden kişinin kendi benliğini yeniden bulabilmesi için düşünce tarzının yeniden şekillendirilmesi gerekir. Mason musunuz Ekselansları? Değil misiniz? Yazık. Eğer öyle olsaydınız bazı localarda 'yoldaşın' 'usta' olabilmesi için Masonlar Salonu'na *geri* adım atarak girmesi gerektiğini bilirdiniz. Peki içeride kimi buluyor dersiniz? Kimseyi! Eğer içeride birini bulacak olsaydı bu 'sen' olurdu, 'ben' değil. Usta olan *ben*dir! 'Kim bu karşımdaki, başöğretmen mi?' diye sorabilirsiniz Ekselanları, 'tüm bunları bana neden durup dururken anlatıyor?!' Sakin olun Ekselansları; sizin için doğru zaman geldiği için buradayım. Bazıları için doğru zaman hiç gelmez. Ayrıca ben başöğretmen falan değilim. Uzaktan yakından alakam yok. Ben bir Mançu'yum."

"Nesiniz, nesiniz?" diye kaçırıverdi İmparatorluk Hekimi ağzından.

"Mançu. Çin'in kuzeydoğusundan, Orta Krallık'tan geliyorum, uzun bıyığımdan da kolayca anlayacağınız üzere. Orta Krallık Hradschin'in doğusunda kalır. Vltava'yı geçip Prag'a gitmeye cesaret edebilseniz bile oradan Mançurya'ya kadar geriye epey bir yolunuz kalıyor.

"Bay Zrcadlo'nun vücudunu size görünmek için bir ayna gibi kullandığım gerçeğinden de anlayabileceğiniz gibi, ben kesinlikle ölü değilim, tam tersine: Canlıyım. Doğunun iç taraflarında benden başka canlılar da var. Ama orayı daha 'yakından' görebilmek için sakın at arabanız ve esmer aygırınız Karlitschek'le Orta Krallık'a seyahat

etmeye kalkışmayın. Bizim *yaşadığımız* Orta Krallık, 'gerçek' ortanın krallığıdır. Orası Dünya'nın merkezidir. Sonsuz uzayda her bir nokta bir merkezdir. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz, değil mi?"

"Benimle kafa mı buluyor?" diye düşündü İmparatorluk Hekimi şüpheyle. "Eğer bir bilgeyse, neden erkek Fatma gibi konuşuyor o zaman?"

Tiyatro oyuncusunun yüzü belli belirsiz güldü.

"Gerçekten de Ekselansları, sadece küçük bir kısmı bilinir. Mizahtaki ciddiyeti anlayamayan birinin, bir yobazın erkekliğin özü olarak gördüğü sahte 'ciddiyetteki' mizahı da anlaması mümkün değildir ve bu kişi yalancı coşkuların ve sahte 'yaşam ideallerinin' kurbanı olur. En yüksek bilgelik aptal kılığında gezinir! Neden mi? Bir zamanlar kılık olarak –sadece bir 'kılık' olarak– insan vücudu da dahil olmak üzere tanınan ve görülen her şey, ancak bir aptalın kılığı olabilir. Gerçek 'benliğine' ben diyen herkes için, kendi bedeni de diğerlerininki gibidir: Bir aptalın kılığı, başka bir şey değil. Dünya gerçekten de insanlığa göründüğü gibi olsaydı, 'benliğin' bu dünyada var olmaya dayanabileceğini mi zannediyordunuz?

"Eh, itiraz edebilirsiniz: Etrafta, nereye bakarsanız bakın kan ve dehşet görüyorsunuz. Peki neden? Size nedenini söyleyeyim: Maddi dünyadaki her şey 'artı' ve 'eksi' işaretlerinin tuhaf yasasına dayanır. Görünüşe göre 'Sevgili Tanrı' dünyayı yarattı. Bunun 'benliğin' bir oyunu olup olmadığını hiç merak etmediniz mi? İnsanlık kendini bildi bileli her yıl, 'yanlış' dediklerimizin peşine takılıp giden muhtemelen binlerce kişi olmuştur! 'Alçakgönüllülüğü' har vurup harman savuranlar. Kendini aldatan bağnazlık kisvesine bürünmüş 'mazoşizm' değil de nedir bu? Buna ben kendi dilimde 'eksi' işareti derim. Ve zamanla biriken bu tür 'eksi işaretleri', görünmezlerin âleminde bir vakum etkisi yaratır. Kana susamış, acılara neden olan *sadist* bir artı işareti ortaya çıkar. Savaşlar başlatmak, cinayetlere ve kargaşaya sebebiyet vermek amacıyla, ben nasıl size ders vermek için bir tiyatro oyuncusunun ağzını kullanıyorsam, insanların beyinlerini de aynı bu şekilde kullanan bir iblis kasırgası yaratılır.

"Herkes bir araçtır, sadece öyle olduğunun farkında değildir. Sadece 'benlik' araç değildir: O, Orta Krallık'ta hem artı hem de eksi işaretlerinin çok uzağında durur. Diğer her şey bir araçtır, biri diğerinin aracıdır; görünmez olan ise 'benliğin' aracıdır.

"Her yıl 30 Nisan'da Walpurgis Gecesi kutlanır. O gece, hortlak âleminin serbest kaldığı söylenir. Ayrıca kozmik Walpurgis Geceleri de vardır, Ekselans! İnsanlığın hatırlayamayacağı kadar uzun aralıklarla kutlanırlar, bu yüzden daha önce hiç var olmamışlar gibi her seferinde yeniden keşfedilirler.

"Şimdi, yine böyle kozmik bir Walpurgis Gecesinin şafağındayız.

"Üst alt, alt da üst oluyor. Olaylar, neredeyse sebepsiz yere birbiri üstüne patlak veriyor. Aşkın 'bel altı sorunu'nu (usturuplu bir şekilde gizlenen ve böylece bu soruna daha arsızca dikkat çeken), varoluşun temeli olarak gösteren ve çeyizsiz bir burjuva kızının evlenmesini, şiirin çözümlendiği nokta olarak ele alan bazı romanlardan daha "psikoloji" temelli bir şey yoktur.

"Vahşi avcının tazılarının zincirlerini kırma zamanı yine geldi ama bizim için de bir şeyler ikiye ayrıldı: Sessizlik yasası! 'Asya halkları, en kutsal eşyalarınızı koruyun' cümlesi artık bizim için geçerli değil. 'Uçmaya' hazır olanların hatırına o cümleye hâlâ saygı gösteriyoruz:

"Konuşmamıza izin veriliyor.

"Ekselansları'yla konuşmamın nedeni sadece bu. Bu, size özel bir kazanım değil, günümüzün ihtiyaç duyduğu şeydir. 'Benliğin' pek çok kişiyle konuşma *vakti* geldi!

"Bazıları benim dilimden anlamayacaktır; sağır bir insanın bir şeyleri sezmesi gibi, onların da içini bir huzursuzluk kaplayacaktır: 'Birileri benimle konuşuyor ama benden ne istediğini bilmiyorum.' İşte o kişi, kozmik Walpurgis Gecesi'nin kanlı gökyüzünde, gerçek 'benliğin' iradesini değil, şeytani 'artı işaretinin' bir emrini başarmak zorunda hissedip çılgınlığa kapılacaktır.

"Bu sefer Ekselansları'na söylediklerim sadece Zrcadlo'dan yansıyan büyülü bir görüntüye dayanıyordu. Kelimeler ise Orta

Krallık'tan geliyor; yani bildiğiniz gibi: Herkesin ve her şeyin üstünde olan 'ben'den!

"İsimlerinden hâlâ bahsettiren zatı muhterem atalarınız, bin yıldan fazla bir süredir kraliyetin özel hekimleri olma hırslarını zararlı bir bağımlılık gibi sürdürdüler. Ekselansları artık biraz değerli ruhuyla ilgilenmeyi düşünseydi nasıl olurdu?

"Şu âna kadar Ekselansları, üzülerek belirtmeliyim ki, yeterince yüksekten uçamadılar. Karabiberleriyle 'Hızlı'nın, arzu edilen Orta Krallık'a, arzu edildiği gibi doğrudan sınırı yoktur. Ekselansları'nın kanatlarınız için çıkıntıları var, buna şüphe yok. Olmasaydı buraya gelme zahmetine bile girmezdim. Az önce kanatları olmayanlara ne olduğunu Mülkiyet Amiri örneğinde gördünüz. Kanatlarınız, dediğim gibi henüz yok, ama kanat çıkıntılarınız var. Tıpkı bir penguenin gibi."

Kapı tokmağından gelen bir çarpma sesi bıyıklı yanılsamanın sözlerini yarıda kesti; içindeki eşyalarla birlikte oda baştan sona yavaşça açılan kapının üzerindeki aynadan yansıdı. Bir an için yer yerinden oynuyormuş gibi göründü ve içeriye bir polis memuru girdi.

"Böyle buyurun beyler, saat on iki! Bar bu günlük kapatıldı!"

Tiyatro oyuncusu, İmparatorluk Hekimi'nin gönlünde yatan sorulardan birine bile cevap veremeden sessizce çıkıp gitmişti bile.

Aveyşa

Her yıl 16 Mayıs'ta, Bohemya'nın koruyucu azizi Johann von Nepomuk gününde, Elsenwanger malikânesinin zemin katında, eski bir Hradschin geleneği uyarınca, hizmetkârlar için ev sahibinin düzenlediği ve bizzat katıldığı büyük bir yemek verilirdi.

O gece, tam 8'de başlayıp saatler gece yarısını vurana kadar efendi ile hizmetçi arasındaki tüm sınıf farklılıkları ortadan kalkardı: Birlikte yiyip içilir, herkes birbirine 'sen' diye hitap eder ve tokalaşırlardı.

Evin bir oğlu varsa, ev sahipliği rolünü o üstlenirdi; yoksa, bu görev en büyük kız çocuğuna düşerdi.

Baron Elsenwanger, uyurgezerle olan deneyiminden beri kendini pek de iyi hissetmiyordu ve bu yüzden akşam yemeğinde kendisini temsil etmesi için yeğeni Polyxena'dan onun yerini almasını istemek zorunda kalmıştı.

"Bak şimdi Xena'cığım," dedi Elsenwanger. Polyxena'yı (hayatında birini bile okumadığı kitaplarla dolu) kütüphanesindeki masasında karşıladı. Elinde örmekte olduğu çorap vardı. İlmek kaçırmamak için mum ışığına iyice yaklaşmıştı. "Diyorum ki, Xena, seni zaten öz kızım gibi severim ve hepsi de vefakâr insanlar. Yemekten sonra da uyumak istersen, geç saatte eve gitmek istemezsen misafir odasında uyursun, olur mu Xena'cığım?"

Polyxena dalgın dalgın gülümsedi ve sırf bir şeyler söylemiş olmak için yatağını çoktan portrelerin olduğu odaya serdirttiğini söy-

lemek istedi ama aldığı bu kararın amcasını nasıl strese sokacağını hatırlayınca dilini tuttu.

Yarım saat daha tek kelime etmeden loş odada karşılıklı oturdular. Elsenwanger berjerindeydi, ayağının dibinde sarı bir yün yumağı duruyordu ve birkaç dakikada bir, kalbi kırılmak üzereymiş gibi acı içinde derin derin iç çekiyordu. Polyxena, sararmış kitap ciltlerinin altında duran sallanan sandalyesinde geriye doğru yaslanmıştı. Bir sigara tüttürüyor ve dalgın dalgın örgü şişlerinin monoton şıngırtısını dinliyordu.

Yarım saat sonra Polyxena, amcasının ellerinin aniden örmeyi bıraktığını fark etti. Çorap elinden düştü. Hemen ardından başı da önüne düşünce, yaşlı adamın derin bir uykuya daldığını anladı.

Dayanılmaz bir fiziksel yorgunluk ve tam olarak adlandıramadığı bir sebepten dolayı hissettiği bitmek bilmez tükenmişlik hâli, Polyxena'nın sandalyesinden kalkmasına engel oldu.

Bir kere öne doğru eğilip ayağa kalkmayı denedi. "Belki camı açıp serin yağmur havasının içeriye girmesine izin versem daha iyi hissederim." Ama yaşlı adamın uyanabileceği ve can sıkıcı bir ihtiyar muhabbeti açabileceği düşüncesi bu fikirden vazgeçmesine sebep oldu.

Neredeyse sönmüş, cılız mum ışığıyla aydınlanan odada etrafına bakındı.

Zemini kaplayan halının dallı budaklı sıkıcı bir deseni vardı. Çocukken, arabesk desendeki her bir kıvrımı ezbere bilecek kadar çok oynamıştı üzerinde. Halıdan yayılan kuru toz kokusunu bugün bile hâlâ boğazında hissedebiliyordu. Kaç kere! Kaç kere boğazına kaçarak onu ağlatmış ve çocukluğunun pek çok saatini ona zehir etmişti.

Ve yıllar boyunca hep aynı sözleri duymuştu: "Xena'cığım, dikkat et canım, elbisen leke olmasın!" Gençliğinin ilk yıllarında söken kızıl şafak bu sözlerle griye dönmüştü. İçi nefretle dolarken sigarasını ısırdı ve sonra kendinden uzağa fırlattı.

Şimdi geriye dönüp bakınca çocukluk yılları bir ıssız yerden di-

ğerine, sürekli kaçmakla geçmiş gibi geliyordu ona. Bir zamanlar içlerinde bir resim bulma umuduyla sık sık sayfalarını karıştırdığı soluk renkli kitapların olduğu rafı görünce acı hatıraları gözünde canlandı; bir haftasını teyzesi Zahradka'nın kasvetli şatosunda geçirdikten sonra ıstıraplı bir pazar günü için buraya geliyor, sonra tekrar geri gidiyordu.

Yaşlı amcasına düşünceli gözlerle uzun uzun baktı. Soluk, kansız gözkapakları o kadar sıkı kapanmıştı ki onları bir daha açamayacak gibi görünüyordu.

Şimdi, şu anda amcasından neden nefret ettiğini anladı, amcasından da teyzesinden de. İkisi de ona karşı kötü tek bir söz etmemiş olsalar bile ikisinden de nefret ediyordu ve sebebi uyuyan yüzlerinin görüntüsüydü!

Bu nefreti, çocukluğunun ilk yıllarına, devenin yanında pire kalacak kadar önemsiz bir olaya dayanıyordu:

Küçük yatağında yatıyordu. Henüz dört yaşında bile değildi. Aniden uyanmıştı. Belki ateşi vardı, belki de bir kâbus görmüştü. Çığlık çığlığa bağırmış ama kimse gelmemişti. Yattığı yerden doğrulmuştu. Teyzesini odanın ortasında mışıl mışıl uyurken bulmuştu. O kadar derin ve şuursuz bir uykudaydı ki ne kadar bağırsa da onu uyandıramayacaktı. Yuvarlak gözlüklerinin gölgesi gözlerinin etrafına düşüyor, bir akbaba gibi görünmesine yol açıyordu. Yüzüne en amansız zulmün ifadesi yerleşmişti.

Ve o andan itibaren çocuk kalbine, ölüme benzeyen her görüntüye karşı tarifsiz bir tiksinti yerleşmişti. İlk başlarda uyuyan yüzlere karşı duyduğu korku olarak kendini göstermiş, daha sonra buz gibi, içten gelen bir nefrete dönüşmüştü. Ölü olan, kansız olan her şeye karşı duyulan bir nefret. Nesillerdir baskılanan yaşama isteğinin uykusundan uyandıran, alev alev yanmak için uygun bir an kollayan ve o ânı bulduğu gibi tüm varlığını ateşe veren bir kalbin kök salabileceği kadar derininden gelen bir nefret.

Kendini bildi bileli çevresinde hep ihtiyarlar olmuştu; ihtiyar bedenler, ihtiyar düşünceler, ihtiyar kelimeler ve ihtiyar eylemler. Her

şey ihtiyardı. Duvarlarda asılı resimler ihtiyar kadın ve erkeklere aitti. Bütün bir şehir, sokakları ve evleri ihtiyar işiydi; yıpranmış ve çatlamış. Bahçedeki yaşlı ağaçların üzerindeki yosunlar bile ihtiyarların sakallarına benziyordu.

Bir de Sacré-Coeur Manastırı'nda gördüğü eğitim vardı. Bilinmeyenden sonra gelen ilk ışık gibi parlaktı, ama bu sadece birkaç gün sürdü. Sonra solgunlaştı ve donuklaştı. Fazla ciddi, fazla sakin. Her an saldırıya hazır, pusuya yatmış bir yırtıcı hayvanın ruhu olmak için fazla yorgun, gün batımı gibi.

Manastırdayken ilk defa "aşk" kelimesiyle tanıştı: Polyxena'nın saat başı gördüğü, dikenli tacından kan damlayan, göğsü ve vücudu yara bere içinde çarmıha gerilmiş kurtarıcıya olan aşk. Gözünün önündekileri kelimelere döken duaya olan aşk: Kan, şehadet, kırbaçlanma, çarmıha gerilme, kan, kan. Sonra göğsüne yedi kılıç saplanmış Meryem Ana resmine olan aşk. Kan kırmızısı şamdanlar. Kan. Kan.

Ve yaşamın sembolü olan kan, ruhunu körükleyen güç hâline geldi, en içteki varlığını kemirdi.

Sacré-Coeur Manastırı'nda eğitim gören tüm genç asil kızlar arasında, kısa sürede en coşkulu öğrenci o oldu.

Ama aynı zamanda, bilmeden en ateşlisi de.

Biraz Fransızca, biraz İngilizce, biraz müzik, tarih, matematik ve diğer bütün dersler, hepsini zar zor anlıyordu. Öğrendiklerini birkaç dakika içinde hemen unutuyordu.

Aklında sadece aşk kalıyordu.

Ama kana olan aşk.

Ottokar'la tanıştığında, manastırdan eve döneli çok olmuştu ve neredeyse unuttuğu ihtiyarlık, yeni bir şimdiki zamana uyanarak etrafını tekrar sardığında, uzun zamandır onu kucaklayan en büyük aşk –Kurtarıcı'nın şehadeti– yavaş yavaş, çevresinde mezarlığı andıran diğer her şeyden bir bin yıl daha derine batıyormuş gibi geldi. Sadece hayatın rengini taşıyan kan, "öteki taraftan", çarmıha gerilmiş olandan ona doğru sonsuz bir kaynak gibi durmadan akıyordu.

Ve canlı ve genç gördüğü her şeyi bilinç altında "kan"la özdeşleştirdi. Güzel olan, ona çekici gelen ve onu özlemle dolduran her şeyi: çiçekler, oyun oynayan hayvanlar, kabaran mutluluk duygusu, güneş, genç insanlar, güzel kokular ve güzel sesler, her şey, ruhunun sanki birisi uykusunda konuşuyormuş gibi durmadan ve anlaşılmaz bir sesle mırıldandığı kelimede yankılanıyordu: Kan kelimesinde, kan.

Sonra bir gün Elsenwanger'de, içinde kendi atası, Kontes Polyxena Lambua'nın portresinin asılı olduğu odanın kapısı, bir ziyafet vesilesiyle açıldı. Kontes'in resmini, çoğu yine kendi akrabalarına ait olan diğer portrelerin arasında gördüğünde, bunun ölmüş bir kadının resmi değil, gerçekten var olması gereken bir canlının yansıması olması gerektiğine dair ürkütücü bir izlenime kapıldı. Kontes, şimdiye kadar gördüğü her şeyden çok daha canlı görünüyordu. Kendini bu düşünceden vazgeçirmeye çalışsa da hep aynı yere geri dönüyordu: "Portre burada, etrafı diğer ölü yüzlerle çevrili, duvarda asılı duruyor. Bana bu kadar derinden dokunan, kaderlerimizdeki benzerlik olsa gerek," demişti kendi kendine ama buna kendi de pek inanmamıştı.

Ancak o kadar da basit değildi; durum çok daha farklıydı, onun kavrayışının ötesine uzanıyordu.

Orada, duvarda asılı olan portre ona bir parça benziyordu. Nasıl ki bir tohum kendi içinde bir gün olacağı bitkinin suretini taşıyorsa, Polyxena da Kontes'in portresinin bir parçasını içinde taşıyordu. Dış duyulardan gizlenmiş ama tüm organik ayrıntılarıyla açıkça belirgin. Resimdeki kadının görüntüsü, çocukluğundan beri onun bir parçası olmuştu. Ruhunun ve her bir hücresinin büyüyüp bir gün en küçük boşluğu bile doldurarak şeklini almak zorunda olduğu, önceden belirlenmiş bir kalıptı.

Kendisini hem henüz belirgin olmayan hem de çoktan yüzeye çıkmış tüm özellikleriyle görmüş olmanın aniden ortaya çıkan bilinçaltındaki keşfi, onda atasının portresinin bugüne kadar gördüğü her şeyden çok daha canlı olduğu duygusunu uyandırmıştı.

Ama sadece insan, kendine dünyadaki her şeyden daha canlı görünebilir.

Polyxena, tüm sihrin dayandığı yasayı henüz bilmiyordu: "Eğer iki nicelik eşitse, o zaman bir ve aynıdırlar ve zaman ile mekân tarafından ayrılıyorlar gibi görünseler de yalnızca bir kez var olurlar."

Bu yasayı bilseydi ve anlasaydı, kaderini en ince ayrıntısına kadar öngörebilirdi.

Portrenin Ottokar'ın üzerindeki etkisi neyse, kendisi üzerindeki etkisi de benzer olmuştu; sadece Polyxena'ya Ottokar'a olduğu gibi musallat olmamıştı. Polyxena onunla birlikte yavaş yavaş büyümüş ve portrenin kendisine dönüşmüştü. Ayrıca portrenin canlı temsilcisi olarak yeryüzünde var olmamış olsaydı, Ottokar asla onun büyüsüne kapılmayacaktı; ama şimdi portre, Polyxena'nın kanının büyüsüyle doluydu ve Ottokar'ın kendi büyüsü portreyi görür görmez canlı bir insanın varlığını sezmiş ve kendisinin ona doğru çekildiğini hissetmişti.

Polyxena daha sonra Ottokar'la katedralde karşılaştığında olanları dünyadaki hiçbir güç engelleyemezdi; kaderin, uzun zaman önce demire işlenmiş yasalar tarafından ekilen tohumları meyve vermişti. Bedende mühürlenmiş ve biçim olarak belirlenmiş olan eyleme dönüşmüştü. Olan buydu.

Bilge bir adamın hayvanlarla ortak noktası, yapılmış olan herhangi bir eylem için asla pişmanlık duymamasıdır. Damarlarındaki kan zafer kazandığında, bu özellik Polyxena'ya da geçti:

Bilgenin ve hayvanın masumiyeti vicdanı susturdu.

Ertesi gün, manastırda kendisine öğretilenlerin hatırası hâlâ aklında, günah çıkarmaya gitti: Ona, bir günahı gizlerse öleceği söylenmişti.

Ve içten içe, günahıyla ilgili sessiz kalacağını ve buna rağmen yaşamaya devam edeceğini biliyordu. Haklı çıkmıştı ama yine de yanılmıştı. Şimdiye kadar "kendisi" olarak gördüğü şey ölmüştü. Onun yerini hemen, atasının portresine tekabül eden başka bir "kendisi" almıştı.

İnsanın, nesillerinin devamına "soy ağacı" demesi tesadüfi veya keyfi değil. Soy, gerçekten de uzun bir kış uykusundan ve yaprakları birçok kez renk değiştirdikten sonra tekrar ve tekrar yeşeren aynı ağaçtır.

Duvarda asılı duran portredeki Polyxena canlanmış, yaşayan Polyxena ise ölmüştü. Birbirlerini azat etmişlerdi ve ikisi de suçsuzdu. Bir tanesi, diğerinin yapmak zorunda kaldığını günah çıkarırken anlatmamıştı. Ve her yeni gün, yaşlı ağacın genç dallarından yeni tomurcuklar çıkarmıştı. "Soy ağacının" her zaman yaptığı gibi yeni ama çok eski yapraklar: Polyxena için aşk ve kan, ayrılmaz tek bir kavram hâline geldi.

O günden itibaren çevresindeki ihtiyar erkek ve kadınların aşırı bir bilgi açlığı olarak algıladıkları tatlı, şehvetli bir arzuyla kamçılanarak kanın döküldüğü bir tarihi meydandan, şehit heykeli olan bir başka meydana, Hradschin'de dolaşıp durdu. Önceden hiç dikkat etmeden yanından geçtiği her gri, yıpranmış taş artık ona, akan kanı ve maruz kalınan işkenceleri anlatıyordu. Yeryüzünün her bir karışından kan kırmızı duman tütüyordu; kardeşi onu öldürmeden hemen önce Kral Wenceslas'ın tutunduğu şapel kapısındaki bronz halkaya dokunduğunda, metale yapışan ölüm korkusu içini kapladı ama kızgın, öfkeli bir şefkate dönüştü.

Sessiz, katı binalarıyla tüm Hradschin, onun için konuşan bir ağız hâline gelmişti ve yüzlerce diliyle ona, geçmişten gelen terör ve dehşet olaylarını fısıldıyordu.

Polyxena, saatin sekiz olduğunu bildiren çanların sesini saydı ve sonra merdivenlerden aşağı hizmetçilerin odasına indi.

Çizgili ceketli yaşlı bir hizmetçi onu karşıladı, iki yanağından öptü ve onu üstü boş uzun, meşe masanın başındaki sandalyesine götürdü.

Tam karşısında, masanın diğer ucunda Prens Lobkowitz'in arabacısı, soylu ailelerden gelen diğer hizmetçilerle birlikte oturuyordu. Çatık kaşları ve çöküк, siyah gözleri olan genç bir Rus'tu. Masada, kendisinin yanında ise Kırgız bozkırlarından bir Tatar

oturmuştu. Saçları tamamen kazınmış ve kafasına yuvarlak, kırmızı renkli, fes benzeri bir başlık oturtmuştu. Ona, Prens Rohan'ın at terbiyecisi ve Asya kâşifi Csoma de Körös'ün eski kervan lideri olduğu söylenmişti.

Kontes Zahradka'nın Noel'de hediye ettiği tüylü şapkası, örgülü saçları ve gösterişli kıyafetiyle Božena, yemekleri getirdi. Önce lahana ve keklik, sonra siyah undan ekmek köftesi, Knödel ile bir tür erik püresi olan Powidl.

"Afiyet olsun Polyxena, gönlünüzce yiyin, için," dedi Elsenwanger'in yaşlı aşçısı. Asil şahin sonunda saldırmaya karar verir de onlara doğru pike yaparsa civcivlerini kanatlarının altına almaya hazır bir tavuk gibi ona olabildiğince yakın oturan genç bulaşıkçı ve oda hizmetçilerine cesaret verici bir şekilde göz kırptı.

Yaklaşık yirmi kişilik grup her yaştan kadın ve erkekten oluşuyordu. İlk başlarda masaya bir çekingenlik hâkimdi. Çünkü birçoğu, daha önce hiç patronlarıyla aynı sofrada oturup yemek yememişlerdi. Çatal ve bıçak kullanırken yanlışlık yapmaktan korkuyorlardı. Ama Polyxena onları teker teker katılabilecekleri sohbetlere dahil ederek kısa sürede ortamdaki gerginliği azaltmasını iyi biliyordu.

Sadece Tatar Molla Osman sürekli bir tas suda yıkadığı parmaklarıyla yemeğini sessizce yemeye devam etti. Somurtkan Rus da tek kelime etmedi. Sadece ara sıra nefret dolu sert bakışlarını Polyxena'ya dikerek baktı.

Yemekler toplandıktan ve çay ve şarap bardakları doldurulduktan sonra, "Anlatın bakalım," diye başladı Polyxena, "Geçenlerde neler oldu öyle? Gerçekten de yukarıda bir uyurgezer..."

"Evet, elbette, Ekselansları, Kontes," diye hevesle sözünü kesti Božena, aşçının kaburgalarına vurulmasıyla yutkundu ve çabucak hitap etme şeklini düzeltti: "Evet, elbette, Polyxena, kendi gözlerimle gördüm! Çok korkunçtu. Brock havlamaya başlar başlamaz ne olduğunu anladım. Muhterem Baron'un da dediği gibi; İsa, Meryem ve Yusuf aşkına! Ve sonra elleri kaydı ve aşağıya uçtu. Nasıl desem... öfkeli bir horoz gibi parlayan gözleri vardı. Schottek'im şans eseri

yanımda olmasaydı," eli boynuna astığı muskaya gitti, "geberip gitmiştim herhalde. Bana deli gibi baktı. Ama sonra rüzgâr onu çitlerin üzerinden attı ve aşağıya uçtu; *jako – jako z rouru*, boruyla üflüyormuş gibi. Pan Loukota," yaşlı uşağa dönüp baktı, "olanları gördü."

"Saçmalama," diye söylendi yaşlı adam ve kafasını salladı. "Öyle olmadı."

"Ya, tabii, şimdi böyle dersiniz, kabul etmek istemiyorsunuz ama," diye devam etti Božena heyecanla, "siz de çok korktunuz."

"Ne? Havada mı uçtu?" diye sordu Polyxena, inanamayarak.

"*Ano, prosim*. Öyle oldu, evet."

"Havada süzüldü, öyle mi?"

"*Prosim*."

"Ve parlayan gözleri vardı?"

"*Prosim*."

"Sonra, duydum ki, halamın, büyük amcamın ve diğer beylerin yanında... değişmiş?"

"*Ano, prosim*, uzadı ve inceldi, süpürge sopasına benzedi," diye doğruladı Božena. "Anahtar deliğinden..." utanarak sustu. Kendi kendini ele verdiğini düşündü. "İşte öyle, onun dışında da bi'şey görmedim. Odada değildim ki; muhterem Kontes beni Bohemyalı Liesel'a..." Aşçının, kaburgalarına bir kere daha vurmasıyla tamamen sustu.

Herkes utanmıştı, bir süre kimse konuşmadı.

"Adamın adı neydi?" diye sordu Rus, masadaki komşusuna kısık bir sesle.

Soru sorulan kişi omuzlarını silkti.

"Bildiğim kadarıyla Zrcadlo," diye cevap verdi Polyxena onun yerine. "Fidlovačka'da, panayırda çalışan bir komedyen diye düşünüyorum."

"Evet, onu öyle çağırmışlardı."

"Sence başka bir ismi mi var?"

Rus tereddüt etti: "Bilmiyorum."

"Ama bir komedyen, değil mi?"

"Hayır. Kesinlikle değil," diye konuşmaya dahil oldu Tatar.

"Onu tanıyor musun?" – "Onu tanıyor musunuz, Pane Molla?" Herkes hep bir ağızdan sormuştu.

Tatar ellerini kaldırdı: "Onunla sadece bir kez konuştum. Ama yanıldığımı düşünmüyorum: Bir Ewli'nin maşası o." Hizmetçiler şaşkınlıkla ona baktılar. "Burada, Bohemya'da Ewli'nin ne olduğunu bilmediğinizi biliyorum. Ama doğuda, bizim oralarda çok yaygındır."

Polyxena konuyu daha ayrıntılı açıklamasını isteyince, her bir kelimeyi zihninde anadilinden Almancaya tercüme ederek, kısa cümlelerle anlatmaya başladı:

"Ewli, bir Fakir büyücüsüdür. Bir Fakir büyücüsünün ağza ihtiyacı vardır, yoksa konuşamaz. O yüzden bir şeyler söylemek istediğinde ölmüş birinin ağzından konuşmayı tercih eder."

Birden heyecanlanan Rus, "Zrcadlo'nun öldüğüne mi inanıyorsun yani?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Belki de şeydir, şey..." Yardım istercesine Polyxena'ya döndü, "Nasıl denir? Şey gibi?"

"Ölü gibi mi?

"Evet. Ölü gibi. Ewli başka birinin ağzından konuşmak istediğinde önce kendi bedenini terk eder ve diğerinin bedenine girer." Tatar bir süre konuyu en iyi nasıl anlatabileceğini düşündü, sonra parmağını diyaframın üstündeki kaburgaların göğüs kemiğiyle birleştiği noktaya koydu: "Ruh buradadır. Ruhu yukarı çekiyor." Önce boğazını sonra da burun kökünü işaret etti. "Önce buraya, sonra buraya. Sonra aldığı nefesle bedenini terk ediyor ve ölü adamın bedenine giriyor. Burundan ve gırtlağından göğsüne iniyor. Eğer ölü adamın bedeni zarar görmemişse, Ewli ayağa kalkıyor ve ölü beden tekrar canlanıyor. Ama o artık ölü adamın kendisi değil, Ewli oluyor."

"Peki, bu arada Ewli'nin kendi vücuduna ne oluyor?" diye sordu Polyxena merakla.

"Ewli'nin ruhu diğer bedende olduğu sürece kendi bedeni ölü gibi oluyor. Pek çok Fakir ve şaman gördüm. Ruhları başka bir bedende olduğu için ölü gibi, oturdukları yerde kalıyorlar. Yalnız, Fa-

kirler Aveyşa'yı canlı insanlarla da yapabiliyorlar. İçine girmek istedikleri insanın uyuyor veya uyuşturulmuş olması gerekiyor. Bazı Fakirler, özellikle de vefat etmiş ama yaşamları boyunca çok güçlü bir iradeye sahip olan veya hâlâ yeryüzünde yerine getirmek zorunda oldukları bir görevleri olanlar, uyanık canlıların içine onlar farkına bile varmadan girebilirler, ancak çoğunlukla ölü gibi görünen insanların bedenlerini kullanırlar. Zrcadlo gibilerinin mesela. Bana neden öyle bakıyorsun Sergey?"

Rus, son söylenenler karşısında ayağa fırlamıştı. Bir başka hizmetçiyle bakışmış ve Tatar'ın ağzından çıkacak her bir kelimeye dikkat kesilmişti.

"Yok bir şey Molla, çok şaşırdım sadece."

"Benim memlekette," diye devam etti Tatar, "o güne kadar sakin bir yaşam süren bir adamın birdenbire kendi adını unutması ve evden göç etmesi çok sık rastlanılan bir durumdur. Duyduğumuzda hep bir Ewli veya bir Şaman bedenini ele geçirmiş deriz. Şamanlar dinsizdir ama evliyalarla aynı şeyleri yapabilirler. Aveyşa'nın Kuran'la hiçbir alakası yoktur. Sabah erken kalktığımızda ve kendimizi akşam yattığımızdan daha farklı hissettiğimizde ölü birinin ruhu tarafından ele geçirildiğimizi düşünürüz ve birkaç defa derin nefes alıp veririz."

Polyxena, "Ölenler neden yaşayanların bedenlerini ele geçirmek istiyorlar sence?" diye sordu.

"Belki tadını çıkarmak içindir. Belki de yeryüzünde ellerine yüzlerine bulaştırdıkları bir işi tekrar yoluna sokabilmek içindir. Veya çok zalimlerse yeryüzünü kan gölüne çevirmek içindir."

"O hâlde savaşın da sebebi..."

"Muhtemelen," diye onayladı Tatar. "İnsanların kendi iradeleri dışında yaptıkları her şey Aveyşa yüzünden olur. Öyle ya da böyle. Bir gün vahşi hayvanlar gibi birbirlerine giren insanları düşün. Sence Aveyşa olmasaydı da bu şekilde kavgaya tutuşurlar mıydı?"

"Bence savaşıyorlar, çünkü şey... çünkü heyecanlılar. Bir şeyler için heyecanlanıyorlar. Akıllarına gelen bir fikir için belki."

"İşte, Aveyşa da öyle bir şey zaten."

"Yani bir şey için heyecanlanmak ve Aveyşa aynı şey mi?"

"Hayır. Önce Aveyşa geliyor. Ondan sonra heyecan ortaya çıkıyor. İnsanlar çoğunlukla kendilerine Aveyşa uygulandığını anlamazlar. Ama heyecanını hissederler. O yüzden de heyecanın kendiliğinden ortaya çıktığını zannederler. Aveyşa'nın değişik türleri vardır. Bazı insanlar diğer insanlar üzerinde sadece konuşarak Aveyşa uygulayabilirler. O da bir tür Aveyşa'dır ama daha doğal bir hâlidir. Sadece kendisine güvenen bir insana asla Aveyşa uygulanamaz. Bir Ewli veya Şaman bile başaramaz.

"Yani diyorsun ki, bir Ewli bizimle Aveyşa yaptığı için savaş çıktı?"

Tatar gülerek kafasını salladı.

"Veya bir Şaman?"

Tatar yine kafasını salladı.

"O zaman kim?"

Molla Osman omuzlarını silkti; Polyxena, adamın cevap vermek istemediğini anladı. Verdiği kaçamak cevap, şüphelerini onaylamıştı: "Yalnızca kendine inanan ve harekete geçmeden önce düşünen bir kişiyle Aveyşa yapılamaz."

"Sen Müslüman mısın?"

"H-hayır. Tam olarak değil. Görüyorsun ya, şarap içiyorum."

Tatar kadehini kaldırarak şarabından bir yudum aldı.

Polyxena arkasına yaslandı ve adamın huzurlu yüz hatlarını inceledi. Her türlü tutkudan ve heyecandan arınmış, yuvarlak, pürüzsüz bir yüz.

"Aveyşa?! Ne kadar tuhaf bir batıl inanç bu." Çayını yudumladı. "Resimlerin de Aveyşa yapıp yapamadıklarını sorsam bana ne derdi acaba? Aman, saçmalama. Altı üstü bir seyis!" Adamın söylediklerini uzun uzun dinlediği için kendine kızdı. Akrabalarından hiçbiriyle bu kadar ilginç bir konuşma yapmadığını fark edince daha da çok sinirlendi. Kendi soyuna hakaret edilmiş gibi hissetti. Tatar, sürekli onu izlediğini fark etmesin diye gözlerini iyice kıstı. "Benim hizmetimde olsaydı, kafasını keserdim." İncinen gururunu yeniden

kazanmak için kendini kana susamış, acımasız biri olduğuna ikna etmeye çalıştı ama başaramadı.

Aşk ya da şehvetle birleşmedikçe, tek başına gaddarlık duygusu bir işe yaramıyordu ve ikisi de görünmez bir kalkanı varmış gibi Tatar'dan geri dönüyordu. Başını kaldırdı. Genç hizmetçilerden bazıları, Asyalıyla yaptığı sohbet sırasında uzun odanın arka tarafında toplanmıştı ve sesi alçak ama görünüşe göre heyecanı yüksek bir konuşma yürütüyorlardı.

Birkaç kelime kulağına kadar geldi: "Proletaryanın zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi yok." Konuşan, Rus'un az önce anlamlı bir bakış attığı uşaktı. İnatçı bakışları olan genç bir adamdı. Görünüşe göre iyi eğitimli gibi davranan ve olur olmaz her yerde sosyalist alıntılar yapan Praglı bir Çekti. "Mülkiyet hırsızlıktır."

Sonra "Jan Zizka" adının tekrar tekrar geçtiği uzun mırıltılı bir konuşma takip etti. "Hepsi deli saçması," diye tısladı bir başkası. Sesi fısıltıdan biraz daha yüksek çıkmıştı. Öfkesini bastırabilmek için kendi etrafında döndü. "Hık bile desek bizi vururlar. Makineli tüfekler! Ma-ki-ne-li-tü-fek-ler!" Söylediklerinin hiçbir etkisi olmadı. Rus'un her zaman bir cevabı varmış gibi görünüyordu. "Jan Zizka" sloganı konuşmanın eksenini oluşturmaya devam etti.

Sonra birden "Ottokar Vondrejc" ismi telaffuz edildi. Polyxena çok net duymuştu; o isim iliklerine işlemişti.

Ne söylendiğini daha iyi duyabilmek için farkında olmadan öne doğru eğildi.

Rus onun öne doğru eğildiğini fark etti ve hemen diğerlerine susmalarını işaret etti. Onlar da konuşmayı hemen kesip mümkün olduğunca göze batmadan yerlerine geri döndüler.

"Neden böyle yapıyorlar?" diye düşündü Polyxena; içgüdüsel olarak, söylenenlerin kendisi ve ait olduğu sosyal sınıfla ilgili olduğunu hissetti. "Konu sadece ücretlerden kaynaklanan bir memnuniyetsizlik veya benzeri bir şey olsaydı, bu kadar gergin davranmazlardı."

Onu en çok rahatsız eden, Ottokar'ın isminin geçmiş olmasıydı.

"Bir şey mi biliyorlar acaba?" Bu düşünceyi şiddetle reddetti. "Korkak ayaktakımı. Umurumda bile değil. Ne isterlerse onu düşünsünler. Ben istediğimi yapmaya devam edeceğim."

Božena'nın yüz ifadesini okumaya çalıştı. Ottokar'ın eskiden Božena'yla bir ilişkisi olduğunu çok iyi biliyordu ama umurunda değildi. Bir mutfak hizmetçisini kıskanmayacak kadar gururlu ve kibirliydi. "Hayır. Božena'nın yüz ifadesi sakin ve arkadaş canlısıydı. Yani Ottokar'ın ismi farklı bir bağlamda anılmış olmalı."

Rus arabacının gözlerindeki zar zor dizginlediği nefreti, ona bunun kişisel meselelerin ötesine geçen şeylerle ilgili olması gerektiğini söylüyordu.

Birkaç gün önce bir mağazada duyduğu konuşma aklına geldi:

Aşağıda, Prag'da her zamanki aptalca isyanlar devam ediyormuş. Kalabalık, bir kez daha bazı "gösteriler" planlıyormuş. Pencereleri kırmak veya benzeri "demokratik" çılgınlıklar işte.

Rahatlayarak nefes aldı. Başka bir şey yoksa umurunda bile değildi! Prag'da bir isyanmış. Hıh, önemsiz işler.

Şimdiye kadar isyanlar, köprülerin Hradschin tarafına hiç sıçramamıştı. Canavar, soylulara yaklaşmaya cesaret edemiyordu.

Rus'a soğuk ve alaycı bakışlarıyla karşılık verdi.

Yine de tüyleri diken diken oldu. Genç adamdan yayılan tehditkâr nefreti üzerinde hissetti.

Ama hissettiği rahatsızlık içinde korkuya dönüşmedi. Şehvetli bir saç teli gibi içini gıdıklıyor gibiydi sadece. Ona hayal ettiklerinin gerçekleşebileceğini, bir gün işlerin ciddileşip kan dökülebileceğini söylüyordu. "Kaynak suyu." Düşünce selinin ortasında aniden "kaynak suyu" kelimesi duyulmuştu. İçinden gelen bir ses tarafından bağırılmıştı sanki. "Neden kaynak suyu?" Az önce düşündükleriyle, kaynak suyunun ne alakası vardı? Ne olduğunu bile tam olarak bilmiyordu: "Kaynak suyu." Toprağın altında uyuyan, aniden yükselen ve yükselirken de binaların bodrum katlarını basan, duvarları yıkan, eski evleri bir gecede yerle bir eden ve bunun gibi şeyler yapan bir güç.

Aklına gelen bu bilinçsiz düşünce yerini bir resme bıraktı: Kan. Derinlerden gelen kan, topraktan fışkıran, kanalların ızgaralarından taşan, sokakları dolduran, oluk oluk Vltava'ya dökülen bir kan gölü.

Kan, Prag'ın gerçek kaynak suyu.

Üzerine bir uyuşukluk çöktü.

Gözlerine kırmızı bir sis perdesi düştü; sisin yavaş yavaş ondan uzaklaşarak, yüzü nefesini kesen korkunun etkisiyle solan Rus'a doğru süzüldüğünü gördü. Bir şekilde adama karşı zafer kazandığını hissetti. Kendi kanı, onun kanından daha güçlüydü.

"Bu Aveyşa'da gerçeklik payı var." Rus'un ellerine baktı: Bir canavarın pençelerine benziyorlardı. İri, korkunç. Sanki bir insanı boğmak için yaratılmışlardı. Şimdi çaresiz ve hareketsiz, masanın üzerinde duruyorlardı.

"Siz proleterlerin zincirlerinizi kırabileceğiniz vakit henüz gelmedi," diye alay etti içinden.

Aniden, isterse Aveyşa'yı kendisinin de yapabileceğini anladı. O ve ataları, belki de yüzyıllardır bunu yapabiliyorlardı.

Trocnov'lu Jan Zizka

Saat gece yarısı on ikiyi vurduğunda hizmetçiler saygıyla selam vererek ayağa kalktılar: Eşitlik saati bitmişti.

Polyxena resim odasının ortasında duruyordu. Božena'dan elbisesini çıkarması için yardım isteyip istememe konusunda kararsız kalmıştı. Sonunda hizmetçiyi odadan gönderdi.

"Elinizi öpeyim, saygıdeğer Kontes." Genç kadın Polyxena'nın bileğine atıldı, elinin üstüne bir öpücük kondurdu.

"İyi geceler Božena, çıkabilirsin."

Polyxena yatağının kenarına oturdu ve mumdan yükselen alevlere baktı.

"Uyuyacak mıyım yani şimdi?" Düşüncesine bile katlanamadı. Bahçeye bakan kemerli pencereye doğru gitti ve ağır perdeleri kenara çekerek açtı.

Ay, ağaçların üzerinde dar, parlak bir hilal şeklinde asılı duruyor, karanlığa karşı beyhude bir mücadele veriyordu.

Kapıya giden çakıllı yol, zemin kattan düşen loş ışıkla aydınlanıyordu.

Yolun üzerinde gölgeler süzülüyor, bir araya toplanıyor, tekrar dağılıyor, genişliyor, gözden kayboluyor, tekrar görünür oluyor, uzayıp inceliyor, çalıların arasından yükselen siyah sis duvarları gibi bir süre dik durabilmek için çimenlerin karanlıkta kalan bölgelerine boyunlarını uzatıyor, tekrar büzülüyor ve gizemli bir şeyler keşfetmiş gibi kafa kafaya verip birbirleriyle sessizce fısıldaşıyorlardı. Alt kattaki hizmetçilerin siluetleri âdeta bir tiyatro oyunu sergiliyorlardı.

Sanki dünya, karanlıkta kalan devasa bahçe duvarının arkasında sona eriyormuş gibi, yıldızsız gökyüzünün puslu derinliklerinden yukarıya doğru yükseliyordu. Uçsuz bucaksız bir uçurum gibi görünüyordu.

Polyxena, gölgelerin hareketlerinden aşağıda ne konuşulduğunu çıkarmaya çalışıyordu.

Çabası boşunaydı.

"Ottokar uyuyor mudur acaba?"

İçini özlem dolu, yumuşacık bir his kapladı ama sadece bir saniye sürdü ve sonra geçti. Onun hayalleri Ottokar'ın hayallerinden çok farklıydı; daha vahşi, daha coşkulu. Barışçıl hayallerle fazla oyalanamazdı. Ottokar'ı gerçekten sevip sevmediğinden bile emin değildi.

Ondan ayrılsa ne olurdu acaba? Ara sıra bunu düşünüyordu ama bir cevap bulamıyordu. Az önceki gölgelerin birbirleriyle ne konuştuğunu tahmin etmek kadar imkânsızdı bu sorunun cevabını vermek.

Kendi kalbi gizemli bir boşluktu, önündeki karanlık gibi aşılamaz ve kapalıydı. Ottokar'ın şu anda ölmüş olabileceğini hayal etmeye çalıştığında bile herhangi bir üzüntü hissetmiyordu. Ottokar'ın kalp hastası olduğunu ve hayatının ince bir pamuk ipliğine bağlı olduğunu biliyordu. Ona kendisi söylemişti. Ama sözleri, Polyxena'nın bir kulağından girip ötekinden çıkmıştı. Ottokar bu sözleri sanki cansız bir portreye söylemişti. Arkasını döndü. "Evet bu portreye. Şurada, duvarda asılı duran portreyle konuşmuştu."

Atasının portesinin bakışlarından kaçınarak mumu aldı ve bir tablodan diğerine geçerek onları aydınlattı: Bir sıra ölü surat.

Hiçbirisi onunla konuşmadı. "Canlı olsalardı ne fark ederdi? Hepsi benim için birer yabancı. Onlarla ortak hiçbir yanım yok. Yattıkları mezarda çürüyüp gitmişler."

Bakışları beyaz yatakta gezindi.

"Burada mı yatıp uyuyacağım?" Uyumak ona imkânsız gibi göründü. "Bir daha asla uyanamayacağımdan korkarım." Uyuklayan

amcasının kanı çekilmiş kapalı göz kapakları aklına geldi. "Uyku dehşet verici bir şey. Belki de ölümden bile daha kötü."

Ürperdi. Ölümün beyaz örtüsüyle yüzleşince, rüyasız bir uykunun, bilincin sonsuz ölümü anlamına gelebileceğini, hiç hissetmediği kadar yakından hissetmişti.

Korku dolu bir panik dalgası tüm vücudunu ele geçirdi: "Aman Tanrım, dışarı çıkmam gerekiyor. Cesetlerle dolu bu odadan çıkmam gerekiyor!" Şu duvardaki uşak. Ne kadar genç ama bedeni çoktan çürümüş. Çürüyen damarlarında artık kan akmıyor! Tabutta, sırıtan kafatasından dökülen saçları, yattığı yerde yanına düşmüş. Mezarlarında çürüyen ihtiyarlar. İhtiyarlar. İhtiyarlar. Uzaklaşmam gerekiyor, bu ihtiyarlardan bir an önce uzaklaşmam gerekiyor."

Aşağıda bir kapı açılıp çakıl taşlarının üzerinde hışırdayan ayak sesleri duyulunca rahat bir nefes aldı.

Hizmetçilerin alçak sesle birbirleriyle vedalaştıklarını duydu. Aşağıdan görünmemek için mumunu çabucak üfleyerek söndürdü ve sessizce pencereyi açtı. Kulak kabarttı.

Rus arabacı bahçe kapısına geldiğinde durdu, diğer misafirler gidene kadar oyalandı, bir kibrit bulmak için beceriksizce ceplerini karıştırdı ve bir puro yaktı.

Birilerini bekliyor gibiydi. Polyxena bunu, evden bir gürültü duyulduğunda geri çekilerek gölgelere saklanmasından ve gürültü durduğunda tekrar parmaklıkların arasından bakmasından anlamıştı.

Sonunda inatçı bakışları olan genç Çek uşak ona katıldı.

Görünüşe göre o da diğer hizmetçilerden kaçınıyordu, çünkü kimsenin kendisini takip etmediğinden emin olduktan sonra, bir süre Rus'un yanında kaldı.

Polyxena, ikisinin birbirlerine ne fısıldadıklarını duymak için kulaklarını iyice kabarttı ama etraflarında hüküm süren ölüm sessizliğine rağmen tek kelimesini bile duyamadı.

Sonra, alt kattaki hizmetçi odasındaki ışıklar söndürüldü ve çakıllı yol sanki karanlık tarafından yutulmuş gibi bir anda gözlerinin önünden kayboldu.

Tam o anda Rus'un "Daliborka" dediğini duydu.

İşte! Tekrar duydu. Bu sefer şüpheye yer yoktu: "Daliborka". Bu sefer çok netti.

Yani, konuşma gerçekten de Ottokar'la mı ilgiliydi? İkisinin geç saate rağmen Daliborka'ya gitmeyi düşündüklerini ve diğerlerinin bilmesini istemedikleri bir şey planladıklarını tahmin etti.

Kule çoktan kapanmıştı. Orada ne yapacaklardı ki?

Ottokar'ın üvey ailesinin evine zorla mı gireceklerdi? O fakir insanların evinde çalacak bir şey yoktu ki. Ya da Ottokar'a mı zarar vereceklerdi? İntikam mı alacaklardı?

Bu saçma düşünceden de kısa sürede vazgeçti. Bu tür insanlarla asla sosyalleşmeyen Ottokar, onlarla tanışıyor olamazdı. Bu iki adamın nefretini üzerine nasıl çekmiş olabilirdi?!

"Hayır. Mesele her neyse, bundan daha derin olmalı." Öyle olduğunu hissediyordu. Hayır, öyle olduğunu biliyordu.

Bahçe kapısı sessizce kapandı. Polyxena, yavaşça uzaklaşan iki adamın ayak seslerini dinledi.

Bir an için ne yapması gerektiği konusunda tereddütte kaldı. "Burada mı kalmalıyım? Ve... ve uyuyacak mıyım? Hayır, hayır, hayır! O zaman ikiliyi takip edeceğim!"

Mümkün olduğunca çabuk hareket etmesi gerekiyordu; kapıcı her an ön kapıyı kilitleyebilirdi, o zaman evden kaçmak imkânsız olacaktı.

Mumu yakmaya cesaret edemedi. Karanlıkta el yordamıyla siyah dantelli mendilini aradı. "Bir daha duvardaki o korkunç bunakların cesetlere benzeyen suratlarını görmek istemiyorum!" Hayır, gecenin bir yarısı ıssız sokaklarda kendini her türlü tehlikeye atmayı yeğlerdi.

Polyxena'yı gece gece dışarı çıkaran merakı değildi; havası, hayaletlerin nefesiyle doluymuş gibi ona birdenbire küflü ve boğucu gelmeye başlayan resim odasında sabaha kadar yalnız kalma korkusuydu.

İkiliyi takip etme kararını neden verdiğinden tam olarak emin değildi. Sadece takip etmek zorundaymış gibi hissetmişti.

Bahçe kapısının önünde, iki adamla karşılaşmadan Daliborka'ya ulaşmak için hangi yoldan gitmesi gerektiğini düşündü.

Spornergasse'dan ve Waldsteinplatz'tan geçen uzun yoldan gitmekten başka seçeneği yoktu.

Evin duvarlarına yakın gitmeye dikkat ederek olabildiğince hızlı bir şekilde köşeden köşeye koştu.

Fürstenberg Sarayı'nın önüne geldiğinde birkaç kişinin toplanmış olduğunu gördü, sohbet ediyorlardı. Yanlarından geçerken tanınmaktan korktu. Aralarında birlikte yemek yediği hizmetçilerden birkaçının olabileceğini düşündü. Sonsuzluk gibi gelen bir süreden sonra nihayet dağıldılar.

Ardından, karanlıkta bembeyaz parlayan ve havayı, hisleri uyuşturan bir kokuyla dolduran çiçeklerle kaplı ağaç dallarının ay ışığını yansıttıkları bahçeden geçerek, yüksek siyah taş duvarların arkasındaki dolambaçlı "eski kale merdivenlerinden" yukarıya çıktı.

Yoldaki her dönemeçte adımlarını yavaşlatıyor, yoluna devam etmeden önce kimsenin eline düşmemek için karanlıkta önünü görmeye çalışıyordu.

Mesafenin çoğunu çoktan kat etmişti ki aniden tütün dumanı kokusu aldığını düşündü. İlk aklına gelen Rus oldu. Kıyafetlerinden çıkan hışırtı onu ele vermesin diye olduğu yerde hareketsiz kalmaya çalıştı.

Etrafını saran karanlık çok yoğundu, burnunun ucunu bile göremiyordu. Sağında, alçakta asılı duran hilal şeklindeki ayın zayıf ışığını yansıtan duvarın üst köşesi, yaprakların gölgeleriyle lekelenmiş donuk fosforlu bir lamba gibi parlıyordu ve yanıltıcı puslu ışık, bir sonraki basamağı ayırt etmesini imkânsız hâle getiriyordu.

Sinirleri gerilmiş bir hâlde karanlığı dinledi ama hiçbir ses duyamadı.

Yaprak bile kıpırdamıyordu.

Bazen, çok yakınında hafif, belli belirsiz bir nefes duyduğunu zannediyordu. Ses doğrudan, solundaki duvardan geliyormuş gibiydi. Gözlerini karanlığa dikti ve en ufak bir ses bile çıkarmamaya

dikkat ederek dinlemek için başını öne doğru eğdi. Nefes sesi kesilmişti.

Bir daha da duymadı.

"Muhtemelen kendi nefes alıp verişimi duydum veya bir kuş, uykusunda kıpırdandı." Bir sonraki basamağa takılmamak için dikkatli bir adım attı. O anda, yüzünün hemen yanında tüten bir sigaranın ucu parladı ve bir saniyeliğine yabancı bir yüzü aydınlattı. Aydınlanan surat o kadar yakınındaydı ki korkuya kapılıp zamanında bir adım geri çekilmemiş olsaydı neredeyse ona çarpacaktı.

Kalbi duracak gibi oldu. Bir an için yerin ayaklarının altından kayıp gittiğini zannetti. Sonra şuursuzca gecenin içine doğru atıldı. Dizleri boşalıncaya kadar koştu, kale merdivenlerinin tepesine ulaştığında durdu, açık gökyüzündeki yıldızların ışığında binaların siluetlerini ve ayaklarının altında, pusun içinde parlayan şehri görebiliyordu.

Yorgun, yarı baygın bir hâlde, altından Hirschengraben'ın üst yamacından Daliborka'ya uzanan bir patikanın geçtiği kemerli taş sütunlara yaslandı.

Az önce gördüğü yüz ve bedeni ancak şimdi tüm ayrıntılarıyla gözlerinin önünde canlandırabiliyordu: Siyah gözlükleri olan bir adamdı. Kambur olmalıydı, en azından adamı gözlerinin önüne getirdiğinde onu kambur görüyordu. Uzun, koyu renk bir frak giymişti. Kızıl renkli favorileri vardı. Şapka takmamıştı. Saçları yoluk yoluktu, neredeyse bir peruğu andırıyordu. Burun delikleri tuhaf bir şekilde genişlemişti.

Tekrar nefesini toparlamaya, yavaş yavaş sakinleşmeye başladı.

"Şans eseri orada olan, zararsız bir sakat. Muhtemelen en az benim kadar korkmuştur. Başka bir şey değil!" Kale merdivenlerinden aşağıya doğru baktı. "Neyse ki peşimden gelmedi."

Yine de yaşadığı dehşetin bir sonucu olarak kalbi uzun süre çarpmaya devam etti ve kendini daha iyi hissedene kadar, belki de yarım saat daha, gecenin soğuğunda titremeye başlayana ve merdivenlerden yukarıya çıkan insanların sesleri, buraya neden geldiğini

ona hatırlatana kadar merdivenlerin mermer korkuluklarında oturmaya devam etti.

Kendini toparlayarak ayağa kalktı, son ürkekliğini de üzerinden attı ve titremesini kontrol altına almak için dişlerini sıktı.

Daliborka'ya gitmek için hissettiği açıklanamaz dürtü geri geldi ve ona yola devam etmesi için yeni bir güç verdi. Rus'un ve arkadaşının orada neler çevirdiğini öğrenmek istiyordu. Belki de Ottokar'ı muhtemel bir tehdide karşı uyarmak istiyordu? Asıl niyetinin ne olduğunu sorgulamaktan vazgeçti.

Oldukça anlamsız görünse bile –sadece azim ve cesaret göstermenin vereceği tatmin duygusu olsa bile– bir kez olsun verilen kararı yerine getirmekten duyduğu gurur, eve gidip uyumasının daha akıllıca olup olmayacağı konusundaki geçici endişelerini ortadan kaldırdı.

Karanlıkta yönünü belirlemek için sivri uçlu taş çatısıyla açlık kulesinin kasvetli görüntüsünü kılavuz olarak kullanarak Hirschengraben'a açılan küçük sur kapısına ulaşana kadar dik çayır yamaçlarını tırmandı.

Lindenhof'a gidip Ottokar'ın camını tıklatma niyetiyle eski duvarın oradan geçmek istedi ama tam o anda derinliklerden birtakım sesler duydu. Gelenlerin, kale merdivenlerinde duyduğu insanlar olduğunu tahmin etti. Çalıların arasından el yordamıyla yolunu bularak kalenin dibine doğru hareket etti.

Daliborka'nın orta katında, duvarda bir delik olduğunu hatırladı. Bir insanın çömelerek geçebileceği kadar geniş bir delikti. Fısıltıların giderek azalmasından ve kayıp düşen taşların sesinden, gelen insanların kuleye girmek için bu deliği kullandığı sonucuna vardı.

Birkaç hızlı sıçrayışla harap olan giriş basamaklarının üzerinden atladı ve loş bir pencerenin kendisine baktığı nöbetçi kulübesine doğru koştu.

Yeşil patiska perdelerle örtülü pencerelere kulağını dayadı.

"Ottokar. Otto-kar!" Elinden geldiğince alçak bir sesle seslenmeye çalışmıştı.

Dinledi:

İçeriden belli belirsiz bir çatırtı duydu. Uyuyan biri yatağında doğrulmuştu sanki.

"Ottokar?" Tırnaklarıyla hafifçe cama vurdu. "Ottokar?"

"Ottokar?" Sesi fısıltılı bir yankı olarak kendisine geri döndü. "Ottokar, sen misin?"

Polyxena hayal kırıklığına uğramış bir şekilde vazgeçmek üzereydi ki içeride çok hafif bir ses konuşmaya başladı. Sanki derin uykuda olan biri kendi kendine konuşuyormuş gibiydi. Derin sessizlikle bölünen, kekeleyerek konuşan ıstıraplı bir mırıltıydı. Arada bir de, bir el battaniyesinin üzerini huzursuzca okşuyormuş gibi hışırtılar duyuluyordu.

Polyxena, bir duanın sözlerini çıkarır gibi oldu. İşitme duyusu sessizliği dinlemeye alıştıkça, bir sarkaçtan gelen tik tak seslerini daha net duyar oldu. Dinledikçe bu ses ona gitgide daha tanıdık gelmeye başladı.

Ne olduğunu anladı. Birileri dua ediyordu ama söylenilen sözlerin anlamını ve kime hitap ettiklerini çıkaramıyordu.

Beyaz şapkalı, yaşlı, nazik bir surata dair belli belirsiz anılar, onu olduğu yere mühürledi. "Bu, Ottokar'ın üvey annesinden başkası olamaz. Ama kadını daha önce hiç görmedim ki?"

Ve birdenbire hafızasından bir perde kalkmış gibi oldu:

"Çarmıha gerilen Kurtarıcı! Dikenlerin kanlı tacıyla." Aynı sözler uzun zaman önce, aynı ağız tarafından, kendi yatağının başında da tekrarlanmıştı. Zihninde buruşuk ellerin birbirine kenetlendiğini gördü. Kadının bütün bedenini gözünün önünde canlandırabiliyordu, muhtemelen içeride yatan kadın da zihnindeki kadına benziyordu, çaresiz ve eğri büğrü. Artık biliyordu: Ottokar'ın üvey annesi, sık sık yanaklarını nazikçe okşayan ve yatıştırıcı ninniler söyleyen yaşlı bakıcısıydı.

Sarsılmış hâlde, pencere aralığından kulağına ulaşan ve neredeyse anlaşılmaz olan, umuttan bıkmış kelimeleri dinledi:

"Meryem, Kadınların en mübareği sensin – kâbuslarımın gerçek

olmasına izin verme – Ottokar'ı bağışla – ve bütün günahlarını benimkilere ekle." Saatin tik takları cümlenin son kısmını yuttu. "Ama öyle olması gerekiyorsa ve onu bağışlamak istemiyorsan, yanıldığımı ve sevdiklerimin suçlu olmadıklarını söyle." Polyxena sözleri kalbine batan iğneler gibi hissetti. "Kurtar onu Meryem Ana, şimdi akıllarında cinayetle kulede gezenlerden.

"Acı içinde ölmeme izin vermen için sana yalvarsam bile beni dinleme.

"Ottokar'ı tüketen özlemini gider ama ellerine insan kanı bulaşmasına izin verme; cinayetle kirletilmeden önce hayatına son ver. Ve eğer bir kurban gerekiyorsa, benim azap dolu günlerimi uzat ve onun günlerini kısalt ki günah işleyemesin. Ve arzuladıkları için onu suçlama. Ne arzuladığını biliyorum. O kız yüzünden arzuluyor.

"Kızı da suçlama. Biliyorsun, onu daha ilk günden beri kendi çocuğum gibi sevdim. Meryem Ana, ona da..."

Polyxena hızla oradan uzaklaştı. Yukarıya yöneltilen bu sözlerin, içinde asılı duran portreyi ortadan yırtıp atabilecek güçte olduklarını hissetti ve kendini koruma içgüdüsüyle onlara karşı koydu. İçindeki atasının portresi yaşayan bir bedenden, Elsenwanger'in resimler odasındaki ölüler duvarına geri sürülmenin yaklaşan tehlikesini seziyordu.

Daliborka'nın orta katında, kaçınılmaz adaletin uygulayıcılarının bir zamanlar kurbanlarını deliliğe ve açlığa mahkûm ettikleri o yuvarlak, korkunç odada, eskiden idam edilenlerin cesetlerinin mahzene atıldığı deliğin etrafında bir insan kalabalığı toplanmış, yerde oturuyorlardı.

Duvardaki nişlere gazlı meşaleler yerleştirilmişti. Kör edici ışıkları, odada toplananların yüzlerine ve kıyafetlerine vuruyordu. Her şey ya parlak mavi bir karla kaplanmış gibi ya da simsiyah gölgelere sarılmış gibi görünüyordu.

Polyxena sessizce, Ottokar'la gizli buluşmalarından çok iyi bildiği karanlık üst odaya sızdı. Yüzüstü yattı ve iki katı birbirine bağlayan zemindeki yuvarlak açıklıktan aşağıda olup biteni izlemeye

başladı. Çoğunlukla makine veya mühimmat fabrikalarında çalışan işçiler bir araya gelmiş gibi görünüyordu. Sert yüzlü, demir yumruklu ve geniş omuzlu bir sürü adam. Rus arabacının yanında oturan Ottokar, çelimsiz yapısıyla aralarında bir çocuk gibi görünüyordu.

Polyxena'nın da tahmin edebileceği gibi Ottokar hiçbirini tanımıyordu, isimlerini bile bilmiyordu.

Gruptan biraz uzakta, tiyatro oyuncusu Zrcadlo taş bir bloğun üzerine tünemiş, uyuyormuş gibi kafası göğsüne düşmüştü.

Polyxena gelmeden önce Rus bir konuşma yapmış olmalıydı çünkü ona pek çok soru soruldu. Elden ele bir kitapçık dolaşıyordu. Muhtemelen konuşmasını yaparken bu kitapçıktan yararlanmıştı.

Solunda oturan Çek uşak, kitapçığı ona geri vermeden önce kapağında yazanları heceleyerek okudu, "Pyotr Alekseyeviç Kropotkin. Rus bir general mi? Peki, zamanı gelene kadar Yahudilere karşı Rus birlikleriyle mi ittifak yapacağız Pane Sergei—"

Rus ayağa kalktı. "Birliklerle ittifak mı? Biz mi? Biz kendimizin efendisi olmak istiyoruz! Asker masker yok! Askerler hiç üzerimize ateş etmekten başka bir şey yapmışlar mı? Tüm zulümlere karşı, özgürlük ve adalet için savaşıyoruz. Devleti, kiliseyi, soyluları, burjuvaziyi yıkmak istiyoruz; bizi yeterince uzun süre yönetmelerine ve kandırmalarına izin verdik. Bunu sana daha kaç kere söylemem gerekiyor, Vaclav! Her gün bizi aşağılayan ve köleleştiren soyluların kanı akmalı. Geriye onlardan ne erkek ne ihtiyar ne kadın ne de çocuk kalmalı." Korkunç ellerini çekiçler gibi havaya kaldırdı. O kadar öfkelenmişti ki konuşmaya devam edemedi.

"Evet, kan akmalı!" diye bağırdı Çek uşak. Hemen ikna olmuştu. "Bu konuda aynı görüşteyiz."

Diğerlerinden onaylayan mırıltılar yükseldi.

"Durun, ben bu işe katılmam." Ottokar ayağa fırlamıştı. Herkes bir anda sessizleşti. "Savunmasız insanlara mı saldıracağız? Kuduz bir köpek miyim ben? İtiraz ediyorum. Ben..."

"Sus! Söz verdin Vondrejc. Yemin ettin!" diye bağırdı Rus. Ottokar'ı kolundan tutmak istedi.

"Hiçbir şey için söz vermedim, Pane Sergey." Ottokar ona doğru uzanan eli sertçe itti. "Burada tanık olduklarıma dair çenemi kapalı tutacağıma, dilimi gırtlağımdan koparma pahasına yemin ettim. Yeminimi bozmayacağım. Size bir araya gelip ne yapacağınızla ilgili konuşabilesiniz, tartışabilesiniz diye Daliborka'yı açtım. Bana yalan söyledin Sergey. Dedin ki..." Konuşmaya devam edemedi. Rus arabacı onu bileğinden yakalayıp kendine doğru çekmişti. Yere düştüler. Kısa bir boğuşma yaşandı ama birileri çabucak araya girdi.

İri yarı, kaplan suratlı bir işçi, tehditkâr tavırlarla ayağa kalktı ve Rus'a bağırdı: "Bırak çocuğu Pane Sergey! Burada herkes istediğini söyleyebilir. Duydunuz mu? Ben tabakçı Stanislav Havlik. Tamam, kan akmak zorundaysa kan akacak. Başka yolu yok. Ama kan görmekten hoşlanmayan insanlar da var. Çocuk da sadece bir müzisyen sonuçta."

Rus'un dudakları bembeyaz kesildi. Öfkeyle tırnaklarını kemirmeye başladı. Konu hakkında ne düşündüklerini görmek için yarı inik gözkapaklarının altından diğerlerinin yüzlerini inceledi.

Şimdi doğacak bir anlaşmazlık hiç işine gelmezdi. Her koşulda dizginleri elinde tutmak önemliydi. Tek umursadığı şey, adı ne olursa olsun, kendini bu hareketin lideri yapmaktı.

Hayatında hiç nihilist teoriler peşinden koşacağı olasılığına inanmamıştı ve bunun için de fazla zekiydi. Bu tür fantezileri hayalperestlere ve aptallara bırakırdı.

Ancak deneyimli bir arabacı gözüyle baktığında, sonuçların karmaşasından yararlanıp güçlü bir konuma gelmek için aptal bir kalabalığı nihilist deyimlerle kamçılamanın –her zaman arabacı koltuğunda olmak yerine bir sefere mahsus arabanın içinde oturmanın– tüm anarşist doktrinler için doğru reçete olduğunu biliyordu. Nihilistlerin mottosunu –"Sen git, beni geride bırak"– çoktan benimsemişti.

Kendini gülümsemeye zorladı ve tutumunu değiştirdi:

"Haklısınız Pane Havlik. Bütün işi biz yaparız. Hepimiz aynı şeyi

istiyoruz sonuçta!" Kitapçığını tekrar cebinden çıkardı ve içinden bir bölüm okudu:

"Burada diyor ki: 'Gelecek devrim, daha önceki tüm ihtilallerden ayrılacaktır, çünkü halkta başlayıp büyüyecektir. Bu sefer fırtınaya tek bir ülke yakalanmayacak, Avrupa'nın tüm ülkelerini içine çekecek. Bugün, 1848'de olduğu gibi, bir ülkeden yayılan itici güç, tüm diğer ülkeleri zorunlu olarak harekete geçirecek ve Avrupa'daki devrimci yangını alevlendirecektir.' Ve burada da şöyle diyor..." Kitapçığın sayfalarını çevirdi. "'Bize özgür işgücünü vadettiler, yöneten sınıflar, ama bizleri fabrikalarına köle yaptılar. ('Siz fabrika işçisi değilsiniz Pane Sergey,' dedi arka planda alaycı bir ses.) Bizi efendilere hizmetçi yaptılar. Bize hak ettiğimiz bir yaşam sağlamak için sanayiyi örgütleme sorumluluğunu üstlendiler ama sonu gelmez krizler ve derin sefalet dışında bir şey vermediler; bize barış sözü verdiler ve bizi bitmek bilmez bir savaşa sürüklediler. Verdikleri hiçbir sözü tutmadılar." ("Doğru. Kesinlikle doğru? Ne? Ne diyorsunuz?" diye bağırdı Çek uşak küstahça. Boş gözlerle etrafına bakınarak alkışlanmayı bekledi ama beklediği tepkiyi göremeyince şaşırdı.) "Şimdi, Majesteleri Prens Peter Kropotkin'in –babam bir zamanlar onun arabacısı olarak çalışma onuruna erişmişti– yazdıklarına kulak verin: 'Devlet, sömürünün ve spekülasyonun koruyucusudur, soygun ve dolandırıcılık yoluyla edinilen özel mülkiyetin koruyucusudur. İyi olan tek özelliği el becerisi ve kol gücü olan proleterin,' –sözlerini kanıtlamak ister gibi kaslı pençelerini havaya kaldırdı– 'devletten hiçbir beklentisi yoktur; devlet işçiler için, ne pahasına olursa olsun kurtuluşunu engelleyen bir bünyeden başka bir şey değildir.' Ve devam ediyor: 'Hükmeden sınıflar iş hayatlarında ilerleyebiliyorlar mı? Kesinlikle hayır: Çılgın bir tutkuyla yıpranmış bayraklarını sallıyorlar, egoist bireyciliği, insanın insana, ulusun ulusa karşı rekabetini savunuyorlar. ("Yahudilere karşı!" diye ekledi arkalardan gelen bir ses.) Merkezci devletin muktedir gücü. Korumacılıktan serbest piyasaya ve serbest piyasadan korumacılığa geçerler, gericilikten liberalizme, liberalizmden gericiliğe, ahmaklıktan ateizme ve ateizmden

ahmaklığa geçerler. (Arkalardan yine alaycı sesler yükseldi: "Ahmak, ahmak." Aralarında gülenler oldu.) Hep korkak olmuşlardır. Geçmişe bakarsanız, kalıcı bir eser üretecek beceriye sahip olmadıkları gün geçtikçe daha belirgin hâle geliyor.' Dinlemeye devam edin: '*Devlet* adına konuşan herkes savaşı da onaylıyor demektir. Devlet, gücünü sürekli olarak artırmak için çaba sarf etmektedir ve etmelidir; güç bakımından komşularından üstün olmalıdır, yoksa onların oyuncağı olur. Bu nedenle savaş, Avrupa devletleri için her zaman vazgeçilmezdir. Ama bir veya iki savaş, hâli zaten harap olan devlet makinesine son darbe vuracaktır.'"

Yaşlı bir usta sabırsızlıkla, "Her şey iyi güzel de şimdi ne yapılmalı?" dedi.

"Söyledik ya işte: Yahudileri ve asilleri öldüreceğiz! Küstah olan herkesi ortadan kaldıracağız," diye açıkladı ona Çek uşak. "Ülkedeki gerçek efendiler kimmiş onlara göstereceğiz."

Rus sinirle ve çaresizce başını salladı, sonra, yardım istercesine Zrcadlo'ya döndü ama o hâlâ tartışmaya katılmaya niyeti olmadan bir taşın üzerinde oturmuş uyukluyordu. Bir kez daha konuşmak için kendini toparladı: "Şimdi ne olacağını mı soruyorsunuz bana? Ben de size sormak istiyorum: Ne olması gerekiyor? Birlikler cephelerde. Evlerde yalnızca kadınlar ve çocuklar kaldı, bir de biz! Neyi bekliyoruz?"

"Ama hâlâ demiryolları ve telgraflar var," dedi tabakçı Havlik sakince. "Yarın saldırıya geçsek, öbür gün makineli tüfekler Prag'da olur. Ya sonra? Tahtalı köy."

"O zaman ölürüz," diye bağırdı Rus. "Öyle olacağını düşünmüyorum ama iş oraya gelirse ölürüz." Elinin iç tarafıyla kitapçığına vurdu. "İnsanlık için kurtuluş olup olmadığına kim karar veriyor? Özgürlükler kendiliğinden gelmez, onları kazanmak zorundasınız!"

"*Panove*, beyler! Sükûnet ve soğukkanlılık rica ediyorum." Çek uşak içini çekerek ve acınası bir hareketle konuşmaya başladı: "*Panove*! Eski diplomatik bir cümle şöyle der: Önce para, sonra yine para ve sonra tabii ki para! Soruyorum: Pan Kropotkin'de var mı?"

Eliyle para işareti yaptı. "Kropotkin'de metelik var mı? Parası var mı?"

"Kropotkin öldü," diye söylendi Rus.

"Öldü mü? Ee, o zaman?" Uşağın yüzü düştü. "O zaman boşa konuşuyoruz."

"Bok gibi paramız olacak!" diye bağırdı Rus. "Aziz Nepomuk'un katedraldeki gümüş heykeli üç bin pound etmez mi? Kapusen Manastırı'nda milyonlarca inci ve elmas yok mu? Eski kraliyet tacı ve Zahradka'nın sarayında gömülü bir hazine yok mu?"

"Bunlarla hiç ekmek alınmaz ki," diyen tabakçı Havlik'in sesi duyuldu. "Nasıl paraya dönüştüreceğiz?"

"Saçma." Uşak sevinçle araya girdi. Cesaretini geri kazanmıştı. "Rehin karşılığında borç veren kuruluşlar ne işe yarıyor o zaman? Bu arada, insanlığın kurtuluşu söz konusu olduğunda kim tereddüt eder?"

Bir ses kargaşası patlak verdi; herkes fikrini beyan etmeye çalışıyordu. Sadece işçiler sükûnetlerini korudular.

Gürültü kesilince içlerinden biri ayağa kalktı ve ciddi bir tavırla şöyle dedi: "Burada konuşulanlar bizi ilgilendirmiyor. İnsanların konuştuğu şeyler. Biz, Tanrı bize ne söyleyecek onu duymak istiyoruz." Zrcadlo'yu işaret etti. "Tanrı onun ağzıyla bizimle konuşsun! Atalarımız Hussitlerdi ve ölümlerine doğru hücum etmeleri emredildiğinde neden diye sormazlardı. Biz de sormayacağız. Bildiğimiz tek şey var. Bu böyle devam edemez. Patlayıcılarımız var. Bütün Hradschin'i havaya uçurmaya yetecek kadar. Kazandığımız her bir kuruşla aldık kenara koyduk. Ne olacağını bize söylemeli!"

Odaya ölüm sessizliği çöktü. Herkes heyecanlı bir beklentiyle Zrcadlo'ya bakıyordu.

Polyxena da tavandaki delikten merakla sarktı.

Tiyatro oyuncusunun sendeleyerek ayağa kalktığını gördü ama ağzından tek kelime çıkmadı, aşağı doğru kıvırdığı dudaklarını yolmaya devam etti. Sonra Rus'un, iradesini kullanarak uyurgezeri etkilemeye çalışıyormuş gibi ellerini birbirine kenetlediğini gördü.

Aklına "Aveyşa" sözcüğü geldi ve Rus'un –kendi de ne yaptığını bilmiyordu belki– ne yapmaya çalıştığını hemen anladı: Tiyatro oyuncusunu maşa olarak kullanmak istiyordu.

Ve başarılı oluyor gibiydi: Zrcadlo dudaklarını oynatmaya başlamıştı.

"Hayır, böyle olmamalı!" Uyurgezeri kendi iradesiyle yönlendirebilmek için ne yapması gerektiğine dair hiçbir fikri yoktu. Kendi kendine aynı cümleyi tekrarlayıp durdu: "Böyle olmamalı!"

Rus'un nihilist teorileri zihnine hafifçe dokunup tekrar kaybolmuştu. Sadece tek bir şey aklında kalmıştı: Ayaktakımı, soylular üzerinde hâkimiyet kurmak istiyordu!

Damarlarında akan soylu kan böyle bir düşünceye karşı isyan etti.

Doğru bir içgüdüyle, bu öğretilerdeki itici zehrin ne olduğunu kavradı: "Hizmetkâr"ın "efendi" olma hırsı, soykırımın bir başka şekliydi. Aralarında Kropotkin'i, Tolstoy'u veya Bakunin'i de saydığı fikir babalarının masum olduklarını bilmiyordu ama bu isimlerin hepsinden tüm kalbiyle nefret ediyordu.

"Hayır, hayır, hayır. Böyle olmasını istemiyorum, istemiyorum, istemiyorum!" diye söylendi dişlerini sıkarak.

Bir terazide dengede duran iki karşıt güç, üstünlüğü ele geçirmek için birbirleriyle savaşıyormuş gibi Zrcadlo bir öne bir geriye sallandı, sonra görünmeyen bir üçüncü güç ortaya çıktı ve savaşı kazandı; sonunda ilk sözcükler ağzından çıkmaya başladıklarında kendinden pek de emin görünmüyordu.

Polyxena, Rus arabacıyı tamamen olmasa da bir kez daha yendiği için kendini muzaffer hissetti. Uyurgezer artık ne derse desin rakibinin hoşuna gitmeyeceğini biliyordu.

Aniden sakinleşen ve güveni geri gelen tiyatro oyuncusu, üstünde oturduğu taşa, sanki kürsüye çıkar gibi tırmandı.

Herkes sustu.

"Kardeşlerim! Tanrı'nın sizinle konuşmasını mı istiyorsunuz? Eğer inanırsanız bütün insanların dili, Tanrı'nın diline dönüşebilir.

"Bir insanın dilini, Tanrı'nın diline dönüştüren yalnızca inançtır. Tanrı olduğuna inandığınız anda her şey Tanrı'ya dönüşür!

"Ve eğer bir yerde Tanrı'nın dili sizinle konuştuysa ve bunun insanın dili olduğuna inandıysanız, o zaman Tanrı'nın dili zaten insanın diline indirgenmiştir. Neden kendi dilinizin de Tanrı'nın dili olabileceğine inanmıyorsunuz? Neden kendi kendinize, 'Ben Tanrı'yım, ben Tanrı'yım, ben Tanrı'yım!' demiyorsunuz?

"Kendi kendinize bunu söyler ve söylediklerinize inanırsanız, inancınız da size o dakikada yardımcı olmuş demektir.

"Ama siz, Tanrı'nın sesini, ağzı olmayan yerlerde duymak istiyorsunuz. Ellerini, kollarının olmadığı yerde uzatmasını istiyorsunuz. İradenizi engelleyen her kolun insan kolu, sizinle çelişen her ağzın insan ağzı olduğunu göreceksiniz. Kendi kolunuzda yalnızca insan kolu, kendi ağzınızda yalnızca insan ağzı görürsünüz, Tanrı'nın kolunu değil, Tanrı'nın ağzını değil! Eğer ona inanmıyorsanız ve O'nun her yerde olduğuna inanmıyorsanız, Tanrı kendisini size nasıl gösterecek?

"Aranızda hem kaderi Tanrı'nın belirlediğine hem de aynı zamanda kendi kaderlerinin efendisi olabileceklerine inanan birçok kişi var. Yani, Tanrı'nın efendisi olabileceğinize ama yine de insan kalabileceğinize mi inanıyorsunuz?

"Evet, kaderin efendisi olabilirsiniz ama bunu sadece Tanrı olduğunuzu bilirseniz yapabilirsiniz. Çünkü yalnız Tanrı kadere hükmedebilir.

"Eğer sadece bir insan olduğunuza ve Tanrı'dan ayrı olduğunuza, Tanrı'dan farklı olduğunuza, Tanrı'dan başka bir şey olduğunuza inanıyorsanız, değişmeden kalırsınız ve kader size hükmeder.

"'Tanrı savaş çıkmasına neden izin verdi?' diye soruyorsunuz. Savaşın çıkmasına neden izin verdiniz? Kendinize sorun. Tanrı, siz değil misiniz?

"'Tanrı neden geleceği bize göstermiyor?' diye soruyorsunuz. Neden Tanrı olduğunuza inanmadığınızı kendinize sorun. İnansaydınız, geleceği de bilirdiniz, çünkü onu kendiniz belirlerdiniz. Her-

kes kendi sorumluluğunda olan parçayı görebilir ve kendi yarattığı parçadan herkes bütünü önceden tanıyabilir ve bilebilir.

"Ama bu hâlinizle kaderin köleleri olarak kalmaya devam edeceksiniz. Kader, aşağıya düşen bir taş gibi yuvarlanmaya devam ediyor. Yuvarlanan taş sizsiniz. Birbirlerine yapışmış kum tanelerinden oluşan bir taş ve siz de o taşla birlikte yuvarlanmaya ve aşağıya düşmeye devam ediyorsunuz.

"Ve yuvarlanıp düştükçe, ebedi doğanın değişmez yasalarına göre şeklini değiştirmeye, yeni yeni formlara bürünmeye devam ediyor.

"Taş, gövdesini oluşturan kum tanelerine aldırış etmez. Nasıl edebilir ki? Topraktan olma her şey, sadece kendi bedenini önemser.

"Şimdiye kadar insanlığın büyük taşı, farklı renklerde kum tanelerinden oluşan darmadağınık, gevşek bir taştı; anca yeni yeni bünyesinde bulunan her bir kum tanesinin sahip olduğu şekli almaya başladı: Dev bir insan şekline dönüşüyor.

"İnsanın nefesten ve çamurdan yaratılışı anca şimdi gerçekleşiyor.

"'Akıl' olanlar, daha uyanık, daha mantıklı olanlar, birlikte *onun* aklı olacaklar; ve 'duygu' olanlar, yumuşak, daha düşünceli, daha dalgın, daha keyifli olanlar, onun duygusu olacaklar!

"Böylece halklar, yaşadıkları yere, soylara veya dile göre değil, her birinin tarzına ve tavrına göre bir araya gelecekler.

"En başta Tanrı olduğunuza inansaydınız, en baştan beri durum böyle olurdu ama şimdi kaderin dirençli taşını yontması için kaderin, çekici ve keskiyi, savaşı ve sefaleti eline alması gerekiyor.

"Zrcadlo'nun, 'Ayna' adını verdiğiniz kişinin ağzından, Tanrı'nın sizinle konuşmasını mı umuyorsunuz? O'nun sadece aynası değil, Tanrı'nın ta kendisi olduğuna inansaydınız, Tanrı size olacaklarla ilgili tüm gerçeği söyleyecekti.

"Ama bu durumda sizinle konuşan sadece bir ayna olacaktır ve size gerçeğin küçücük bir parçasını gösterecektir.

"Söyleyeceklerini dinleyeceksiniz ama yine de ne yapacağınızı

bilemeyeceksiniz. Bir insanın, ölümlü olduğu sürece katlanabileceği en değerli sırların bir kısmını, birkaç kelimeyle öğrendiğinizin bile farkında değilsiniz!

"Daha fazlasını istemeyesiniz diye ağzınıza bir parça bal çalınacak."

"Savaş nasıl bitecek? Kim kazanacak?" Çek uşak, kehanetvari konuşmayı kendini tutamayarak böldü. "Almanlar mı Pane Zrcadlo? Sonu ne olacak?"

"So-sonu mu?" Tiyatro oyuncusu yavaş yavaş ve kafası karışmış bir hâlde uşağa döndü; yüz hatları gevşedi, gözlerindeki yaşam söndü. "Son mu? Londra'daki yangın ve Hindistan'daki ayaklanma... bu-bu başlangı... sonun başlangıcı."

İnsanlar, uyurgezerin etrafına toplandılar ve onu soru bombardımanına tuttular. Ama Zrcadlo artık cevap vermiyordu. Duygulardan yoksun bir otomata benziyordu.

Rus arabacı, donuk gözlerle önüne bakıyordu. İsyancıları yönetmek için kullanmayı umduğu dizginleri elinden düşmüştü.

Oyunu kaybetmişti. Tarikat çılgınlığının patlak verdiği yerde, artık onun güce aç bir lider rolünü üstlenmesine gerek kalmamıştı. Tarif edemediği bir hayalet onu arabanın üstünden aşağıya atmış, dizginleri de eline almıştı.

Polyxena, görüş yetisini tekrar kazanmak için bakışlarını kalabalığın etrafında oturduğu karanlık, geniş deliğe dikti. Tiyatro oyuncusu, bütün bu zaman boyunca gaz lambalarından birinin altında durmuştu. Lambanın göz alıcı, parlak ışığı gözlerini kamaştırmıştı.

Retinasını yakan alevlerin yansıması, baktığı her siyah köşede tekrar ve tekrar ortaya çıkıyordu.

Başka görüntüler de ona katıldı. Aşağıdaki derinliklerden yukarıya tırmanan gölgeli yüzler, gözlerindeki sinirlerin yorulmasının bir sonucu olarak görünür hâle gelmişlerdi. Manevi bir Walpurgis Gecesi'nin doğurdukları adım adım yaklaşıyordu.

Polyxena, vücudundaki her bir kasın seğirdiğini hissetti, daha önce hiç tatmadığı bir heyecanla sarsıldı.

Tiyatro oyuncusunun sözleri hâlâ kulaklarında çınlıyordu. İçinde, bugüne kadar varlığından haberdar olmadığı, uyuyan bir şeyleri uyandırmışlardı.

Erkekler de fanatik bir çılgınlığa kapılmış olmalıydı; yüzlerindeki ifadelerin çarpıldığını ve birbirlerine el kol hareketleri yaptıklarını görebiliyordu. Çığlıklarını duydu: "Tanrı bizimle konuştu." "Benim Tanrı olduğumu söyledi."

Ottokar duvara yaslanmıştı, suskundu, dudakları ve yüzü solgundu, titrek ışığı yansıtan gözleri taştan oyulmuş gibi tiyatro oyuncusuna sabitlenmişti. Ağzını sonuna kadar açmış olan karanlık deliğe baktı ve yerinden sıçradı: Delikten gölgeler mi çıkıyordu? Sisten kıyafetlere sarınmışlardı. Çarpık bir gerçekliğin ürünleriydi, yansıma değillerdi: Ottokar. Başka bir Ottokar. Tıpatıp ona benzeyen bir resim, geçmişin bir gölgesi. Elinde bir asayla!

Sonra, gözlerinde siyah bir göz bandı ve paslı miğferi olan bir adam, Hussit Jan Zizka'ya benziyordu ve burada, kulenin içinde deliren Kontes Polyxena Lambua, gri cübbesi içinde, yüzünde korkunç bir gülümseme... Delikten çıkan gölgeler insanların arasına karışıyorlardı ama insanlar onları göremiyordu.

Ve Ottokar'ın görüntüsü yaşayanlarla birleşti, miğferli adam tiyatro oyuncusunun arkasına geçti ve gözden kayboldu; hayaletin siyah göz bandının olması gereken yerde, Zrcadlo'nun yüzüne bir gölde düştü ve paslı miğfer de dağınık saçlara dönüştü. Ölü Kontes'in gölgesi aceleyle Rus'un yanına koştu ve boğmak istercesine ellerini adamın boynunun etrafına doladı.

Rus, neler olduğunu hissetmiş gibi korkuyla nefes almaya çalıştı. Kontes'in gölgesi gaz lambasının yakıcı ışığı altında yavaş yavaş kayboldu ama beyaz parmaklar görünmez kalmaya devam etti.

Polyxena, görüntülerin ona sessiz bir dille ne anlatmak istediğini anladı: Tüm iradesini Zrcadlo'ya odaklayarak Tatar'ın Aveyşa hakkında söylediklerini düşündü.

Neredeyse aynı anda tiyatro oyuncusu canlanıverdi; burun de-

liklerinden hızlı hızlı nefes alıp vermeye başladığında tıslama sesi duyuldu. Adamlar onu öyle görünce geriye doğru kaçtılar.

Tabakçı Havlik kaskatı uzattığı koluyla tiyatro oyuncusunun yüzüne düşen göz bandı gölgesini işaret etti ve bağırdı:

"Jan Zizka! Trocnov'lu Jan Zizka!"

Utangaç bir fısıltı ağızdan ağza yayıldı: "Trocnov'lu Jan Zizka."

Çek uşak yüzünü iki eliyle kapatarak, "Trocnov'lu Jan Zizka!" diye haykırdı. "Bohemyalı Liesel söylemişti, gelecek demişti!"

"Bohemyalı Liesel doğru kehanette bulundu!" Arka planda söyledikleri yankılanır gibi tekrarlandı.

Zrcadlo, diz çöken görünmez bir insanın başına dokunmak istermiş gibi sol elini önüne doğru uzattı.

Gözleri, kör bir adamın ifadesine sahipti.

Polyxena onun, "Kde máš svou pleš," diye mırıldandığını duydu. "Rahip, başını neden kazıtmadın?"

Sonra yavaşça, santim santim, yumruğunu havaya kaldırdı ve aniden, çekiçle bir kemiği kırmak istercesine hızla yere indirdi.

Kalabalık, Zizka gerçekten de bir rahibin kafatasını parçalamış gibi korkuyla irkildi. Taboritler zamanında bu olay gerçekten de yaşanmıştı.

Polyxena, gri cüppeli bir adamın düştüğünü gördüğünü sandı. Çocukken gizlice okuduğu Hussit Savaşları tarihinden sahneler gözlerinin önüne geldi: beyaz bir atın üzerinde siyah zırhıyla Zizka ordularının önünde duruyor, ellerindeki oraklar ve dikenli bir topuz olan *morgenstern*'ler parlıyor; çiğnenmiş tarlalar, yanan köyler, yağmalanmış manastırlar.

Zihninde Ademitler'e karşı verilen kanlı savaşı gördü, öfkeli Borek Klatovsky tarafından yönetilen çıplak erkekleri ve kadınları gördü, ellerinde sadece bıçaklar ve taşlarla Hussitlere hücum ediyorlardı, öldürülene kadar kuduz köpekler gibi dişlerini düşmanlarının boğazlarına geçiriyorlardı. Sona kalan kırk tanesinin etrafı sarıldı ve canlı canlı yanarak öldüler. Deli Taboritler'in saldırısını durdurmak

için zincirler gerilen Prag sokaklarında süren savaşın gürültüsünü duydu. Hradschin'de kaçan garnizonun dehşet verici çığlıklarını, gürzlerin şıngırtısını, baltaların birbirlerine çarptıklarında çıkardıkları metalik sesleri ve mancınıkların havayı yararken çıkardıkları uğultuları duydu.

Ölmekte olan Ademitler'in okuduğu lanetin nasıl gerçekleştiğini gördü: "Kör olasıca tek gözlü Zizka." Okun vızıldayarak nasıl uçtuğunu ve gören tek gözüne nasıl saplandığını gördü. Komutanlarının nasıl her iki koluna girdiğini, bir tepenin üzerinde körlüğüyle çöken geceye bakarken savaşın aşağıda, doğan sabahın ilk ışıklarında nasıl şiddetle devam ettiğini gördü. Ordularına verdiği emirleri duydu. Askerlerin, düşman ordularını, orağın mısırı biçmesi gibi biçtiklerini gördü. Ölümün, uzattığı elinden çıkarak bir yıldırım gibi önündeki topraklara düşmesini seyretti. Ve sonra... ve sonra, hepsinden daha korkunç bir şey gördü: Vebaya yakalanan Zizka'nın ölümünü ama buna rağmen... buna rağmen yaşamaya devam edişini! Derisi bir davul gibi gerilmişti! Çınlayan, havlamayı andıran korkunç sesi, onu duyan herkesin kaçmasına neden oldu.

Kör ve derisi yüzülmüş Trocnov'lu Jan Zizka, çürümeye başlamış atını görünmez bir şekilde ordularının önünde sürüyor, onları zaferden zafere götürüyordu! Zizka'nın ruhunun geri dönmüş ve tiyatro oyuncusunun bedenini ele geçirmiş olabileceği düşüncesi, Polyxena'nın tüylerinin diken diken olmasına neden oldu.

Zrcadlo'nun isyancılara söylediği sözler dudaklarından bir fırtına gibi dökülmeye başladı, önce tiz ve emredici, sonra daha boğuk ve tahrik edici. Kısa ve tamamlanmamış cümleler birbirini izliyor, onu dinleyen her beyinden mantığı söküp alıyordu.

Tek tek hecelerin sesi bile top atışları gibi sağır ediciydi. Ne anlama geliyorlardı? Kanı, kulaklarında öyle bir uğulduyordu ki söylenenleri anlayamıyordu. Adamın ne söylediğini sadece erkeklerin gözlerindeki vahşi ateşten, sıktıkları yumruklardan, eğdikleri kafalardan ve fısıltılı duraklamalardan sonra, zaman zaman bir kasırga

gibi patlak veren ve kalpleri yerinden söken sözlerden tahmin edebiliyordu.

Rus arabacının boynuna boğmak için asılan atasının parmaklarını hâlâ görebiliyordu.

"Ruhumun çizdiği resimler birer hayalet oldu ve aşağıda kendi işlerine bakıyorlar," diye düşündü ve onlarla arasındaki bağın koptuğunu, kısa bir süreliğine de olsa kendi benliğinin tekrar ortaya çıkabileceğini fark etti.

Ottokar yüzünü tavana çevirdi, onun varlığını hissetmiş gibiydi. Gözleri onunkileri buldu.

Yüzünde, Polyxena'nın çok iyi tanıdığı hüzün ve içe kapanıklığın ifadesi vardı.

"Görmüyor ve duymuyor," diye düşündü. "Uyurgezerin sözleri onun içindi; Lindenhof'ta duyduğu sesin duası gerçek oluyordu: 'Kutsal Meryem, onu tüketen bu özlemi duy ama ellerine insan kanı bulaşmasına izin verme.'"

Aniden içini, yankılanan org seslerinden oluşan bir şarkı gibi bir his kapladı: Ottokar'a karşı, bir insan kalbinin hissedebileceğini asla tahmin etmediği, sonsuz bir sevgiyle dolup taştı.

Bir an için geleceğin karanlık perdesi yırtılmış gibi, Ottokar'ın orada dikildiğini gördü: Elinde bir asa vardı. Daha önce onunla bir olan gölge, Polyxena için ete kemiğe bürünmüştü. Kafasında da bir kraliyet tacı duruyordu.

Şimdi Ottokar'ı tüketen özlemi anlıyordu. Hepsi Polyxena içindi!

"Benim sevgim, onun sevgisinin zayıf bir yansıması sadece." Kendisini paramparça olmuş gibi hissetti, artık doğru düzgün düşünemiyordu.

Zrcadlo'nun konuşması, uzaklardan gelen bir fısıltı gibi zihninde yankılanıyordu: Bohemya'nın kaybolan ihtişamından ve gelmekte olan yeni bir şanın görkeminden bahsediyordu. Ve işte! "Kral!" Az önce 'kral" mı demişti o?

Polyxena, Ottokar'ın onu birdenbire tanıdığını gördü. Genç ada-

mın beti benzi attı, elini kalbinin üstüne götürdü ve düşüp bayılmamak için büyük bir çaba sarf etti.

Sonra sağır edici bir kükreme havayı yırttı ve oyuncunun son sözlerini yuttu.

"Jan Zizka! Trocnov'lu Jan Zizka önderimiz olacak!"

Zrcadlo, Ottokar'ı gösterdi ve gergin kalabalığa doğru bir kelime kükredi.

Polyxena ne dediğini anlamadı. Sadece sevgilisinin bilincini kaybederek yere yığıldığını gördü. Kendi kulak tırmalayan çığlığını duydu.

"Ottokar! Ottokar!"

Bir sürü beyaz göz aniden ona dönmüştü. Eğildiği delikten geri çekildi.

Ayağa fırladı. Birine çarptı. Bunca zamandır karanlıkta saklanıyor olmalıydı.

Aklına hemen "kale merdivenlerindeki sakat" geldi. Sonra kule kapısını savurarak açtı ve Lindenhof'u bir hışımda geçerek kendini sis denizinin içine attı.

Veda

Hızlı adımlarla yaklaşmakta olan tarih, kraliyet ailesinin hekimi için yılın en önemli olayı anlamına geliyordu: 1 Haziran! Karlsbad'a yapacağı yolculuk!

Kırmızı yelekli arabacı her sabah güneş doğarken "pencereyi tıklatana" ve saygıdeğer beyefendinin ilgisini çekebilecek her türlü müjdeyi hizmetçiye bağırarak anlatabilene kadar kraliyet şatosunun etrafında tur atardı: Yeni kayışlar cilalanmıştı, özel bir boyayla boyanmış at arabası çok şükür kurumuştu ve Karlitschek ahırda çoktan kişnemeye başlamıştı bile.

İmparatorluk Hekimi yola çıkacağı günü iple çekiyordu.

Dünyada, yaşadığınız şehri terk etme isteğini en çok Prag'da hissederdiniz ama aynı zamanda terk eder etmez de en çok Prag'ı özlerdiniz.

İmparatorluk Hekimi de bu tuhaf çekme ve itme gücünden mustaripti, gerçi aslında Prag'da değil, Hradschin'de yaşıyordu ama olsun.

Seyahat çantaları çoktan odanın her yerine dağılmaya başlamıştı. İmparatorluk Hekimi dün gece bir öfke nöbeti geçirmiş ve genç olsun yaşlı olsun bütün Bohemyalı Liesel'ları, Zrcadlo'ları, Mançuları ve Yeşil Kurbağa'ları cehenneme sürmüştü. Kısacası; geçirdiği bu kriz, bir enerji patlaması yaşamasına sebep olmuş, bu da bir saatten az bir süre içinde Karlsbad'da geçireceği günler için uygun gördüğü bütün eşyaları dolaplardan ve çekmeceli sandıklardan çıkarıp torbalara ve deri çantalara tıkıştırmasını sağlamıştı. Eşyaları

dar ağızlı çantalara tıpkı bir penguenin yakaladığı balığı yavrusunun gagasına koyması gibi koymuştu. En sonunda da ağızlarından ceketler, kravatlar, iç çamaşırlar sarkan şişkin bavulların dirençleri kırılana ve sürgüleri bir iç çekişle yerlerine oturana kadar üzerlerinde zıplamıştı.

Dışarıda sadece üzerlerine kaplan kafaları ve unutmabeni çiçekleri şeklinde cam boncuklar işlenmiş bir çift patik ve bir gecelik bırakmıştı. Her ikisini de kriz patlak vermeden önce, kör eden öfkesinden saklanıp haftalarca kendilerini aratmasınlar diye, dikkatlice başının üzerindeki şamdana bağlamıştı.

Şimdi ilkini ayaklarına geçirmiş, ikincisini ise vücuduna sarmıştı. Ayak bileklerine kadar inen, altın düğmeli bir cübbeydi bu. Uzun eteği banyoda oturup kalkmasını engellemesin diye de arkasında tokayla tutturulan derin bir yırtmacı vardı.

Bu kıyafetler içinde odasında sabırsızca volta atıyordu.

En azından öyle yaptığını sanıyordu.

Gerçekte yatağında yatmış uyuyordu. Ertesi gün seyahate çıkacak birine yakışır, huzursuz bir uykuydu ama uykuydu işte. Uyuyor ve rüya görüyordu.

Rüya görmek, Karlsbad seyahatinin can sıkıcı bir yan etkisiydi, önceki yıllardan da aşinaydı bu duruma; her mayıs kendisine musallat olurlardı ve bu mayıs ayında da rüyalar neredeyse dayanılmaz biçimler almışlardı. Daha önceki yıllarda, bu gibi durumlarda gördüğü bütün rüyaları inatla günlüğüne kaydederdi. Rüyalardan bu şekilde kurtulabileceği yanılgısına düşmüş, onları yazmanın durumu daha da kötüleştirdiğini çok sonra fark etmişti.

Böylece ona dayanılmaz gerçeği kabul etmekten ve deneyimlerine göre bilinçsiz, derin bir uykuya dalacağından emin olduğu diğer on bir ayı iple çekmekten başka bir seçeneği kalmamıştı. Bir ileri bir geri dolaşırken gözleri şans eseri yatağının üzerindeki yaprak takvime takıldı. Şaşkınlıkla rezil Walpurgis Gecesi'ni gösteren 30 Nisan tarihinin hâlâ kopartılmamış olduğunu gördü.

"Ne kadar korkunç," diye mırıldandı, "1 Haziran'a kadar daha

tam dört hafta mı var? Ben valizlerimi topladım bile! Şimdi üzerime ne giyeceğim? Geceliğimle 'Hızlı'ya kahvaltıya gidemem ki!" Bütün eşyaları tekrar valizlerden çıkarma fikri çok can sıkıcıydı. Ağızlarına kadar tıka basa dolu çantaların bütün gardırobunu kustuklarını hayal etti. Muhtemelen kusturucu tartar yutmuş gibi inlerler ve geğirirlerdi de. Daha şimdiden zihninde kendisine engerek yılanları gibi sarılan sayısız kravat görebiliyordu. Bu kadar uzun süre kilit altında kalmış olmanın öfkesiyle çekçek, yengeç kıskaçlarıyla topuğunu ısırmak istedi ve bir çocuk başlığına benzeyen pembe örgü filenin yerini bile, beyaz renkli yumuşak askılarının güderi deriden kayışları almıştı. Günlük kullanılan cansız bir nesnenin böylesine bir saldırıya kalkışması ne büyük küstahlıktı! Rüyasında, "Hayır," diye karar verdi, "Valizler kapalı kalacak!"

İmparatorluk Hekimi yanlış görmüş olabileceğini umarak gözlüğünü taktığında ve takvimi tekrar kontrol etmek istediğinde oda aniden buz kesti ve gözlüğünün camları birdenbire buğulandı.

Gözlüğünü çıkardığında, karşısında çıplak bir adam duruyordu. Belinin etrafı sadece bir kürkle sarılıydı. Koyu tenliydi, uzun boyluydu. Doğal olamayacak kadar inceydi. Kafasının üzerinde altın parıltıları olan siyah bir başlık taşıyordu.

İmparatorluk Hekimi, karşısında duranın Şeytan olduğunu hemen anladı ama hiç şaşırmadı çünkü derinlerde bir yerde, uzun zamandır böyle bir ziyareti beklediğini de biliyordu.

"Sen, bütün dilekleri gerçekleştirebilecek adam mısın?" diye sordu ve önünde eğildi. "Gerçekleştirebilir misin?"

"Evet. Ben, insanların dileklerini teslim ettikleri Tanrı'yım," diye sözünü kesti hayalet ve beline bağladığı kürkü gösterdi. "Tanrılar arasında belinde kuşak olan tek Tanrı benim, diğerleri ise cinsiyetsiz.

"Yalnız *ben* arzuları anlayabilirim; cinsiyetini kaybeden, arzuların ne olduklarını da sonsuza kadar unutmuş demektir. Her arzunun keşfedilmemiş, en derinlerdeki kökü cinsiyettir. Her ne kadar çiçek, yani uyanan arzu, cinsiyetle ilgili görünmese de bu böyledir.

"Tanrılar arasında tek merhametli olan benim. Duyduğumda yerine getirmediğim dilek yoktur.

"Ama sadece ruhların dileklerini duyar ve onları ışığa doğru getiririm. Bu yüzden benim ismim 'Luci-fero'dur.

"Yürüyen cesetlerin ağzından dökülen dileklere kulaklarım sağırdır. Bu sebeptendir ki 'ölüler' beni gördüklerinde dehşete düşerler.

"*Ruhları* öyle isterse, insanların bedenlerini acımasızca paramparça ederim. Bir cerrah nasıl üstün bilgiden kaynaklanan bir acımasızlıkla kangrenli uzuvları tanır ve onları bedenden ayırırsa, ben de öyle yaparım.

"Birçok insanın *ağzı* ölüm için yalvarırken *ruhları* yaşamayı diler. O insanları yaşamaya zorlarım. Pek çokları zengin olmak için yanıp tutuşurken ruhları iğne deliğinden geçebilmek için yoksulluğa özlem duyar. Onları yeryüzünde dilenci yaparım.

"Senin ve babanın ruhları, dünyevi varoluşta uykuyu arzuladı: Ben de sizi özel hekimler yaptım. Bedenlerinizi taştan bir şehre koydum ve etrafınızı taştan insanlarla çevirdim.

"Flugbeil, Flugbeil, ben ne istediğini biliyorum! Tekrar gençleşmek istiyorsun! Ama benim gücümden şüphe ediyor, geçmişi geri getiremeyeceğimi düşünüyorsun ve cesaretin kırılıyor, tekrar uyumayı tercih ediyorsun. Hayır Flugbeil, uyumana izin vermeyeceğim! Senin *ruhun* da yalvarıyor: tekrar genç olmayı arzuluyor.

"Bu yüzden *ikinizin de* dileğini gerçekleştireceğim.

"Ebedi gençlik, ebedi gelecek demektir ve ebediyetin hüküm sürdüğü krallıkta geçmiş, ebedi şimdiki zaman olarak yeniden uyanır."

İmparatorluk Hekimi, bu son sözlerle birlikte hayaletin şeffaflaşmaya başladığını ve yerinde –göğsünün olduğu yerde– giderek daha da netleşen bir sayı bıraktığını, en sonunda geriye sadece "30 Nisan" tarihinin kaldığını fark etti.

Bu şamataya kesin olarak bir son vermek için uzanıp takvim yaprağını kopartmak istedi ama başaramadı. Hayaletleriyle birlikte Walpurgis Gecesi'ne bir süre daha katlanmak zorunda kalacağını anladı.

Kendini, "Güzel bir yolculuk beni bekliyor," diye teselli etmeye çalıştı. "Karlsbad'daki gençleştiren tatil de bana iyi gelecek."

Uyanmak ona nasip olmadığı için rüyasız bir uykuya dalmaktan başka seçeneği kalmamıştı.

Her sabah saat tam 5'te, Prag'da, opera binasının köşesinden dönen elektrikli tramvayın vagonlarından çıkan ve rayları uğuldatan, kulak tırmalayıcı, korkunç tiz bir ses, Hradschin'de uyuyanları uyandırırdı.

İmparatorluk Hekimi, aşağıdaki önemsiz "dünya"nın yaşamla ilgili ortaya koyduğu bu sevimsiz ifadeye o kadar alışıktı ki artık bu ses onu rahatsız bile etmiyordu. O sabah her gün duyulan ses, açıklanamaz bir şekilde duyulmayınca yatağında huzursuzca dönmeye başladı.

"Aşağıda bir şeyler oluyor galiba," diye mantıklı bir açıklama zihninde kendisine yer açmaya çalıştı ve son birkaç günün sıkıcı anılarından oluşan bir orduyu da peşi sıra getirdi.

Dün sık sık dürbünüyle bakmıştı ve her seferinde sokakların insanlarla dolup taştığını görmüştü; köprülerin üzerinde bile kargaşa hâkimdi ve aralıksız "Slava" ve "Nas zdar" bağırışları uzatılan "Haahaahaa" çağrısıyla karışıyor, penceresine çarpıyordu. Akşama doğru, sayısız meşalelerle aydınlatılan Zizka'nın devasa şeffaf görüntüsü, yeraltı dünyasının beyaz bir hayaleti gibi Prag'ın kuzeydoğusundaki bayırın üzerinde belirivermişti. Savaşın başından beri ilk defa böyle bir şey yaşanıyordu.

Öncesinde bir sürü tuhaf söylenti duymamış olsaydı meseleye daha fazla dikkat etmeyecekti: Ölümden dirilen Zizka (hizmetçisi, tüm aşırı heyecan belirtilerini göstererek on parmağı üzerine de yemin ederek anlatmıştı) şahsen ve gerçekten orada burada ortaya çıkmaya başlamıştı.

Prag'daki fanatiklerin hiçbir şeyi imkânsız görmediklerini ve kitlesel bir ayaklanma çıkana kadar bütün söylentileri sağda solda anlatmaya devam edeceklerini eski deneyimlerinden biliyordu ama böyle çılgınca bir fikrin kök saldığını ilk defa görüyordu.

O yüzden yarı uykulu hâlde tramvay sesinin yokluğunu yayılmakta olan bir kargaşanın işareti olarak algılamasına şaşırmamak gerekirdi. Üstelik önsezisinde haklıydı da çünkü tam da o sıralarda Prag gerçekten de bir ayaklanmanın içinde bulunuyordu.

Birkaç saat sonra, uykusunun en güzel yerinde, Belşazzar'ınki gibi bir el beliriverdi. Yalnız bu Belşazzar'ın değil Ladislaus adında bir uşağın eliydi ve kendisinin yazmadığı (ki yazamazdı da zaten) bir kartvizit uzattı:

STEFAN BRABETZ

kamu güvenliğini sağlamak için resmi lisanslandırılmış ösel organ bireysel çocukların tespit edilmesi ile birlikte evlilik hayatının en dikkatli şekilde izlenmesinin yanı sıra temerrüde düşen borçların, kambiyo senetlerinin ve ev satışlarının kesintisiz olarak göz önünde tutulması. Kaybedilen herhangi bir köpek tekrar tanınma garantisiyle iade edilecektir.

!Sayısız Teşekkür Mektubu!

"Walpurgis Gecesi," diye mırıldandı İmparatorluk Hekimi ve bir an için gerçekten hâlâ rüya gördüğünü sandı.

"Bu insan bu saatte ne ister?" diye sordu yüksek sesle.

Kısa ve öz bir cevap geldi: "Bilmiyorum."

"Peki neye benzer?"

"Her gün başka bir şeye, rica ederim."

"Bu da ne demek oluyor?"

"Yani, Stefan Brabetz her beş saniyede bir üstünü değiştirir. Çünkü tanınmak istemez."

İmparatorluk Hekimi bir süre düşündü. "İyi, içeriye gelsin bakalım."

Böylece kapı eşiğinde biri şiddetle boğazını temizledi ve dışarıya çıkan uşağın yanından bir adam, kauçuk ayakkabıları üzerinde sessizce odaya süzüldü. İki gözünü de kısmış, burnuna bir siğil yapış-

tırmıştı, göğsü tenekeden yapılmış madalyalarla doluydu, kibarca büktüğü kolunun altında bir evrak çantası ve bir hasır şapka taşıyordu. El etek öpen bir tavırla ağzından bir kelimeler seli salıverdi:

"Ekselansları, muhterem beyefendi, İmparatorluk Hekimi'ne en mütevazı saygılarımı sunmak isterim!"

"Ne istemiştiniz?" diye sordu Penguen keskin bir ifadeyle, yorganın altında huysuz bir çırpınma hareketi yaptı.

Casus yeniden saçmalamaya başlamak istedi ama Penguen sözünü kesti:

"Ne istediğinizi bilmek istiyorum!"

"Şey – rica ederim – pardon – muhterem hanımefendi Kontes'le ilgili bir konu efendim. Elbette, çok özür dilerim Ekselansları, çok hoş genç bir hanım. Onu aradığımdan değil! Tanrı korusun!"

"Hangi Kontes?" diye sordu Hekim Bey şaşkınlıkla.

"Ekselansları hangisi olduğunu bilir."

Flugbeil cevap vermedi, nezaket gereği Kontes'in ismini sormaktan kaçındı. "Hm. Hayır. Hiç kontes tanımıyorum."

"O zaman, Ekselansları, tanımıyordur."

"Evet. Hm. Ayrıca, bunun benimle ne ilgisi var?"

Dedektif bir kırlangıç misali, saygıyla sandalyenin kenarına tünedi, şapkasını parmaklarının arasında çevirdi, tatlı bir gülümsemeyle gözlerini tavana dikti ve sonra birden açık sözlü olmaya karar verdi:

"Kusura bakmayın Ekselansları, ama ben tanırsınız diye düşündüm, Hanımefendi Kontes söyledikleri kadar güzel, genç bir hanım, çok narin. İşte öyle. Sonra kendi kendime dedim ki, asil bir hanımefendinin, hem de bu kadar genç, hiç ihtiyacı yokken, cebinde beş kuruşu olmayan Vondrejc gibi sefil bir serseriyle ne işi olabilir? İşte öyle. Hem de saygıdeğer İmparatorluk Hekimi eve girip çıkıyorken. Ve ev çok daha rahatken.

"Bu arada, eve sığamıyorsanız, her odasının dışarıya açılan bir kapısı olan başka bir ev biliyorum. İşte öyle."

"İlgilenmiyorum. Susun lütfen!" diye çıkıştı Penguen ama sözler

ağzından çıkar çıkmaz pişman oldu. Adamın ne diyeceğini merak ediyordu. "Satmak istediğiniz her neyse ilgilenmiyorum."

"Öyleyse yapacak bir şey yok Ekselansları!" dedi "ösel organ". Gözle görülür bir şekilde hayal kırıklığına uğramıştı. "Ben sadece ilgilenirsiniz diye düşünmüştüm. Yazık oldu! Kontes'le bir kere konuşmam yeterli olacaktı, elimde ona karşı bir kozum vardı. Ayrıca düşünmüştüm ki," Bay Brabetz'in sesi iyice tizleşti, "böylece Ekselansları'nın da artık Bohemyalı Liesel'a gitmesine gerek kalmaz."

İmparatorluk Hekimi irkildi. Bir an ne diyeceğini bilemedi.

"Yaşlı cadıya bu yüzden gittiğimi düşünmüyorsunuz herhalde, değil mi? Delirdiniz mi?"

Dedektif kendini savunmak istercesine ellerini kaldırdı: "Ben ve böyle bir şey düşünmek? Yemin ederim! Ekselansları!" Birden şaşı bakmayı unuttu ve dikkatle Hekim Bey'i incelemeye başladı. "Ekselanslarının – tabii ki de – farklı – sebepleri olduğunu elbette biliyorum – pardon – Bohemyalı Liesel'a gitmesi için. Eh, aslında ben de bu yüzden gelmiştim! Farklı sebepler."

Penguen merakla öne doğru eğildi: "Neymiş o sebepler?"

Brabetz omuzlarını silkti. "Gizlilik benim işimin gereği. Ekselansları'nın Liesel'la ilgili bir komployа karıştığını doğrudan söylemek istemem. Gerçi..."

"Gerçi ne?"

"Gerçi günümüzde çok değerli insanlar vatan hainliği şüphesiyle suçlanıyorlar."

İmparatorluk Hekimi kulaklarına inanamadı.

"Vatan hainliği mi?"

"Hayır; şüphesi, şüp-he-si! Yani. Şüphe!" Hekim Bey göz kırpmalarını anlamayınca casus daha açık konuştu: "Yani. İşte şüphe diyorum." Düz tabanlı ayaklarına kederle baktı. "Ne yazık ki! Bir yerde şüpheli hareketleri bildirmek benim görevim, yani eğer bir yerlerde şüphe varsa. Ben sorumluluğunu bilen bir insanım. Gerçekten. Tabii beni ikna edebilirseniz o başka, şüphelerimi giderebilirsiniz. Her şey karşılıklıdır sonuçta, değil mi?" Kirli ellerindeki tırnakları incelemeye koyuldu.

Hekim Bey öfkeden kudurmak üzereydi.

"Başka bir deyişle rüşvet istiyorsunuz, öyle mi?"

"Rica ederim, efendim, size kalmış bir şey."

"İyi." İmparatorluk Hekimi zili çaldı.

Uşağı kapıda belirdi.

"Ladislaus, bu herifi yakasından tut ve merdivenlerden aşağıya at!"

"Emriniz olur."

Palmiye yaprağı şeklinde açılan muazzam bir pençe çıktı ortaya ve odayı kararttı. Bir saniye içinde casus ve kâhya birer film karesi gibi kaybolup gittiler.

İmparatorluk Hekimi dikkat kesildi: Aşağıdaki koridorda bir çarpma sesi!

Sonra ağır ayak sesleri merdivenlerden aşağıya indi. Paldır küldür sesler geldi.

"Bana öyle geliyor ki Ladislaus adamı havaya kaldırmış, hatta belki de merdivenlerden aşağıya atıyor. Söylediklerimi harfi harfine uyguluyor," diye söylendi İmparatorluk Hekimi. Kollarını göğsünde kavuşturdu ve huzursuz sabah uykusuna geri dönmek için gözlerini kapadı.

Bir sızlanma sesiyle yerinden sıçradığında on beş dakika ya olmuştu ya olmamıştı.

Bir an sonra biri kapıyı dikkatlice açtı ve Baron Elsenwanger, arkasında sarı av köpeği Brock'la birlikte, parmak uçlarında içeriye süzüldü. İşaretparmağını uyarırcasına dudaklarının üzerine koymuştu.

"Selam, Konstantin! Bu kadar erken bir saatte nerelerden geliyorsun böyle?" diye seslendi İmparatorluk Hekimi sevinçle. Ama arkadaşının yüzündeki aptalca gülümsemeyi görünce sözleri boğazında takılı kaldı. "Zavallı adam," diye mırıldandı. Derinden sarsılmıştı. "Azıcık aklı vardı, onu da kaybetmiş."

"Pst, pst." Baron esrarengiz bir tavır içindeydi. "Pst. Pst. Yapma!" Sonra çekinerek etrafına bakındı, cebinden sararmış bir zarf çıkardı ve yatağın üzerine attı. "Al bunu Flugbeil. Ama yapma, yapma!"

Yaşlı tazı kuyruğunu kıstırdı, yarı kör, donuk gözlerini deli efendisine dikti ve uluyacakmış gibi ağzını kocaman açtı ama hiç ses çıkmadı.

Ürkütücü bir görüntüydü.

"Ne istiyorsun, ne yapmayayım?" diye sordu İmparatorluk Hekimi adama acıyarak.

Elsenwanger parmağını kaldırdı: "Taddäus, rica ediyorum. Ama yapma, yapma! Biliyor musun... Biliyor-biliyor musun..." Fısıldadığı her bir kelimeyle birlikte Flugbeil'ın kulağına biraz daha yaklaşmıştı, neredeyse dudakları yanağına değecekti. "Polis peşimde Taddäus. Hizmetçilerim de biliyorlar. Pst, pst. Hepsi kaçtı. Božena bile gitti."

"Ne? Hizmetçilerin mi kaçtı? Neden peki? Ve ne zaman?"

"Bu sabah erkenden. Pst, pst. Yapma, yapma. Biliyor musun, dün bir tanesi bana geldi. Siyah dişleri olan bir tanesi. Ve siyah eldivenleri. İki gözü de fıldır fıldır. Hani anla, 'bolisten' birisi."

"İsmi neydi?" diye sordu Hekim Bey.

"İsminin Brabetz olduğunu söyledi."

"Senden ne istiyormuş?"

"Xena'nın orada burada dolaştığını söyledi. Pst, pst. Neden gittiğini biliyorum. Her şeyi öğrendi! Pst, yapma. Biliyor musun, benden para istedi. Yoksa her şeyi anlatacağını söyledi."

"Umarım ona para vermemişsindir?"

Baron yine utanarak etrafına bakındı: "Wenzel'dan onu merdivenlerden aşağıya atmasını istedim."

"Çok ilginç, deliler bazen nasıl da doğru davranışlarda bulunuyorlar," diye düşündü Penguen kendi kendine.

"Pst. Ama şimdi Wenzel da gitti. Brabetz ona her şeyi anlattı."

"Rica ediyorum Konstantin, sakince bir düşün: Ona ne söylemiş olabilir?"

Elsenwanger ona sararmış zarfı gösterdi.

İmparatorluk Hekimi zarfı eline aldı, çoktan açılmıştı ve ilk bakıştan da anlaşılacağı üzere, içi boştu: "Bununla ne yapacağım Konstantin?"

"İsa, Meryem ve Yusuf aşkına, yapma, yapma!" diye sızlandı Baron.

İmparatorluk Hekimi arkadaşını çaresizce izledi.

Elsenwanger bir kez daha kulağına doğru yaklaştı. Gözlerinden korku okunuyordu.

"Bogumil... Bogumil... Bogumil," diye inledi.

İmparatorluk Hekimi anlamaya başlamıştı: Arkadaşı, muhtemelen bir rastlantı eseri, resim odasında bir yerlerde bu zarfı bulmuştu ve kendini, bunun ölü kardeşi Bogumil'den gelen bir mektup olduğuna ikna etmişti. Zrcadlo'yla ilgili anısı da inanmasına yardımcı olmuş olmalıydı. Sonunda aklını yitirmişti.

"Biliyor musun Taddäus, onu aşağıda, Tyn Kilisesi'nde hiç ziyaret etmediğim için beni mirasından men etmiş olabilir. Ama, İsa ve Meryem, ben aşağıya, Prag'a gidemem ki! Ver şunu Taddäus, ver şunu! Yapma, yapma. İçinde ne yazdığını asla öğrenmemeliyim! Öğrenirsem mirastan menedilmiş olurum! Sende kalsın Flugbeil, iyi sakla; sadece açıp okuma, olur mu? Okuma! Eğer ölürsen diye üzerine benim ismimi yaz. Benim olduğu anlaşılsın diye! Ama iyi sakla. Duydun mu beni! Benim evimde güvende olmaz; herkes öğrendi. O yüzden gittiler. Xena da gitti."

"Ne? Yeğenin mi?" diye bağırdı Hekim Bey. "O da mı gitti? Nereye gitti?"

"Pst, pst. Gitti işte. Her şeyi öğrendiği için." Flugbeil'ın sorusu üzerine, Elsenwanger Polyxena'nın ortadan kaybolmasını anlatmakta ısrar etmeye devam etti. "Artık her şeyi öğrendiği için." Ağzından daha fazlasını duymak mümkün değildi.

"Biliyor musun Taddäus, bütün şehir ayakta. Herkes biliyor. Dün gece Zizka tepesi aydınlatıldı, çünkü vasiyetnameyi arıyorlardı. Ve Brock da," köpeğine gizemli kaş göz hareketleri yaptı, "bir şeyler sezmiş olmalı. Şuna bak nasıl da korkuyor. Ve bir de Zahradka'nın evinde sinek istilası patlak vermiş. Her yerde sinekler varmış. Sarayın her yerinde."

"Konstantin, Tanrı aşkına, ne saçmalıyorsun!" diye bağırdı İm-

paratorluk Hekimi. "Zahradka'nın evinde tek bir sinek bile olmadı, hiçbir zaman! Hayal görüyor. Duyduğun her şeye inanma!"

"Ruhum ve Tanrı üzerine yemin ederim!" diye ısrar etti Baron ve kendi göğsüne vurdu. "Kendi gözlerimle gördüm."

"Sinekleri mi?"

"Evet. Hepsi simsiyahtı."

"Sinekler mi?"

"Evet, sinekler. Ama şimdi gitmem gerekiyor. Yoksa polis fark eder. Ve zarfı iyi sakla. Duydun mu? Ve unutma. Eğer ölürsen, zarf benim! Ama açıp okuma, yoksa mirasımdan olurum. Yapma, yapma. Ve buraya geldiğimi kimseye söyleme! Hoşça kal Flugbeil, hoşça kal!"

Deli adam, parmak uçlarında ve sessizce, geldiği gibi gitti.

Kuyruğunu kıstırmış olan av köpeği de peşinden çıktı. İçi ifade edilemez bir hoşnutsuzlukla dolup taştı.

Başını ellerinin arasına aldı.

"Ölüm yine birini hâlâ hayattayken alıp götürdü. Zavallı, zavallı adam!"

Aklına Bohemyalı Liesel ve güzel gençliğin kaybolup gittiğine dair söylenmeleri geldi.

"Polyxena'ya ne oldu acaba? Ve bir de şu sinek problemi var. Çok ilginç. Zahradka, hayatı boyunca kendini hayali sineklerden sakındı. Sonunda gerçekten de geldiler. Onları çağırmayı sonunda başarmış gibi gerçekten de."

Dün gece, kafasında bir piskopos başlığı olan çıplak bir adamın kendisini ziyaret ettiği ve bilinçsiz tutulan dileklerin gerçekleşmesiyle ilgili bir şeyler anlattığına dair soluk bir hatıra belirdi aklında. Galiba sineklerin birdenbire ortaya çıkmasıyla bağlantılı olabilecek bir şeyler söylemişti.

"Gitmeliyim." Birden yerinden fırladı. "Giyinmeliyim. Pantolonlarımı getirecekti, nerede kaldı bu kadın. Neyse, daha iyi. Bugün gideceğim. Sadece şu kasvetli Prag'dan uzaklaşmak istiyorum! Çıl-

gınlık bir kez daha kendisini bütün sokaklarda göstermeye başladı. Gençleşmek için Karlsbad'a gitmeliyim."

Zili çaldı.

Bekledi. Kimse gelmedi.

Zili bir kere daha çaldı.

"Oh be, sonunda!" Biri kapıyı tıklattı.

"Girin!"

Ödü patladı. Kendini tekrar yatağına attı ve yorganını çenesine kadar çekti: Gelen hizmetçisi değildi. Onun yerine Kontes Zahradka, elinde deri bir çantayla kapının eşiğinde duruyordu.

"Tanrı aşkına, Hanımefendi, üzerimde sadece bir gecelik var!"

İmparatorluk Hekimi'ne bakmadan, "Binici çizmelerinizle uyumadığınızı tahmin edebiliyorum," diye söylendi yaşlı kadın.

"Bugün yine heyheyleri üzerinde," diye düşündü İmparatorluk Hekimi. Kontes'in bir şeyler söylemesini bekledi.

Yaşlı kadın bir süre sessiz kaldı ve boş boş havaya baktı.

Sonra çantasını açtı ve Hekim Bey'e çok eski bir binici tabancası uzattı:

"İşte! Bunu nasıl dolduracağım?"

Flugbeil silahı inceledi ve kafasını salladı:

"Bu bir çakmaklı silah Hanımefendi. Bunu doldurmak artık o kadar da kolay değil."

"Doldurmak istiyorum ama!"

"Eh, önce namluya barut dökmeniz gerekiyor, sonra içine bir mermi ve bir parça kâğıt sokacaksınız. Ardından mafsala da barut koyacaksınız. Çakmaktaşı çaktığında, çıkan kıvılcım silahı ateşleyecektir."

"İyi, teşekkür ederim." Kontes silahı tekrar çantasına soktu.

"Hanımefendi silahı kullanmayı düşünmüyordur herhalde, değil mi? Eğer ayaklanma çıkacağından korkuyorsanız, şehir dışına gitmeniz daha iyi olur."

"Ayaktakımından kaçmam gerektiğini mi söylüyorsunuz Flug-

beil?" Kontes acı acı güldü. "Bir bu eksikti! Başka şeylerden bahsedelim."

Sessiz geçen bir aradan sonra İmparatorluk Hekimi kekeleyerek, "Genç Kontes nasıllar?" diye sordu.

"Xena gitti."

"Ne! Gitti mi! Tanrı aşkına, başına bir iş mi geldi? Neden kimse aramaya çıkmıyor?"

"Aramak mı? Neden? Bulununca daha mı iyi olacağını düşünüyorsunuz Flugbeil?"

"Ama her şey nasıl gelişti? Anlatın bana Kontes!"

"Gerçekleşmek mi? Aziz Yuhanna Günü'nden beri yok. Ottokar Vondrejc'e kaçmıştır herhalde. Böyle olacağından hep şüpheleniyordum zaten. Kan çekiyor! Evet ve geçenlerde bir adam geldi ziyaretime. Uzun sarı sakallı, yeşil sapsız gözlüklü. ("Aha Brabetz!" diye mırıldandı Penguen.) Dedi ki: Xena'yla ilgili bir şeyler biliyormuş. Sus payı vermemi istedi. Ben de onu doğal olarak kovdum."

"Peki size doğru düzgün bir şey söylemedi mi? Rica ediyorum Hanımefendi!"

"Dedi ki, Ottokar benim gayrimeşru oğlummuş."

İmparatorluk Hekimi yattığı yerden öfkeyle doğruldu: "Ve siz de bunu sineye mi çektiniz? Alçak herifin kimseye zarar vermemesi için elimden geleni yapacağım!"

"Benim işime karışmayın Flugbeil!" diye azarladı Kontes onu. "İnsanlar benim hakkımda başka şeyler de söylüyorlar. Hiç kulağınıza gelmedi mi?"

"Derhal müdahale ederdim," diye temin etti Penguen. "Ben-"

Ama yaşlı kadın sözünü tamamlamasına izin vermedi.

"Kocam Zahradka, merhum Yüksek Saray Nazırı, kayıp olduğu için diyorlar ki; onu zehirlemişim ve cesedini kilere saklamışım. Daha dün gece, üç adam onu çıkarmak için gizlice içeriye girdi. Onları köpekleri terbiye etmek için kullanılan kırbaçla kovaladım."

"Bence Hanımefendi, biraz fazla karamsar düşünüyorsunuz,"

diye araya girdi İmparatorluk Hekimi. "Belki durumu sizin için açıklığa kavuşturabilirim. Hradschin'de şu anda yaşadığınız Morzin Sarayı'nda bir hazinenin saklı olduğuna dair bir söylenti dolaşıyor; belki de onu bulmak istemişlerdir."

Kontes cevap vermedi. Siyah gözleri odanın içinde gezindi.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Flugbeil?" dedi en sonunda. "Flugbeil!"

"Efendim Hanımefendi?"

"Flugbeil, söyler misiniz; bir ölüyü, uzun yıllar sonra topraktan çıkarırsanız, sineklerin de onunla birlikte çıkması mümkün müdür sizce?"

İmparatorluk Hekimi'nin bütün vücudu kaskatı kesildi.

"Si-sinekler mi?"

"Evet. Sürülerce."

İmparatorluk Hekimi kendini sakin kalmaya zorladı; Zahradka yüzündeki dehşet ifadesini görmesin diye başını duvara çevirdi.

"Sinekler ancak taze bir cesetten gelebilir Kontes. Toprağa gömülen bir bedenin çürümesi sadece birkaç hafta sürer," dedi duygusuz bir sesle.

Kontes, kılını bile kıpırdatmadan birkaç dakika durdu ve düşündü.

Sonra ayağa kalktı ve kapıya doğru gitti. Son bir kez daha döndü. "Emin misiniz Flugbeil?"

"Eminim, yanılıyor olamam."

"İyi. *Adieu* Flugbeil!"

"Ellerinizden öperim Hanımefendi." İmparatorluk Hekimi sözleri ağzından zar zor çıkarmıştı. Yaşlı kadının ayak sesleri taş zeminli ön odada yankılandı.

İmparatorluk Hekimi alnında biriken teri sildi:

"Hayatımda bana musallat olan hayaletler, bir bir bana veda etmeye geliyorlar! Feci bir durum. Çok korkunç. Çılgınlık ve suçtan oluşan bir şehir etrafımı sarmış durumdaydı ve gençliğimi yiyip bitirdi! Ne duydum ne gördüm. Sağır ve kördüm."

Deli gibi zili çaldı. "Pantolonum! Lanet olsun, neden pantolonumu getirmiyorlar?"

Yataktan fırladı ve geceliğiyle tırabzanlara koştu:

Evde hiç yaşam belirtisi yoktu.

"Ladislaus! La-dis-laus!"

Çıt yoktu.

"Konstantin'in hizmetçileri gibi, benim hizmetçim de evden kaçmış gibi görünüyor. Ladislaus da gitmiş! Eşek herif! Kesin Brabetz'i öldürmüştür."

Bir hışımla pencereyi açtı:

Sarayın bahçesi de bomboştu.

Dürbünden bakmak bir işe yaramayacaktı: Merceğin ucundaki kapak kapalıydı ve yarı çıplak hâlde balkona çıkıp kapağı açacak hâli yoktu.

Çıplak gözle görebildiği kadarıyla köprünün üstü vıcık vıcık insan kaynıyordu.

"Ne kadar aptal bir durum, kahretsin! Şimdi bavulları tekrar açmaktan başka çarem yok!"

Yüce Androkles'in aslana yaklaşması gibi, deriden yapılmış canavarlardan birine yaklaşmaya cesaret etti ve çenesini araladı. Bavuldan yakalıklar, çizmeler, eldivenler ve çoraplar döküldü. Aralarında sadece pantolon yoktu.

Seyahat çantalarından birisi ruhunu birkaç buruşuk yağmurluğa karışmış fırça ve tarak biçiminde teslim etti ve daha sonra kendi içine doğru çökerek son nefesini verdi.

Bir diğeri ise birkaç gargara şişesinden çıkarmayı başardığı kırmızımsı sıvı yardımıyla içeriğini neredeyse sindirmişti.

Penguen elini normalde oldukça güvenilir olan bir valizin üzerine koyar koymaz, valizin göbeğinden umutlu bir şıngırdama duyulmaya başladı. Ama ses sadece, yanlışlıkla valize girmiş bir mutfak saatinden geliyordu. Çok sayıda yastığın ve nemli havlunun sıkı kucaklamasıyla sersemlemiş, şimdi ise olanlardan habersiz, bir çayırkuşunun sabah şarkısına eşlik eder gibi şakıyordu.

Oda kısa sürede, Tietz veya Wertheim mağazalarının envanter-

lerini çıkarmak amacıyla düzenlenmiş bir cadılar toplantısına benzemeye başlamıştı.

Penguen'in kendisine, boynunu uzatarak kendi ellerinin plütonik yaratıcılığıyla oluşmuş volkanik araziye bakabilmesi için, sadece çok küçük bir alan kalmıştı.

Öfkeden alev alev yanan gözleriyle yatağına baktı, komodinin üzerindeki cep saatini alıp saatin kaç olduğunu görmek için can atıyordu. Ani bir temizlik isteğiyle dolup taşarak, beyaz kolalı gömleklerden oluşan bir tepenin üzerine tırmanabilmek için dizlerini esnetti. Ama planını gerçekleştiremeden cesareti kırıldı. "Cesur atlayıcı Harras" bile bu tür engellere meydan okumaya cesaret edemezdi.

Düşündü:

Uzun zamandır aranan pantolonunu geri kalan valizlerden sadece iki tanesi barındırıyor olabilirdi. Ya Leipzig'den aldığı Mädler marka sarı renkli uzun bir hergele ya da gri bir tuval üzerinde, Süleyman'ın tapınağında kullanılan köşe taşlarından biri olacak kadar muntazam yontulmuş granit bir küp.

Uzun uzun düşündükten sonra tercihini "köşe taşından" yana kullandı ama içeriği günün ihtiyaçlarına uygun olmadığı için açar açmaz kararından pişman oldu.

Valizin içinde buldukları, muhakkak ki geçmişte meydana gelen olayların günümüze gölge düşürmesi gibi, amaçları göz önünde bulundurulduğunda, insanların alt kısımları için kullanılan eşyalardı ama bu pantolon oldukları anlamına gelmiyordu.

Başka zamanlarda faydalı olabilecek eşyalar gün ışığına çıkıyordu: rulo hâline getirilmiş kauçuktan bir leğen, bir demet ipek mendil, bir sıcak su torbası ve gagası olan, bronz kaplı, teneke bir kap. Gagasından çıkan kırmızı renkli kauçuk tüp ise Laocoön heykelindeki yılan misali –ondan daha küçük ve daha inceydi– yanlışlıkla valize giren General Kont Radetzky heykelciğinin boynuna dolanmıştı.

Taddäus'un ıstırap içindeki göğsünden bir memnuniyet hırıltısı çıktı. Bunun sebebi elbette kırımızı renkli, sinsi hortuma yeniden kavuşması değildi. Daha ziyade artık daha fazla hata yapmanın mümkün olmadığının neşeli farkındalığıydı. Artık efendisiyle pantolonunun arasında yalnızca Saksonya'da dikilmiş ince, ipek bir duvar kalmıştı. Birazdan arzu duyulan kavuşma gerçekleşecekti.

Etrafı brokar yeleklerden ve puro kutularından oluşan tepelerle çevrili olan İmparatorluk Hekimi, öne uzattığı acımasız güreşçi elleriyle, müttefik komşu krallıklardan gönderilen, masum gibi görünen bir ateşkes hediyesine adım adım yaklaştı.

Valizin ağzı sıkıca kapanmıştı. Anahtar deliği sinsi bir şekilde parlıyordu. Kendi ağırlığına güvendiği çok belliydi. Sarışın, aşağılık ve kalın zırhlı ürün, Penguen'in Pleiße kıyılarından gelecek saldırısını bekliyordu.

İlk önce, şöyle bir yoklama, meme uçlarına benzeyen çıkıntılı düğmelerin neredeyse şefkatli bir şekilde bastırılması ve yoğurulması, sonra pirinç altdudağın sinirli bir şekilde çekiştirilmesi, hatta tekmelenmesi... son olarak ise (muhtemelen psikolojik baskı kurma çalışmaları) yeraltı prensinden yardım isteme. Ama hepsi boşunaydı.

Mädler & Co. şirketinin yavrularında acıma duygusunun kırıntısı bile yoktu: Sarı hergele, İmparatorluk Hekimi'nin savaşın en hararetli yerinde geceliğinin kuyruğuna takılmasına dahi tepki vermemişti. Güzelim geceliğin yırtılırken çıkardığı yürek parçalayan ses duvarlarda yankılandı.

Penguen, valizin sol deri kulağını kökünden söktü. Hırlayarak, yüzünde pis bir sırıtma olan aynaya doğru fırlattı. Boşuna. Sakson, çenesini kapalı tutmakta kararlıydı!

Gelen bütün saldırıları birbiri ardına geri püskürtüyordu.

Bir savunma uzmanı!

Anvers yanında halt etmiş.

Dudakları kilitli Sakson, siperlerini fethetmenin asıl püf noktasının küçük bir çelik anahtarda yattığını ve bu anahtarın tahta döşemeli bir çatlaktan çok daha güvenli bir yerde saklanmakta olduğu-

nu biliyordu. İmparatorluk Hekimi'nin günlerce bulamayacağı bir yerdeydi. Ekselansları'nın boynunda asılı olan mavi bir kurdelenin ucundaydı.

Ellerini ovuşturan pantolonsuz Penguen, bir kez daha eşyalar tarafından işgal edilmemiş küçük bölgesinden çıktı ve yardım istercesine komodinin üzerindeki zile baktı. Sonra yırtık gömleğinin altından çıkan çıplak kalçasının üzerinde tel tel havaya kalkan gri tüyleri, tereddüde düşmesine sebep oldu.

Bir tüfeği ve bir mısır tarlası olsaydı, ilkini ikincisine atardı.

Bir ihtiyar gibi, "Ah, evlenmiş olsaydım!" diye mızmızlandı kendi kendine. "Her şey ne kadar da farklı olurdu! Şimdi ise hayatımın en zor gecesini yalnız ve terk edilmiş geçirmek zorundayım. Beni seven tek bir eşyaya bile sahip değilim! Peki bu şaşılacak bir şey mi? Hiçbiri bana, beni seven biri tarafından hediye edilmedi; nasıl sevgi dolu olsunlar! Her şeyi ben kendi kendime almak zorunda kaldım. Hatta şuradakini bile para verip ben aldım!"

Üzerinde unutmabeni çiçeklerinin işlenmiş olduğu, leopar desenli patiklerine hüzünlü bir bakış attı. "Onları özellikle rüküş sipariş verdim ki bana hediye edilmişler gibi davranabileyim. Böyle yaparsam odama bir samimiyet geleceğine inanmıştım. Aman Tanrım, ne kadar yanılmışım!" Ve üzülerek yalnız geçirdiği o kış gecesini düşündü. İçine düştüğü aşırı duygusallık nöbeti içinde, onları kendi kendisine hediye etmişti.

"Ah Tanrım, en azından bir köpeğim olsaydı bari. Brock'un Elsenwanger'i sevdiği gibi, o da beni severdi!" Ruhunun, ihtiyarlığın çocuksuluğu tarafından ele geçirildiğini hissetti.

Karşı koymak istedi ama gereken kuvveti kendinde bulamadı.

Bu gibi durumlarda kendi kendine "Ekselansları" diye hitap etmesinin de bir faydası dokunmuyordu.

"Evet, evet. Yeşil Kurbağa'daki o gece, Zrcadlo doğru söyledi. Ben bir Penguen'im ve uçamıyorum. Hiç uçamadım!"

Pisek'e Seyahat

Kapı tekrar tekrar, bazen daha yüksek sesle bazen de daha yumuşak bir şekilde vuruldu ama İmparatorluk Hekimi artık "Girin" demeye cesaret edemiyordu.

Kapıyı çalanın ona pantolonunu getiren hizmetçisi olabileceğini düşünerek boş umutlara kapılmak istemiyordu.

Bir hayal kırıklığını daha kaldıramazdı.

Çocukların ve yaşlıların sıklıkla içine düştükleri kendine acıma duygusu, ona tamamen boyun eğdirmişti.

Yine de, "Girin!" diye seslendi.

Umutları yine yerle bir olmuştu:

Çekinerek başını kaldırıp baktığında, Bohemyalı Liesel'ın utanarak başını içeriye doğru uzattığını gördü.

"Bu kadar da olmaz artık!" diye bağırmak istedi İmparatorluk Hekimi ama bırakın sert sözler sarf etmeyi, Ekselansları'na yakışır bir surat ifadesini bile takınamıyordu.

Çaresizlik içinde, "Acaba Lisinko, rica ediyorum. Gidip bana pantolonumu getirebilir misiniz?" demek istedi.

Yaşlı kadın onun ifadesinden kalbinin ne kadar yumuşak olduğunu anladı ve bundan cesaret aldı.

"Özür dilerim Taddäus. Yemin ederim beni gelirken kimse görmedi. Aslında kaleye seni görmeye asla gelmezdim ama seninle konuşmam gerekiyor. Dinle beni Taddäus, senden rica ediyorum. Sadece bir dakikanı alacağım. Ölüm kalım meselesi Taddäus! Dinle beni! Kimsenin gelmediği kesin. Kimse gelmeyecek. Kalede kimse-

nin olmadığından emin olmak için iki saat aşağıda bekledim. Ve biri gelse bile, bu odada bulunmanın utancını yaşamaktansa kendimi pencereden atmayı tercih ederim." Cümleleri nefes nefese ve artan bir heyecanla söylemişti.

İmparatorluk Hekimi bir an kendi kendisiyle boğuştu. Flugbeil adının bir asırdan fazla bir süredir korunan kusursuz itibarına dair acıma duygusu ve eski korkular birbiriyle çelişiyordu.

Sonra içinde, neredeyse yabancı bir şey gibi hissettiği özgür, kendine güvenen bir gurur yükseldi.

"Aptal kafalı budalalar, sarhoş oburlar, ahlaksız hizmetçiler, kurnaz meyhaneciler, şantaj yapan ayaktakımı ve nereye baksam karı katilleri. Neden şimdi, pisliğin ve sefaletinin ortasında bile, fotoğrafımı onurlandıran ve öpen, toplum tarafından dışlanmış bir insana dostça bir karşılama bahşetmeyeyim ki!"

İmparatorluk Hekimi, Bohemyalı Liesel'a gülümseyerek elini uzattı:

"Gel de otur Lisinko! Kendini rahat hisset. Sakinleş ve ağlama artık. Gelmene sevindim! Gerçekten! Yürekten söylüyorum! Her neyse, işler artık değişmeli. Artık açlık içinde yaşamana ve sefalet içinde ölmene izin vermeyeceğim. İnsanlar umurumda değil!"

"Flugbeil! Taddäus, Tadd-Tadd-Taddäus," diye bağırdı yaşlı kadın, iki eliyle kulaklarını kapatarak. "Böyle şeyler söyleme Taddäus! Beni deli etme. Delilik sokaklarda kol geziyor. Hem de gündüz gözüyle. Herkesi ağına düşürdü, bir ben kaldım delirmeyen. Aklını başına al Taddäus! Delireyim deme! Benimle böyle konuşma Taddäus! Şimdi aklımı kaybedemem. Bu hayat memat meselesi Taddäus. Kaçmalısın! Hemen. Şimdi!" Ağzı açık, pencereden gelen sesleri dinledi. "Duyuyor musun? Duyuyor musun? Geliyorlar! Çabuk. Saklan! Davulları duyuyorsun değil mi? İşte! Yine çalıyorlar! Zizka! Trocnov'lu Jan Zizka! Zrcadlo! Şeytan! Kendini bıçakladı. Derisini yüzdüler. Benim yanımda! Benim dairemde! O öyle istedi. Ve bir davulun üzerine gerdiler. Tabakçı Havlik yaptı. Şimdi önden yürüyor ve davulu o çalıyor. Kıyamet koptu. Oluk oluk kan akıyor. Borivoj'u kral

ilan ettiler. Ottokar Borivoj." Kollarını kocaman açtı ve duvarların ötesini görebiliyormuş gibi baktı. "Seni öldürecekler Taddäus. Soylular çoktan kaçtılar. Bu akşam. Seni unuttular mı? Seni kurtarmak zorundayım Taddäus. Soylu takımına ait herkesi katlediyorlar. Eğilip oluklardan akan kanı içen birini bile gördüm. İşte! İşte! Askerler geliyor! Ask-" Bitkin bir hâlde yere yığıldı.

Flugbeil kadını yere düşmeden tuttu ve elbise yığınının üzerine yatırdı: Saçları dehşet içinde dimdik olmuştu.

Kadın çabucak kendine geldi ve uyarılarına devam etmek istedi: "İnsan derisinden yapılma davullar! Saklan Taddäus; ölmene izin veremem!"

Taddäus elini kadının ağzına koydu: "Konuşma Lisinko! Duydun mu? Bana odaklan. Bildiğin gibi, ben bir hekimim ve durumu daha iyi anlamam gerekiyor. Sana şarap ve yiyecek bir şeyler getireceğim." Etrafına bakındı. "Kahretsin, keşke pantolonum olsaydı! Şimdi geçecek. Açlık kafanı karıştırmış olmalı Lisinko!"

Yaşlı kadın çırpındı ve yumruklarını sıkarak kendini olabildiğince sakin bir sesle konuşmaya zorladı:

"Hayır, Taddäus, yanılıyorsun: Düşündüğün gibi delirmedim. Söylediğim her şey gerçek. Kelimesi kelimesine. Şu anda henüz Waldsteinplatz'talar; insanlar korkularından, belki önlerini keser diye mobilyalarını camlardan aşağı atıyorlar. Ve hâlâ efendilerinin tarafında kalmayı seçen birkaç sadık hizmetçi onlara karşı direnip barikatlar kuruyorlar: Prens Rohan'ın Tatarı, Molla Osman onlara liderlik ediyor. Ama Hradschin her an patlayabilir. Her şeyi yakıp yıktılar. İşçilerden öğrendim."

Mesleki bir deformasyon olarak Hekim Bey, ateşi olup olmadığını kontrol etmek için elini kadının alnına koydu.

"Üstü başı temiz görünüyor," diye tespitte bulundu. "Aman Tanrım, saçlarını bile yıkamış."

Liesel, Taddäus'un onun hâlâ hasta olduğunu düşündüğünü tahmin etti ve söylediklerinin doğruluğunu ona kanıtlayabilmek için ne yapabileceğini düşünmek üzere konuşmasına bir süre ara verdi.

"Beni bir dakika olsun durup dinlemeyecek misin Taddäus? Buraya seni uyarmaya geldim. Hemen kaçmalısın! Öyle ya da böyle. Buraya, kaleye çıkmaları sadece birkaç saatlerini alacak. Özellikle hazine odasını ve katedrali yağmalamak istiyorlar. Artık hayatın büyük tehlikede, beni anlayabiliyor musun?"

"Yapma ama Lisinko!" diye karşı çıktı İmparatorluk Hekimi. Hâlâ şoku üstünden atamamıştı. "En geç bir saat içinde ordu gelecektir. Ne olacağını sandın ki? Böyle çılgınlıklara göz yumacaklarını mı? Tamam kabul ediyorum, durum aşağıda, Prag'da daha kötü olabilir. Ama burada, kışlanın olduğu yerde?"

"Kışlalar mı? Evet ama hepsi boş. Askerlerin geleceklerini ben de biliyorum herhalde Taddäus. Ama belki yarın, belki de öbür gün hatta belki de gelecek hafta burada olurlar; o zaman da çok geç olacak. Söylüyorum ya Taddäus, inan bana. Hradschin patladı patlayacak. İlk makineli tüfek ateşlendiği anda her şey havaya uçacak."

"Peki tamam. Öyle diyorsan öyledir. Ama ne yapabilirim?" diye mızmızlandı Hekim Bey. "Görüyorsun ya, pantolonum bile yok."

"O zaman bir tane giy!"

"Ama anahtarları bulamıyorum," diye ağlamaya başladı Penguen. Saksonya'dan gelen valizine sinirli bir bakış attı. "Ve adi hizmetçim de kaçıp gitmiş!"

"Boynunda asılı bir anahtar var. Belki aradığın odur?"

"Anahtar? Ben? Boyun?" İmparatorluk Hekimi eliyle boynunu yokladı, kan donduran bir sevinç çığlığı attı ve bir kanguru çevikliğiyle batısında kalan elbise dağının üzerinden atladı.

Birkaç dakika sonra eteği, pantolonu, çorapları ve çizmeleriyle bir gömlek dağının üzerinde otururken çocuklar gibi şendi. Karşısında, başka bir tepenin üzerinde de Bohemyalı Liesel oturuyordu. Aşağıda, iki tepenin arasında renkli kravatlardan oluşan bir nehir kıvrılıyor, sobaya doğru akıyordu.

Yaşlı kadın yine huzursuzlanmıştı: "Dışarıda biri var. Duymuyor musun Taddäus?" Penguen umursamazca cevap verdi. "Ladislaus'tur

herhalde." Pantolonlarını bulduğundan beri korku ve çaresizlik onun için önemini yitirmişti.

"O zaman benim gitmem lazım Taddäus. Ya beni burada, seninle birlikte görürse! Taddäus Tanrı aşkına, daha fazla erteleme. Ölüm evin önünde seni bekliyor. Ben... Ben... sana sadece..." Cebinden kâğıda sarılı bir paket çıkardı ve hemen sonra çabucak cebine geri soktu. "Hayır, ben-ben yapamam." Gözlerinden yaşlar boşaldı. Pencereye doğru koşmak istedi.

İmparatorluk Hekimi kadını oturduğu tepeye hafifçe geri itti.

"Hayır, Lisinko! Benden böyle kaçamazsın. Sızlanmayı bırak, çırpınmayı da bırak Lisinko, şimdi ben konuşuyorum."

"Ama Ladislaus her an içeriye girebilir ve-ve senin gitmen gerekiyor. Gitmek zorundasın! Dinamitler..."

"Serin kanlı ol, Lisinko! Her şeyden önce, o salak Ladislaus'un içeri girip girmediği umurunda olmamalı; ikincisi, dinamit falan patlamayacak. Dinamitmiş! Hadi oradan. Dinamit, Prag'a özgü, aptalca bir şehir efsanesidir. Dinamite inanmıyorum. Şimdi daha önemli bir konu var: Buraya, beni kurtarmaya geldin. Öyle değil mi? Az önce sen kendin söylemedin mi? Herkes beni unuttu, kimse beni umursamadı! Beni bir tek sen düşünmüşken, gerçekten o kadar alçak biri olduğumu ve senden utanacağımı mı düşünüyorsun? Bundan sonra ne yapacağımızı çok iyi düşünmemiz gerekiyor Lisinko. Ne düşünüyorum biliyor musun?" İmparatorluk Hekimi, artık geceliğiyle oturmak zorunda kalmadığı için o kadar mutluydu ki farkında olmadan gevezelik etmeye başladı. Bohemyalı Liesel'ın betinin benzinin attığını, ellerinin ve ayaklarının titremeye başladığını fark edemedi. Kadının ağzı kocaman açıldı, sonra boğulacakmış gibi tekrar kapandı. "Düşünüyordum da önce Karlsbad'a gideceğim ve bu arada seni de kırsalda bir yere bırakacağım. Tabii sana para da bırakacağım. Endişelenmene gerek yok Lisinko! İşte öyle ve daha sonra da birlikte Litomyšl'a yerleşiriz; hayır, Litomyšl olmaz, orası Vltava'nın öteki tarafında kalıyor!" Oraya yolculuk yapabilmesi için

bir köprünün üzerinden geçmek zorunda kalacağı aklına gelmişti. "Ama belki," –coğrafya ile ilgili bildiği her şeyi aklına getirmeye çalıştı– "ama belki Pisek olabilir? Duyduğuma göre Pisek'te insanlar rahat yaşıyormuş. Evet, evet. Pisek, doğru seçim orası. Yani, demek istediğim," diye devam etti aceleyle, çünkü kadının gelecekle ilgili yanlış düşüncelere kapılmasını istemiyordu, "demek istediğim, orada bizi kimse tanımıyor. Sen de benim işlerimi görürsün ve-ve pantolonlarıma göz kulak olursun. İşte bunun gibi şeyler. Fazla zahmetli değilimdir: Sabahları bir fincan kahve ve iki tane Mundsemmel böreği, öğleden önce gulaş ve sosla birlikte yiyebilmem için üç tane tuzlu çubuk kraker. İşte ondan sonra da öğlen yemeği için, eğer sonbaharsa erikli *knödel*. Tanrı aşkına! Lisinko! Senin sorunun ne! İsa ve Meryem adına!"

Yaşlı kadın, hırıltılı sesler çıkararak kendini kravat nehrine atmış, İmparatorluk Hekimi'nin ayaklarına kapanmış ve çizmelerini öpmek istemişti.

İmparatorluk Hekimi kadını tekrar ayağa kaldırmaya çalıştı ama boşunaydı: "Lisinko, uzaklaş, saçmalama lütfen. Bak, ne olacak ki-" Kadının sesi çok duygulandığı için kısık çıkıyordu. "Bırak beni. Yerde, yattığım yerde bırak beni Taddäus," diye hıçkırdı yaşlı kadın. "Lütfen, senden... senden rica ediyorum. Bana bakma. Gözlerini kanatacaksın."

"Lis-" dedi İmparatorluk Hekimi boğulacakmış gibi ama ismin devamını getiremedi; şiddetli bir öksürük krizine karşı savaşan bir kuzguna benzer sesler çıkararak boğazını temizledi.

Aklına İncil'den bir pasaj geldi ama zavallı gibi görüneceğini düşünerek bunu söylemekten utandı.

Ayrıca kelimesi kelimesine de hatırlayamıyordu. Sonunda yine de kendini tutamayarak "-ve Tanrı'nın yüceliğinden yoksun kaldı," dedi.

Bohemyalı Liesel kendini toparlayana kadar epey bir zaman geçti.

Sonra birden ayağa kalktı, birdenbire değişmiş gibiydi.

İmparatorluk Hekimi içten içe, aşırı bir duygu patlamasının ardından –bu gibi durumlarda, uzun bir yaşam tecrübesi olan diğer

yaşlı insanlarda da olduğu gibi– tatsız, kuru bir sessizliğin geleceğinden korkmuştu ama böyle bir şey olmaması onu çok şaşırttı.

Ellerini omuzlarına koymuş, önünde duran bu kadın az önceki korkunç Liesel değildi ama bir zamanlar tanıdığını sandığı genç kadın da değildi.

Ona söyledikleri ve teklif ettikleri için bir daha teşekkür etmedi. Sessizliğini korudu.

Ladislaus kapıyı çaldı, içeriye girdi, afallamış vaziyette kapı eşiğinde kalakaldı sonra utanç içinde tekrar çıktı. Liesel o tarafa bakmadı bile.

"Taddäus. Sevgili, iyi kalpli Taddäus'um. Şimdi ben de neden buraya gelmek zorunda hissettiğimi anladım. Sadece unutmuştum. Tabii ki seni uyarmak istedim ve çok geç olmadan kaçman gerektiğini söylemek istedim. Ama sadece bu sebeple gelmemiştim. Sana olayların nasıl geliştiğini anlatacağım. Geçen gece resmini –hani şu komodinin üzerinde duranı– öpmek için elime aldığımda yere düştü. O kadar üzüldüm ki neredeyse üzüntüden öleceğimi sandım. Bana sakın gülme ama biliyor musun, senden bana kalan tek şey o! Ben de ne yapacağımı bilemediğim için Zrcadlo'nun odasına gittim, yardımını isteyecektim. O zaman henüz... henüz ölmemişti." Tiyatro oyuncusunun korkunç sonunu hatırlayınca titredi.

"Yardım mı? Neye yardım edecekti?" diye sordu İmparatorluk Hekimi. "Zrcadlo sana ne için yardım edecekti?"

"Bunu sana açıklayamam Taddäus. Açıklamaya kalksam çok uzun bir hikâye anlatmam gerekirdi. Eğer bir daha görüşemeyeceğimizi bilmeseydim sana bir sonraki sefere derdim, en azından şeyden önce-" Gençliğinde sahip olduğu büyüleyici güzelliği tekrar canlandırmak istermiş gibi yüzü bir anda aydınlandı, "Hayır hayır, o kelimeyi söylemek istemiyorum; sen zaten tahmin edebilirsin. Genç orospular, yaşlı dindarlar."

"Zrcadlo senin... senin arkadaşın mıydı? Beni yanlış anlama Lisinko; demek istediğim-"

Bohemyalı Liesel güldü. "Ben ne demek istediğini anladım za-

ten. Seni artık yanlış anlamam mümkün değil Taddäus! Arkadaş? Arkadaştan da öteydi. Bazen, şeytanın ta kendisi benim sefil hâlime acımış da beni rahatlatmak için ölü bir tiyatro oyuncusunun bedenine girerek yanıma inmiş gibi gelirdi. Zrcadlo benim için bir arkadaştan da öteydi; o, benim için sihirli bir aynaydı, istediğim zaman, ona her baktığımda seni görürdüm. Hani... hani eskiden olduğun gibi. Senin sesinle konuşur, senin yüzünü gösterirdi. Bunu nasıl yapabiliyordu? Hiçbir zaman anlamadım. Yani, mucizelerin mantıklı açıklamaları yoktur."

Duygulanan Flugbeil, "Aynada benim yansımamı görecek kadar çok sevmiş beni," diye mırıldandı kendi kendine.

"Zrcadlo'nun gerçekte kim olduğunu hiç öğrenemedim. Bir gün, Hirschgraben'daki dairemin önünde otururken buldum onu. Hakkında bildiğim her şey bundan ibaret. Ama konudan sapmak istemiyorum: Ne yapacağımı bilemez hâlde Zrcadlo'ya gittim. Odası neredeyse zifiri karanlıktı. Beni bekliyormuş gibi duvarın önünde duruyordu. Bana öyle geldi, çok karanlık olduğundan zar zor çıkarabildim. Ona senin isminle seslendim. Ama her zaman yaptığı gibi sana dönüşmedi. Yalan söylemiyorum Taddäus, ama birdenbire, yemin ederim, Zrcadlo yerine başkası beliriverdi. Daha önce hiç görmediğim birisi. Artık insana benzemiyordu. Beline sardığı bir kumaş dışında çırılçıplaktı. Omuzları çok geniş değildi ve kafasında siyah bir yükselti vardı ve karanlıkta parlıyordu."

"Çok acayip, çok acayip. Bu gece, aynı yaratığı ben de rüyamda gördüm." İmparatorluk Hekimi hatırlamaya çalışırken elini alnına götürdü. "Seninle konuştu mu? Ne söyledi?"

"Ne anlama geldiğini şimdi anladığım bir şeyler söyledi. Dedi ki, 'Resim kırıldığı için mutlu ol! Hiç kırılmasını dilememiş miydin? Dileğini yerine getirdim, neden ağlıyorsun? Aldatıcı bir resimdi. Üzülme.'

"Ve başka şeyler de söyledi: Yüreğimde yatan ve asla kırılmayan bir resimden ve hiç yaşlanmadığım topraklardan bahsetti ama ne dediğini tam olarak anlayamadım çünkü susmadan bağırmaya devam ediyordum: Resmimi bana geri ver!"

"O yüzden buraya mı..."

"Evet. Bu yüzden buraya gelmek zorunda hissettim. Bana bakma Taddäus; gözlerinde şüphe görürsem canım acır! Ve kulağa çok... çok aptalca geliyor, yaşlı bir kadın olarak ve... insanlığın bir artığı olarak: Ben-ben seni hep sevdim Taddäus. Seni ve daha sonra da senin resmini; ama resim sevgime karşılık vermedi. Bana hiç cevap veremedi. Kalbinin derinliklerinden demek istiyorum. Anlıyor musun? Hep sessiz ve cansızdı. Ve hep, senin de benim için bir şeyler hissettiğine inanmak istedim ama inanamadım. Öyle olduğunu söylediğimde, kendi kendime yalan söylediğimi hissettim.

"Bir kere olsun, senin de beni sevdiğine inanabilseydim, çok mutlu olurdum.

"Hayal edemeyeceğin kadar çok sevdim seni. Sadece seni sevdim. Sadece seni. Birlikte olduğumuz ilk seferden itibaren.

"Bir türlü huzur bulamadım ve sana gelmek istedim; sana, yeni bir resim verir misin diye sormak istedim. Ama her seferinde yoldan geri döndüm. Bana 'hayır' demeni kaldıramayacaktım. Daha yeni, resmin komodinin üzerinde durduğu için utanıp resmi benden almak istediğine şahit olmuştum. En sonunda buraya gelmeye cesaret ettim ve..."

"Lisinko, Tanrı aşkına, hiç kendime ait bir resmim yok ki! O günden sonra bir daha fotoğraf çektirmedim," diye protesto etti Penguen hararetle. "Ama Pisek'e varır varmaz söz veriyorum-"

Bohemyalı Liesel kafasını salladı: "Bana az önce verdiğin kadar güzel bir resim veremezsin Taddäus. Hep yanımda taşıyacağım ve hiç kırılmayacak. Ama şimdilik, hoşça kal Taddäus!"

"Liesel, aklından ne geçiyor... Lisinko!" diye seslendi Penguen ve kadının elini tutmaya çalıştı. "Nihayet birbirimizi bulmuşken, beni yalnız mı bırakacaksın!"

Ama yaşlı kadın çoktan kapının eşiğinde durmuş ona göz yaşlarına karışan bir gülümsemeyle el sallıyordu.

"Lisinko, Tanrı aşkına, beni bir dinle!"

Pencereleri şıngırdatacak kadar güçlü bir patlama havayı ikiye böldü.

Hemen ardından kapı savrularak açıldı ve uşak Ladislaus kireç gibi bembeyaz suratıyla içeriye daldı:

"Vásnosti, Ekselansları, saray merdivenlerinden yukarıya çıkmaya başladılar! Bütün şehir havaya uçtu."

"Şapkamı getir! Şey... kılıcımı getir!" diye bağırdı İmparatorluk Hekimi. "Kılıcım!" Gözlerinde şimşekler çakıyordu. Dudakları ince bir çizgi hâlini almıştı. Uzun vücudunun haşmetiyle ve yüzünde şiddetli ifadeyle öyle kararlı duruyordu ki uşağı irkildi. "Kılıcımı getir dedim sana! Beni anladın mı? Şu itlere İmparatorluk sarayını basmanın ne demek olduğunu göstereceğim. Çekil önümden!"

Ladislaus kendisini açık kapının önünde siper etti:

"Ekselansları, dışarı çıkmanıza izin veremem!"

"Ne demek oluyor izin veremem! Çekil önümden dedim sana!" diye haykırdı İmparatorluk Hekimi.

"Ekselansları'nın geçmesine izin vermeyeceğim. İsterseniz beni de öldürün ama sizi kapıdan dışarı bırakmayacağım!" Kireç gibi beyaz suratıyla uşak yerinden kıpırdamadı.

"Delirdin mi be adam! Sen de mi eşkıyalara katıldın! Kılıcımı getir çabuk!"

"Ekselansları'nın silahı yok ve zaten bir faydası olmaz. Dışarı çıkarsanız ölürsünüz! Cesaret iyidir ama işe yaramaz. Eğer isterseniz sizi saray bahçesinden geçirerek başpiskoposun sarayına götürebilirim. Oradan da karanlıkta fark edilmeden kaçabilirsiniz. Büyük meşe kapıları sürgüledim, onları kolaylıkla geçemezler. Saygıdeğer efendinin kör gözlerle ölüme koşmasına izin veremem!"

İmparatorluk Hekimi'nin aklı başına geldi.

Etrafına bakındı:

"Liesel nerede?"

"Gitti efendim."

"Peşinden gitmeliyim, nereye doğru gitti?"

"Bilmiyorum efendim."

İmparatorluk Hekimi inledi. Bir kere daha ne yapacağını bilemez hâlde kalakalmıştı.

"Ekselansları önce doğru düzgün giyinmeli," diye sakinleştirmeye çalıştı onu uşağı. "Rica ederim, daha kravatınızı bile bağlamamışsınız. Acele etmeye gerek yok! O zaman daha hızlı hazırlanırız. Öğleden sonraya kadar sizi saklarım. O zamana kadar fırtınanın en cafcaflı zamanı geçmiş olur. Bir süreliğine. Ondan sonra size bir at arabası ayarlayabilir miyim diye bakarım. Wenzel'la konuştum bile. Karanlık çökünce Karlitschek'le birlikte Strahower kapısında bekleyecek. O tarafta her şey sakin. O kadar uzağa muhtemelen hiç kimse gelmez. İşte öyle. Düğmelerinizi de arkadan ilikleyelim ki yakalığınız uçmasın. Bitti.

"Şimdi, elbette, Ekselansları burada beklemek zorunda, dışarı çıkması bir işe yaramaz. Başka yolu yok. Her şeyi düşündüm ben. Daha sonrası için de endişelenmenize hiç gerek yok. Ben buraları toparlarım. Beni öldürmezler. Ben hep aynıyım."

İmparatorluk Hekimi itiraz edemeden Ladislaus çoktan odadan çıkmış ve kapıyı arkasından kilitlemişti.

Dayanılmaz bir yavaşlıkta, genellikle çok hareketli olan saatler, âdeta ayağına kurşun ağırlıklar bağlanmış gibi hisseden Penguen için uzadı da uzadı.

Bir ruh hâlinden diğerine giriyordu: Kilitli kapıya sıktığı yumruklarla vurarak Ladislaus'a haykırdığı öfke patlamalarını, yorgunlukla gelen teslimiyet hâlleri izliyordu.

Acıktığı ve gardırobuna gizlediği salamları aradığı çok tatsız anlar yaşadı; arkadaşı Elsenwanger'i kaybetmenin verdiği derin bunalım anlık ortaya çıkan, Pisek'te yeni bir hayata başlama düşüncesinden gelen, neredeyse gencecik bir özgüvenle yer değiştiriyordu.

Hemen ardından böyle bir umudun ne kadar aptalca olduğunu ve bu tür iyimser planların boşa çıkacağını anladı.

Bazen Bohemyalı Liesel'ın, hizmetçisi olması için yaptığı teklifi kabul etmemiş olmasından dolayı memnuniyet duyuyor ve bir dakika sonra da ona söylediği sıcacık sözleri yüzü kızarmadan, çocuksu bir telaşla düşünülmeden söylenmiş, tabiri caizse delikanlılara özgü ani coşku nöbetleri olarak algıladığı için derinden utanıyordu.

"Benden az önce aldığı fotoğraftaki insan olmak yerine, kendimi kendi ellerimle çamura gömüyorum. Penguenmiş. Ben? Keşke Penguen olsam. Domuzun tekiyim!"

Çevresindeki kaosun tatsız görüntüsü, içine düştüğü melankoliyi daha da derinleştiriyordu.

Ama keder ve kendi kendine acıma duygusu bile kalıcı olamazdı. Yaşlı kadının yüzünde gördüğü parıltıyı düşününce hissettiği pişmanlık kaybolup gitti. Karlsbad'da ve daha sonra Pisek'te geçireceği gelecekteki günleri hayal etmeye ve hayallerini somutlaştırmaya devam ettiği kalbinde sözsüz, coşkulu bir sevinç doğdu.

Yolculuğa çıkmadan önce hayatında onu o yapan bütün benliklerini üzerine giydi.

"Müşkülpesent" üzerine giydiği son elbiseydi.

Dışarıdan zaman zaman kulağına kadar gelen itiş kakış sesleri ve uğultular ilgisini çekmiyordu. Sesler bazen avlanan vahşi bir hayvanın yüksek sesli kükremelerine benziyordu, bazen kale duvarlarının hemen arkasından duyuluyorlar, bazen de dalga dalga gelen kargaşa geri çekildiğinde tekrar sessizliğe gömülüyorlardı. Ayaktakımı ve onların eylemleriyle ilgili her şeye, çocukluğundan beri ya kayıtsız kalmış, ya aşağılamış ya da nefret etmişti.

"Her şeyden önce tıraş olmam gerekiyor," dedi kendi kendine. "Daha sonrası çorap söküğü gibi kendiliğinden gelir. Kirli sakalımla seyahate çıkamam!"

"Seyahat" kelimesi hafifçe sarsılmasına yol açtı. Sanki bir anlığına kalbinin üzerine karanlık bir el konulmuş gibi hissetti.

Çıkacağı bu yolculuğun aynı zamanda son yolculuğu olacağını hissediyordu ama gitmeden önce tıraş olma ve boş zamanın verdiği dinginlik içinde odasını düzenleme arzusu onda en ufak bir endişe kırıntısı bile yaratmadı.

Walpurgis Gecesi'nin yakında yerini parlak bir güne bırakacağına dair ruhunda uyanan önsezi, içini memnuniyet duygusuyla doldurdu ve göçüp gittiğinde, arkasında utanılacak hiçbir şey bırakmadığına dair isimsiz ama sevinçle titreşen özgüven onu rahatlattı.

O anda gerçek bir Ekselansları oluverdi.

Titizlikle tıraş oldu ve elini yüzünü yıkadı, tırnaklarını kesip törpüledi, pantolonlarını bir bir katlayıp dolaba yerleştirdi, ceketlerini ve yeleklerini askılara astı, yakalıklarını simetrik yuvarlaklar hâlinde, kravatlarını da renklerine göre dizdi.

Tıraş olmak için kullandığı su, klozet kovasına döküldü, kauçuk leğen katlandı ve her bir çizme titizlikle ayakkabılığa yerleştirildi.

Sonra, boşalan valizler birbirleri üzerine istiflendiler ve duvardaki boşluğa itildiler.

Ciddiyetle ama hiç sitem etmeden, "sarışın hergeleyi" en son kapattı ve gelecekte onu kim kullanırsa kullansın, bir daha gıcıklık yapamasın diye anahtarın asılı olduğu mavi ipi bavulun ağzına bağladı.

O âna kadar seyahate çıkarken hangi takım elbisesini giymek istediğini düşünmemişti, şu anda düşünmesi de gerekmiyordu. Doğru fikir doğru zamanda gelirdi.

Yıllardır giymediği tören üniforması, duvar kâğıdıyla kaplanmış bir dolapta asılı duruyordu, kılıcı ve kadife üç köşeli şapkası da hemen yanındaydı.

Üniformasının parçalarını ağırbaşlı bir sakinlikle teker teker üzerine geçirdi: altın şeritli siyah pantolonu, parlak rugan çizmeleri, etekleri arkaya dikilmiş altın bordürlü tuniği, yeleğinin altına giymesi gereken fırfırlı yakalığını. Sedef saplı kılıcını beline bağladı ve kaplumbağa kabuğu çerçeveli tek saplı gözlüğünün asılı olduğu zinciri boynuna astı.

Geceliğini yatağının üzerine koydu ve son kırışık da kaybolana kadar eliyle düzeltti.

Sonra masaya oturdu, arkadaşı Elsenwanger'in istediği gibi, sararmış boş zarfın üzerine bir not düştü, bir çekmeceden reşit olduğu günden beri orada duran vasiyetini çıkardı ve kâğıdın en sonuna şunları yazdı:

"Öldüğümde, tüm varlığım ve menkul kıymetlerim Hradschin, Yeni Dünya Sokağı No. 7, zemin katta oturan Bayan Liesel

Kossut'a aittir. Benden önce ölmesi hâlinde diğer tüm eşyalarımla birlikte tüm varlığım hizmetkârım Bay Ladislaus Podrouzek'e gidecektir.

Sadece bugün giydiğim –avizede asılı– pantolon hizmetçim hanımefendiye teslim edilecektir.

Cesedimin gömü işlemleri, İmparatorluk anayasası madde 13 uyarınca, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu hazinesinden karşılanacaktır.

Gömüleceğim yer konusunda ise özel bir isteğim yoktur; Hazine transfer masraflarını onaylarsa Pisek mezarlığına gömülmeyi tercih ederim; bununla birlikte, dünyevi kalıntılarımın *hiçbir koşulda* demiryolu veya benzeri mekanik ulaşım araçlarıyla nakledilemeyeceğini ve özellikle aşağıda, Prag'da veya nehirlerin ötesindeki başka yerlerde gömülemeyeceğini açıkça beyan ederim."

Vasiyetname mühürlendikten sonra İmparatorluk Hekimi iri günlüğünü çıkardı ve yazmayı atladığı günleri telafi etmeye başladı.

Atalarının âdetlerini sadece bir noktada yerine getirmedi:

Yazdığı son sayfanın altına imzasını attı ve cetvelle boydan boya bir çizik attı.

Günlüğü kendisinden sonra devam ettirebilecek bir oğlu olmadığı için bunu yapmaya hakkı olduğunu hissetti.

Sonra beyaz güderi eldivenlerini yavaşça ellerine geçirdi.

Bunu yaparken gözleri yerde yatan, iplerle bağlanmış bir pakete takıldı.

"Muhtemelen Liesel'a ait," diye mırıldandı. "Çok doğru: Bu sabah bana vermek istemişti ama cesaret edememişti."

Paketin bağlarını açtı ve içinden bir mendil çıkardı. Üzerinde "L. K." harflerinin işlenmiş olduğu mendile baktı. Yeşil Kurbağa'dayken gözünde canlandırdığı mendilin ta kendisiydi.

Göğsünde kabaran duyguları şiddetle bastırdı. "Gözyaşları bir Ekselansları'nın üniformasına yakışmaz." Yine de mendilin üzerine uzun bir öpücük kondurdu.

Mendili gömleğinin cebine koyduğunda kendi mendilini unuttuğunu fark etti.

"Akıllı Lisinka, her şeyi düşünmüş. Neredeyse mendilim olmadan seyahate çıkacaktım!" diye fısıldadı kendi kendine.

Dışarıda tıkırdayan anahtarın onu hapishanesinden kurtarmaya tam da tüm hazırlıklarını bitirmiş olduğu anda gelmiş olması ona hiç tuhaf gelmedi.

Tören üniformasını giydiği zamanlar her şeyin yolunda gitmesine alışmıştı.

Mum gibi dimdik duran şaşkın Ladislaus'un yanından geçerek merdivenlerden aşağıya yöneldi.

Arabanın aşağıda, iç kale kapısının önünde onu beklediği apaçık ortadaymış gibi, hizmetkârının ağzından çıkanlara: "Ekselansları! Vasnosti! Şu anda herhangi bir tehlike yok. Buradan arabaya binebilirsiniz. Herkes III. Ottokar'ın bulunduğu katedralde. Borivoj dünyanın imparatoru olarak taç giyecek." Sadece soğukkanlılıkla cevap verdi: "Biliyorum."

Arabacı, kale avlusunun alacakaranlığında efendisinin uzun, narin figürünü ve zarif, sakin yüzünü tanıdığında saygıyla şapkasını çıkarıp selam verdi ve hemen arabanın üzerini açmaya girişti.

"Hayır, çatı açılmayacak!" diye emretti İmparatorluk Hekimi. "Atları 'Yeni Dünya'ya sür!"

Hem uşağın hem de arabacının kalpleri korkudan duracak gibi oldu.

Ama her ikisi de itiraz etmeye cesaret edemedi.

Açık renkli atın çektiği araba Hirschgraben'ın yukarısındaki dar sokakta toplanan yaşlı adamların ve çocukların önünden geçerken çarpık duvarlar boyunca korku dolu bir çığlık yankılandı. "Askerler geldi! Yüce Vaclav, bizim için dua et!"

Karlitschek 7 numaralı evin önünde durdu ve dizginlerini şıngırdattı.

Hüzünle yanan bir fenerin ışığında İmparatorluk Hekimi, bir

grup kadının, yıkık dökük binanın kilitli kapısının önünde durduğunu ve kapıyı açmak istediğini gördü.

Bazıları yerdeki karanlık bir lekenin etrafında toplanmıştı, diğerleri merakla omuzlarının üzerinden bakıyordu.

İmparatorluk Hekimi arabasından inip yanlarına geldiğinde utanarak kenara çekildiler.

Bohemyalı Liesel dört direkli bir sedyede cansız yatıyordu.

Başının tepesinden boynuna kadar uzanan derin bir yara açılmıştı.

İmparatorluk Hekimi bir an olduğu yerde sallandı ve sonra elini kalbinin üzerine götürdü.

Yanında duran birinin hayal meyal, "Diyorlar ki, kendisini güney kapısının önüne siper etmiş, kaleyi savunmak istemiş. Onu öldürmüşler," dediğini duydu. İmparatorluk Hekimi diz çöktü, yaşlı kadının başını ellerini arasına aldı ve cansız gözlerine uzun uzun baktı.

Sonra ölüyü alnından öptü, dikkatlice tekrar sedyeye yatırdı, ayağa kalktı ve arabasına bindi.

Etrafta toplanan kalabalığı bir hüzün dalgası sardı.

Kadınlar sessizce istavroz çıkardılar.

"Atı ne tarafa süreyim?" diye sordu dudakları titreyen arabacı.

"Dümdüz," diye mırıldandı İmparatorluk Hekimi. "Dümdüz. Durmadan ileri."

Araba sislerin içinden nemli, uçsuz bucaksız çayırlarda ve yeni sürülmüş, yumuşak topraklı, filizlenen tarlalarda uçarcasına ilerledi.

Arabacı ana sokaklardan gitmeye korkuyordu; arabanın içinde oturan Ekselansları'nın altın işlemeli üniforması görülürse, ölüm onlar için kaçınılmaz olacaktı.

Karlitschek sendeledi ve sendeledi, neredeyse dizlerinin üzerine çökecekti, her seferinde arabacının dizginlere asılıp onu yukarı çekmesi gerekiyordu.

Aniden, tekerleklerden biri yerinden çıktı ve araba yana doğru eğildi.

Adam aşağıya atladı:

"Efendim, korkarım ki akslar kırıldı!"

İmparatorluk Hekimi bir cevap vermedi, aşağı indi, uzun bacaklarıyla karanlığa doğru adım attı. Olanlar onu hiç ilgilendirmiyormuş gibiydi.

"Ekselansları! Lütfen bekleyin! Hasar çok büyük. Ekselansları! Ek-selans!"

İmparatorluk Hekimi duymadı.

Dümdüz ilerlemeye devam etti.

Bir set. Etrafında otlar büyümüş bir baraj. Setin üzerine tırmandı.

İnce, neredeyse hissedilmeyecek kadar yumuşak bir rüzgârın, tehditkâr bir çınlama sesi çıkararak içinden eserek geçtiği alçak tellere vardı.

İmparatorluk Hekimi tellerin üzerinden atladı.

Bir demiryolu, sonsuzluğa uzanır gibi ölmekte olan göğün son ışıklarına doğru uzayıp gidiyordu.

İmparatorluk Hekimi uzun bacaklarıyla bir tahtadan diğerine adım atıyor, dümdüz yürümeye devam ediyordu.

Rayların üzerinde yürümek, hiç bitmeyecekmiş gibi görünen yatay bir merdivene tırmanmak gibi geldi ona.

Gözlerini ileriye, uzaklarda rayların birleştiği noktaya sabitledi.

"Orada, rayların iki tarafının da birleştiği yerde sonsuzluk başlıyor," diye mırıldandı. "Dönüşüm o noktada gerçekleşiyor! Orada olmalı... Pisek orada olmalı."

Yer titremeye başladı.

İmparatorluk Hekimi ayaklarının altındaki rayların titreştiğini hissedebiliyordu.

Görünmez, devasa kanatların çırpması gibi bir kükreme havayı yardı.

"Benim kendi kanatlarım," dedi İmparatorluk Hekimi. "Sonunda uçabileceğim."

Aniden, uzaktaki rayların kesiştiği noktada siyah bir yumru belirdi ve büyüdükçe büyüdü.

Işıkları söndürülmüş bir tren gürleyerek yaklaştı. Mercana benzeyen küçük kırmızı noktalar, trenin her iki tarafından dışarıya sarkıyordu: Camlardan bakmak için kafalarını uzatan Bosnalı askerlerin Türk fesleri.

"Dilekleri yerine getiren adam bu! Hemen tanıdım. Bana doğru geliyor!" diye bağırdı İmparatorluk Hekimi yüksek sesle ve gözlerini ayırmadan lokomotifi izlemeye başladı. "Teşekkürler, Tanrım, onu bana gönderdiğin için!"

Bir sonraki dakikada tren ona ulaştı ve paramparça etti.

Lucifer'in Davulu

Polyxena katedraldeki "Tüm Azizler" şapelinin kutsal eşya odasında durmuş, anılarda kaybolmuş vaziyette sessizce Božena ve tanımadığı başka bir hizmetçinin ince beyaz elbisesinin üzerine –sarayın hazine odasından çalınan– soluk inciler, altın ve mücevherlerle işlenmiş; çürük, yıpranmış, küf kokulu bir elbise geçirmelerini ve kol kalınlığındaki mumların ışığında kumaşı iğne ve tokalarla tutturmalarını izliyordu.

Son günler birer rüya gibi geçip gitmişlerdi.

Sonsuza kadar sürecek bir uykuya dalmadan önce son bir kez uyanmak isteyen görüntüler gibi zihninde süzülüyorlardı. Manasız, hayaletimsi ve duygudan yoksun görüntülerdi. Sanki hiç var olmamış bir zamana ait gibiydiler; loş ve donuk bir ışık huzmesine sarılı olarak yavaş yavaş beliriyorlardı. Görüntüler birbiri ardına gözden kaybolurken şimdiki zamanın nefesi, kendini duyurmak ve hâlâ hayatta olduğunu fısıldamak istiyormuş gibi eski, yıkık dökük kilisenin koyu kahverengi kirişlerinin arasında yer yer ortaya çıkıyordu.

Polyxena, Daliborka'dan kaçtıktan sonra olanlara ait anılarını zihninde tekrar bulabiliyordu: Sokaklarda kaybolmuş ve sonra Lindenhof'taki bekçi kulübesine koşmuş, bütün geceyi kalp çarpıntılarından dolayı baygın yatan sevgilisinin başında, onu bir daha asla bırakmayacağına dair verdiği kararla karanlıkta oturarak geçirmişti. Ama ondan önce yaşananlar zihninden tamamen silinmişti; çocukluk anıları, o âna kadar olan bütün varlığı; manastırda, ihtiyar adamlar, kadınlar ve tozlu kitaplar arasında geçirdiği zamanlar ve

hüzünlü, kül rengi diğer her şey... her şey bir daha geri dönmemek üzere kaybolup gitmiş gibiydi. Sanki bütün bu anılar Polyxena yerine cansız bir portreye aitti.

Şimdi ise bu siyah arka plandan kelimeler fırlıyor ve son günlerin anılarına ait görüntülere karışarak bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçiyordu:

Tiyatro oyuncusunun Daliborka'da yaptığı gibi bir konuşma yapmasını izliyordu ama bu sefer daha hararetliydi ve daha küçük bir gruba hitap ediyordu: Taboritler'in önderlerine, ona ve Ottokar'a sesleniyordu. "Bohemyalı Liesel" dedikleri yaşlı bir kadının pislik içindeki dairesindelerdi. Bir lamba yanıyor. Bazı adamlar eğilmişler ve kendinden geçen tiyatro oyuncusunun sözlerini dinliyorlar. Daliborka'da olduğu gibi onun yine Hus Jan Zizka'ya dönüştüğüne inanıyorlar.

Ottokar da inanıyor.

Sadece Polyxena bunun, kendi beyninden çıkarak tiyatro oyuncusunun beynine yerleşen ve ürkütücü bir gerçekliğe dönüşen eski, unutulmuş bir efsanenin kalıntılarından başka bir şey olmadığını biliyor. Bunu istemeden yapıyor: Büyülü "Aveyşa" oluk oluk akıyor ama Polyxena bunu durduramıyor veya kontrol edemiyor. Aveyşa kendi kendine hareket ediyor, Polyxena'nın değil de başka birinin iradesine boyun eğiyor. Sadece kendi göğsünden doğuyor ve oradan akmaya başlıyor ama dizginleri yabancı bir el tutuyor. Bu görünmez elin, hayalet atası Polyxena Lambua'ya ait olduğunu düşünüyor.

Sonra tekrar bu düşüncesinden şüphe ediyor ve Ottokar'ın özlemini gidermek için mücadele edenin ve "Aveyşa"nın büyülü gücünü harekete geçirenin Lindenhof'ta duyduğu dua eden kadın sesinin olduğuna inanmak istiyordu. Kendi arzuları öleli çok olmuştu. "Ottokar, sadece kısa bir süreliğine de olsa, bana duyduğu sevgi yüzünden özlemini çektiği tacı takacak. Benim mutlu olup olmamam önemli değil!" Arzu namına içinde kalan tek şey buydu ve kendi portresi de aynı şeyi istiyordu: Bu arzunun arkasında, bir vampir gibi, nesiller boyunca kendisine aktarılan eski, kana susamış kun-

dakçı ırkın tohumları yatıyordu ve onu sadece hayata ve gerçekleşecek olan korkunç olaylara katkıda bulunması için motive ediyordu. Tiyatro oyuncusunun jestlerinde ve konuşmalarında Jan Zizka efsanesinin nasıl yavaş yavaş değiştiğini ve günümüze uyum sağladığını görebiliyor ve bu onu korkutuyordu.

Nasıl biteceğini öngörebiliyordu: Jan Zizka'nın hayaleti tiyatro oyuncusunu ölüme sürükleyecekti.

Ve görüntülerden oluşan büyülü "Aveyşa", önsezilerini adım adım maddi dünyaya çekiyor, böylece Ottokar'ın özlemini duyduğu hayali kaleler gerçek oluyordu: Zrcadlo, Zizka'nın sesiyle Ottokar'ın taç giymesini emretti ve derisinden bir davul yapma görevini tabakçı Stanislav Havlik'e emanet ederek peygamberlik görevinin sona erdiğini söyledi; sonra kendini bıçakladı, tam kalbine bir bıçak sapladı.

Kendisine verilen görevi yerine getirmek üzere Havlik cesedin üzerine eğildi.

Adamlar korkuyla kaçıştılar.

Sadece Polyxena acımasızca yerinden kıpırdamadan durdu: İçindeki portre izlemek istiyor, izlemek istiyor.

Sonunda, tabakçı kanlı görevini tamamlıyor.

Yeni bir gün önünde doğmaya başlıyor:

Sarhoşluk ve insanı yiyip bitiren aşkla dolu saatler gelip geçiyor.

Ottokar onu kollarında tutuyor ve ona yaklaşan mutluluktan, görkemden ve ihtişamdan bahsediyor. Yerine getiremeyeceği bir dileğinin olmayacağını söylüyor. Öpücükleri altında "imkânsızlığın" hayali zincirleri kırılıyor. Lindenhof'taki kulübe bir saraya dönüşüyor. Kollarında yatarken onun için inşa ettiği hayali sarayın yükselmesini seyrediyor. Onu kendine doğru çektiğinde kanının onun kanına karıştığını ve bir anne olacağını hissediyor. Ve böylece onu ölümsüz kıldığını biliyor. Şehvetten, aşk doğduğunu biliyor. Ölümlü olandan ölümsüzlük filizlendiğini biliyor: Birini diğerinden doğuran sonsuz yaşam.

Anılarında yeni bir resim canlanıyor: Ayaklanma sırasında gör-

düğü tek gözlü devler tekrar etrafını sarıyor, sıkılmış yumruklarıyla mavi gömlekler giymiş, bileklerine kırmızı şeritler bağlamış adamlar.

Bir koruma birliği oluşturmuşlar.

Kendilerine seçtikleri ismi Taboritler'den alıyorlar: "Sina Dağı Kardeşliği".

Onu ve Ottokar'ı kırmızıya bulanmış sokaklardan geçiriyorlar.

Bayraklar evlerin pencerelerinden kan renginde dalgalanıyor.

Yanlarında ve arkalarında meşaleleriyle uluyan, çılgın bir kalabalık yürüyor.

"Ottokar, Borivoj, sen çok yaşa, dünyanın kralı ve karısı Polyxena!"

"Polyxena" ismi kulaklarına yabancı geliyor, sanki o kastedilmiyor: Atasının portresinin içinde gösterilen hürmeti kabul ettiğini ve zafer çığlıkları attığını hissedebiliyor.

Kükremeler birkaç saniyeliğine durduğunda alayın önünden adım adım ilerleyen ve kendinden geçmiş bir gaddarlıkla dilini dışarıya çıkaran, dişlerini gösteren tabakçı Havlik'in davulu, kulak tırmalayan kahkahaları duyuluyor.

Ölenlerin çığlıkları ve savaş tamtamları ara sokaklarda yankılanıyor; direnen küçük insan grupları katlediliyor.

Yaşananların, göğsünde yaşayan portrenin sessiz komutlarıyla gerçekleştiğinden şüpheleniyor ama emin olamıyor. Ottokar'ın elini kana bulamamış olması onu sevindiriyor.

Ottokar, onu taşıyan adamların yakalarına tutunmuş, yüzü bembeyaz. Gözlerini kapalı tutuyor.

Katedrale çıkan saray merdivenlerini böyle çıkıyorlar.

Delilerden oluşan bir alay.

Polyxena birden kendine geldi; anılardan oluşan resimler yerine, yine kutsal eşyaların saklandığı odada buldu kendini ve eski kirişler birer birer belirginleşmeye başladı.

Božena'nın kendini yere attığını ve elbisesinin eteğini öptüğünü gördü. Genç kadının yüz ifadesini okumaya çalıştı:

Ne kıskançlık var ne acı. Sadece sevinç ve gurur okunuyor.

Çanlar gümbürdeyerek çalınca mumların ışıkları titreşti.

Polyxena kilisenin ana salonuna adımını attı.

İlk önce, karanlıkta hiçbir şey göremedi, gözleri yavaş yavaş alışmaya başlayınca sarı ve kırmızı ışıkların altındaki gümüş avizelerin belirdiğini gördü.

Sonra siyah adamlar, sütunların arasında beyaz bir adamla boğuştular, onu sunağa gitmesi için zorlamak istediler: Nikahlarını kıyacak olan rahip.

Gelmek istemediğini görebiliyor, direniyor, havaya bir haç kaldırıyor.

Sonra: Bir çığlık, bir düşme sesi.

Rahibi öldürdüler.

Kargaşa.

Bekliyor. Kargaşa. Ölüm sessizliği.

Sonra kilisenin kapısı savrularak açılıyor.

Meşalelerin ışığı bir sel gibi dışarıdan içeriye akıyor.

Org, üzerine düşen yansımalarla kırmızı parlıyor.

Yanlarında sürükleye sürükleye kahverengi cüppeli bir adam getiriyorlar.

Saçları pamuk gibi beyaz.

Polyxena adamı tanıyor: Yeraltı mezarındaki siyah oyma taşın yanında duran ve gelenlere sürekli, "Kalbinin altında bir bebek yerine bir yılan taşıyan ceset," diye açıklamalarda bulunan rahip.

O da sunağa gitmek istemiyor!

Tehditkâr kollar ona doğru uzanıyor.

Bağırıyor ve yalvarıyor, Nepomuklu Aziz John'un gümüş heykelini işaret ediyor. Kolları aşağıya düşüyor. Ne dediğini dinliyorlar. Müzakere ediliyor.

Mırıldanmalar.

Polyxena, rahibin Ottokar'la nikahını kıymaya hazır olduğunu tahmin ediyor ama bunu sunağın önünde yapmak istemiyor.

"Kendi hayatını kurtardı." Polyxena adamın amacını anlıyor. "Ama uzun süre hayatta kalamayacak. Nikahı kıyar kıymaz onu da öldürecekler."

Zihninde yine korkunç Zizka'nın yumruğunu bir kafatasına indirişini görüyor ve sözlerini duyuyor:

"Kde máš svou pleš! Rahip, başını neden kazıtmadın?"

Bu sefer Zizka'nın hayaleti, kalabalığın yumruğu olarak kafatasına inecek, biliyor.

Heykelin önüne bir bank taşınıyor ve taş zeminin üzerine bir halı seriliyor.

Mor bir yastığın üzerinde fildişi bir asa taşıyan çocuk, koridordan uzun adımlarla onlara doğru geliyor.

"Dük Birinci Borivoj'un Asası!" diye yankılanıyor kalabalıktan gelen fısıltılar.

Asa Ottokar'a uzatılıyor.

Ottokar asayı, sanki bir rüyadaymış gibi alıyor ve imparator peleriniyle diz çöküyor.

Polyxena da yanına çöküyor.

Rahip, heykelin önüne geliyor.

O anda bağıran birinin sesi duyuluyor:

"Tacı nerede?"

İnsanlar huzursuzlanıyor ve rahip ellerini kaldırana kadar aralarında mırıldanmaya devam ediyorlar.

Polyxena, rahibin titreyen sesiyle söylediği sözleri duyuyor. Mesihin ağzından söylenen sözler gibi bağlılıktan ve şefaatten bahsediyor. Biraz sonra sonsuza kadar kapanmak üzere olan bir ağızdan çıkmış olmaları düşüncesi Polyxena'nın ürpermesine neden oluyor.

Nikah töreni sona eriyor.

Katedralde yankılanan alkış sesleri, yalvaran tiz çığlığı bastırıyor.

Polyxena, dönüp bakmaya cesaret edemiyor, ne olduğunu tahmin edebiliyor.

"Taç!" diye bağırıyor yine bir ses.

Kalabalık tekrarlıyor: "Taç! Taç!"

"Zahradka'nın evinde saklı," diye bağırıyor biri. Herkes kapıya hücum ediyor.

Vahşi bir itiş kakış yaşanıyor.

"Zahradka'ya! Zahradka'ya! Tacı almaya! İmparatorluk tacını almaya!"

Koronun olması gereken yerden başka birinin sesi duyuluyor. "Altın taç! Tam ortasında bir yakut var!" Bağıran kişi Božena. Her şeyi her zaman bilen Božena.

"Ortasında yakut!" Sözler ağızdan ağıza dolaşıyor. Herkes taşı kendi gözleriyle görmüş gibi onaylıyor.

Adamın biri kaidelerden birinin üzerine çıkıyor. Polyxena bakıyor, sert bakışlı uşağı hemen tanıyor.

Uşak kollarını havaya savuruyor ve açgözlülükle bağırıyor, sesi çatlıyor: "Taç Wallenstein Sarayı'nda."

Artık kimsenin şüphesi kalmadı: "Wallenstein Sarayı'nda taç!"

"Sina Dağı Kardeşliği", uluyan kalabalığın arasından çıkıp asık suratlarıyla sessizce arkalarına yaklaşmış –katedrale gelirken olduğu gibi– Ottokar ve Polyxena'yı omuzlarına almışlardı.

Ottokar, Dük Borivoj'un bordo pelerinini giymişti ve elinde de asayı tutuyordu.

Davullar sessizdi.

Polyxena, bir nefeste kendinden geçebilen, soygun ve yağmaya açlık duyan gürültülü kalabalığa karşı amansız bir nefret hissediyor. "Hayvanlardan daha kötüler ve en korkak itlerden bile daha korkaklar." Acımasız bir tatminle gelecek olan kaçınılmaz sonlarını düşünüyor: makineli tüfeklerin sesi ve cesetlerden oluşan bir dağ.

Ottokar'a bir bakış atıyor ve rahat bir nefes veriyor: "Hiçbir şey görmüyor ve duymuyor. Rüyada gibi. Tanrım ona uyanmadan önce hızlı bir ölüm nasip etsin."

Kendi sonu ise pek umurunda değil.

Wallenstein Sarayı'nın kapıları sıkı sıkıya sürgülenmiş.

Kalabalık bahçe duvarına tırmanmak istiyor, kanlı ellerle geri düşüyor: Her bir çıkıntıya cam kırıkları ve çiviler yerleştirilmiş.

Adamlardan biri tahta bir kiriş getiriyor.

Eller kirişi hemen kavrıyor.

Geriye ve ileriye. Geriye ve ileriye: Kapının meşe kalaslarını küt

bir gürültüyle kıran canavar, demir menteşeler bükülene ve kapı moloz hâline gelene kadar tekrar tekrar önündeki engele vuruyor.

Bahçenin ortasında kırmızı dizginli, sarı renkli cam gözleri olan bir at duruyor, toynakları tekerlekli bir tahtaya çivilenmiş.

Efendisini bekliyor.

Polyxena, Ottokar'ın kafasını eğdiğini, gözlerini dikip ata baktığını ve o anda kendine gelmiş gibi elini alnına götürdüğünü gördü.

Sonra "Sina Dağı Kardeşliği"inden biri doldurulmuş ata yaklaştı, dizginlerinden tuttu, sokağa götürdü. Çete, ellerinde yanan meşalelerle açık kapıdan saraya hücum ederken Ottokar'ı kaldırıp atın sırtına oturttular.

Pencereler bin bir parça hâlinde kaldırım taşlarına düştüler, fırlatılan gümüş eşyalar, altın yaldızlı zırhlar, mücevher kakmalı silahlar ve bronzdan ayaklı saatler sokağa yığıldılar: Taboritler'den hiç kimse onları almak için eğilmedi.

Duvarlarda asılı halıların bıçaklarla yırtılırken çıkardıkları hışırtılar dışarıdan bile duyulabiliyordu.

"Nerede bu taç?" diye bağırdı tabakçı Havlik yukarıya doğru.

"Taç burada değil." Bağırış çağırış ve kahkahalar yükseldi. Bir süre sonra duvarların öteki tarafından bir cevap geldi: "Zahradka'nın evinde olmalı."

Adamlar atın durduğu tahta parçasını omuzlarına kaldırdılar, Hussitlere ait vahşi bir şarkı tutturdular ve önlerinde güm güm çalan davulla Thunsche Sokağı'na yürümeye başladılar.

Üzerlerinde bordo pelerini havada dalgalanan Ottokar, Wallenstein'ın beygirini sanki başlarının üzerinden dörtnala sürüyormuş gibi görünüyordu.

Sokağın girişi barikatlarla kapatılmıştı: Molla Osman'ın önderliğindeki kır saçlı, yaşlı bir grup hizmetçi onları mermilerle ve taşlarla karşıladı.

Polyxena Tatarı, üzerindeki kırmızı paçavralardan tanıdı.

Ottokar'ı tehlikeden korumak için, istemeden de olsa sokağı savunan gruba kendi iradesini –Aveyşa'yı– akıtıyor ve yaşlı hizmetçi-

lerin saflarına şimşek gibi çakmasını hissediyor. Korkuyla kamçılanan adamlar panik içinde kaçıyorlar.

Sadece Molla Osman etkilenmiyor.

Sakinliğini korumaya devam ediyor, kolunu kaldırıyor, hedef alıyor ve tabancasını ateşliyor. Kalbine bir kurşun isabet eden tabakçı Stanislav Havlik'in kolları havada savruluyor ve sonra bedeni yere düşüyor.

Davul sesleri çoktan kesilmişti.

Ama hemen ardından –dehşet içinde kalan Polyxena'nın kanı dondu– yeniden başladı, eskisinden daha derin, daha korkunç, daha heyecan verici. Havada, duvarlarda, toprakta... her yerden yankılanıyordu. "Sadece kulaklarımda çınlıyor. Mümkün değil. Yanılıyorum," dedi kendi kendine ve gözleriyle tabakçıyı aradı; adam yüzüstü yerde yatıyor, parmaklarıyla barikatları tutmaya devam ediyor ama davul ortalarda görünmüyordu, sadece tiz ve yüksek sesi rüzgârla birlikte kulağına kadar geliyordu.

Taboritler aceleyle taşları kenara taşıyıp yolu açtı.

Tatar ardı ardına ateş etti, sonra tabancasını atıp sokağın yukarısına, pencereleri ışıkla aydınlatılmış Kontes Zahradka'nın evine doğru koştu.

Polyxena kendisini, kulağında amansız davulun korkunç sesiyle, yanında yükselen ve etrafına sersemletici bir kafur kokusu yayan ölü atla, fırtınanın içine doğru taşınırken seyretti.

Hemen üstünde Ottokar'la birlikte.

Pencere ve meşalelerden gelen ışıkların ve alevlerin kesişmesiyle oluşan çılgın parlamalarda Polyxena, gölgeye benzeyen bir insanın hızla ilerlediğini, bazen ortaya çıktığını, bazen tekrar kaybolduğunu gördü; bir orada, bir burada görünüp kayboluyordu.

Görebildiğine göre gölgenin sahibi çıplaktı ve kafasında bir piskopos başlığı taşıyordu ama kalabalıkta tam ayırt edemiyordu. Adam ellerini göğsünün önünde hareket ettiriyor, sanki görünmeyen bir davul çalıyordu.

Alay evin önüne gelip durduğunda, gölge adam da sokağın diğer ucunda duruveriyor, tamamen dumandan oluşan bir bedene

sahip –bir davulcunun gölgesi– ve davulun sesi sanki çok uzaklardan geliyor.

"Çıplak: Kendi derisi davulun üzerine gerilmiş. İnsanlığın göğsünde yaşayan yılanın ta kendisi. İçinde yaşadığı insan ölünce derisini değiştiriyor. Ben... kaynak suyu..." Polyxena'nın düşünceleri birbirine karışıyor. Sonra birinci kattaki balkonun demir parmaklıklarının arkasından nefretle bakan Zahradka Teyzesinin beyaz yüzünü görüyor ve bağırdığını duyuyor: "Defolun buradan köpekler! Defolun!"

Birbirlerini ite kaka sokaktan yukarıya doğru yürüyen kalabalığın uğultusu gittikçe yaklaştı:

"Taç! Tacı versin! Oğluna tacı versin!" diye bağıran nefret dolu sesler birbirine karışıyordu.

Polyxena da bağırdı. "Oğlu mu!" Vahşi, dizginlenemez bir sevinç onu neredeyse paramparça etti. "Ottokar benim ırkımdan!"

Arkasındaki odada duran birine, "Ne? Ne istiyorsunuz?" diye sordu Kontes.

Polyxena, aşağıda durduğu yerden Tatar'ın kafasını onaylayarak salladığını ve bir cevap verdiğini görüyor ve yaşlı kadının sesindeki küçümsemeyi duyuyor:

"Vondrejc taç giymek istiyor, öyle mi? Tacı bizzat ben kafasına yerleştireceğim!"

Sonra yaşlı kadın bir hışımla içeriye giriyor ve gözden kayboluyor.

Gölgesi perdelerin arkasından beliyor, yerden bir şey alıyormuş gibi öne eğiliyor ve sonra tekrar doğruluyor.

Aşağıdaki kapı öfkeyle yumruklanıyor: "Kapıyı açın! Levyeyi getirin! Tacı verin!"

Hemen arkasından Kontes Zahradka tekrar balkonda beliriyor, ellerini arkasında tutuyor.

Ottokar, adamların omuzlarında taşınan atın eyerinde otururken yüzü neredeyse Kontes'le aynı hizaya geliyor. Aralarında sadece azıcık bir mesafe var.

Polyxena, Ottokar'ın, "Anne! Anne!" diye bağırdığını duyabiliyor. Sonra yaşlı kadının elinden ateş fışkırıyor.

"Al sana tacın, piç kurusu!"

Alnına darbe alan Ottokar atından düşüyor.

Korkunç çarpma sesiyle sersemleyen Polyxena, ölünün yanında diz çöktü, tekrar tekrar ismini haykırıyordu, alnında yakut gibi duran küçük bir kan damlası olduğunu gördü.

Olanları bir türlü algılayamıyordu.

En sonunda ne olduğunu anladı ve nerede olduğunu hatırladı.

Ama etrafına baktığında her şeyi sadece bir sis perdesinin arkasından görebiliyordu: eve zorla girmeye çalışan bir insan kalabalığı, toynaklarına yeşil bir tahta vidalanmış, düşmüş bir at: Devasa boyutlarda bir oyuncak.

Ve hemen yanında Ottokar'ın uyuyan yüzü! "Bir çocuk gibi, rüyasında Noel gecesini görüyor!" diye düşündü Polyxena.

"Yüz ifadesi çok sakin! Ölü olması mümkün değil, değil mi? Ve asa! Uyandığında ve asayı kaybetmediğini gördüğünde ne kadar sevinecek!"

"Davullar neden suskun?" Etrafına bakıyor. "Tabii ya, tabakçı vurulmuştu." Her şey ona çok mantıklı gelmeye başlıyor: kırmızı alevlerin pencerelerden dışarıya taşması, kükreyen insanlarla çevrili küçük bir adacığın ortasında oturuyor olması, evin içinden bir silah sesinin duyulması, silah sesinin tıpkı ilki gibi garip bir şekilde yankılanması ve kulakları tırmalaması, ürken kalabalığın birdenbire geri çekilmesi ve onu ölüyle baş başa bırakması, etrafındaki havanın çığlıklarla dolması: "Askerler geliyor!"

"Bunda şaşılacak bir şey yok, böyle olacağını zaten biliyordum!" Ona yeni ve neredeyse tuhaf gelen tek şey Tatar'ın aniden yanan evin balkonunda belirmesi ve bir sıçrayışta aşağıya atlaması, onu takip etmesi için Polyxena'ya bağırması, Polyxena'nın ise nedenini bilmeden bu emre itaat etmesi, adamın ellerini havaya kaldırarak ara sokakta koşması ve sokağın sonunda yanaklarına tüfekler dayamış Boşnak kırmızısı fesler takan bir sıra askerin onun geçmesine izin vermesiydi. Sonra çavuşun yere yatması için kendisine bağırdığını duydu.

"Yere mi yatayım? Neden? Beni vuracak mısınız? Beni vuracağınızdan korktuğumu mu düşünüyorsunuz? Karnımda bir çocuk taşıyorum ben! Ottokar'ın çocuğu. O masum. Bir bebeği öldüremezsiniz! Asla ölmeyen, sadece tekrar kalkmak için uykuya yatan Borivoj ırkının tohumu bana emanet edildi. Ben korunuyorum."

Hemen önünde kopan yaylım ateşi sebebiyle yaşadığı sarsıntıdan dolayı bir süreliğine şaşkına dönse de sakince yürümeye devam ediyor.

Arkasındaki kalabalığın çığlıkları çoktan kesilmiş. Askerler, bir çenedeki 32 diş gibi sıralanmış duruyorlar, saflarını sıklaştırıyorlar. Silahlarını hâlâ yanaklarına bastırılmış tutuyorlar.

Sadece bir tanesi takırtılı seslerle bir adım kenara çekilip Polyxena'nın geçmesine izin veriyor.

Polyxena, şehrin boşalan sokaklarında dolaşıyor ve piskopos başlıklı çıplak adamın davulunu yeniden duyabildiğini düşünüyor, boğuk ve yumuşak ses çok uzaklardan geliyor; Polyxena'ya yön gösteriyor, o da sesi takip ediyor ve Elsenwanger Sarayı'na ulaşıyor:

Bahçe kapısı yerinden sökülüp çıkarılmış, bahçede sadece enkaz yığınları var; hâlâ yanmakta olan mobilyalar, kararan ağaçlar ve kömüre dönen yapraklar.

Kafasını kaldırıp bakmıyor: "Neden bakayım? Ne göreceğimi biliyorum: Orada, Polyxena'nın resmi duruyor. Artık ölü ve huzurlu." Aşağıya, kendi bedenine bakıyor ve beyaz eteğinin üzerine giydiği brokar elbiseyi görünce şaşırıyor.

Sonra hatırlıyor: "Evet, evet. Kralcılık ve kraliçecilik oynuyorduk! Elbiseyi, davullar susmadan ve acı üzerime çökmeden hemen çıkarmam lazım."

Sonra Sacre-Coeur Manastırı'nın duvarlarının önünde duruyor ve çan kulesine bakıyor:

"İşte oraya resmimin asılmasını istiyorum."

Uşak Ladislaus Podrouzek, İmparatorluk Hekimi Thaddäus Flugbeil'ın odasında duruyor, ıslak gözlerini elinin tersiyle siliyor ve kendini bir türlü sakinleştiremiyor.

"Hayır, muhterem beyefendi, Ekselansları her şeyi nasıl da güzel toplamış!" "Zavallı köpekçik." Kendisiyle birlikte gelen ve inleyerek yerdeki bir lekeyi koklayan Brock'a acıyarak bakıyor. "Sen de mi efendini kaybettin! Ne yapalım, boş ver gitsin. Birbirimize alışacağız artık."

Av köpeği burnunu kaldırıyor, yarı kör gözleriyle yatağa bakıyor ve uluyor.

Ladislaus köpeğin bakışlarını takip ediyor ve takvimi görüyor: "İyi ki fark ettim. Muhterem beyefendi unuttuğunu fark etseydi çok sinirlenirdi." 1 Haziran tarihi görünene kadar takvimin sararmış sayfalarını ve onlarla birlikte Walpurgis Gecesi'ni yırtıp atıyor.

